

Cornel
Sigmirean

Corneliu Cezar
Sigmirean

Politică și propagandă.

**Vizita delegației intelectualilor americani
sub egida Fundației „Carnegie”
în România (1-21 iulie 1927)**

Sinaia – Strada Brătianu și Școala Carmen-Sylva.

CORNEL SIGMIREAN | CORNELIU CEZAR SIGMIREAN

POLITICĂ ȘI PROPAGANDĂ

Vizita delegației intelectualilor americani
sub egida Fundației „Carnegie” în România

(1 iulie-21 iulie 1927)

This volume was supported by the Executive Agency for Higher Education, Research, Development and Innovation Funding-UEFISCDI, the National Research Council – CNCS, the Ministry of Education (Romania), Project PN-III-P4-PCE-2021-0688, Contract 29 from 27 May 2022, title *The Ethos of Dialogue and Education: Romanian – American Cultural Negotiations (1920-1940)*. / Acest volum a fost finanțat de către Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării – UEFISCDI, Consiliul Național al Cercetării Științifice (CNCS), Ministerul Educației, Proiect PN-III-P4-PCE-2021-0688, Contract numărul 29 din 27 mai 2022, cu titlul *Etosul educației și dialogului: Negocieri culturale româno-americane (1920-1940)*.

CORNEL SIGMIREAN | CORNELIU CEZAR SIGMIREAN

POLITICĂ și PROPAGANDĂ

**Vizita delegației intelectualilor americani
sub egida Fundației „Carnegie” în România**

(1 iulie – 21 iulie 1927)

**PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ
2024**

Referenți științifici:

Dr. Carmen Maria Andraș

Dr. Anca Maria Șincan

Coperta: Roxana Mihaly

ISBN 978-606-37-2357-5

© 2024 Autorii volumului. Toate drepturile rezervate. Reproducerea integrală sau parțială a textului, prin orice mijloace, fără acordul autorilor, este interzisă și se pedepsește conform legii.

**Universitatea Babeș-Bolyai
Presa Universitară Clujeană**

Director: Codruța Săcelean

Str. B.P. Hasdeu nr. 51

400371 Cluj-Napoca, România

Tel./fax: (+40)-264-597.401

E-mail: editura@ubbcluj.ro

<http://www.editura.ubbcluj.ro/>

<https://biblioteca.ubbcluj.ro/>

CUPRINS

Introducere	7
Românii descoperă America.	9
Relații diplomatice	11
Fundația „Carnegie” și vizita intelectualilor americani în România	17
„Dosarul” financiar al vizitei	27
Anexă	31
Abstract	149

INTRODUCERE

După Primul Război Mondial, România a devenit una dintre cele mai mari țări din Europa Centrală și de Sud-Est. Alternând argumente care erau incluse în Acordul din 1916, semnat cu țările Antantei, cu principiile wilsoniene care consacrau dreptul la autodeterminare a popoarelor din fosta Monarhie austro-ungară, delegația României a primit la Conferința de Pace de la Paris recunoașterea actelor de unire a Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu România. După cum remarca cercetătoarea Margaret Macmillan, dintre toate statele învingătoare de la Conferința de Pace, România a ieșit cea mai câștigată din război, căci și-a dublat atât populația cât și teritoriul. Ca urmare, apărarea granițelor consacrate la sfârșitul Marelui război a deveni prioritară pentru politica externă a României interbelice. Toate partidele politice, cu excepția Partidului Comunist, au susținut apărarea sistemului versaillez. Alianțele României au avut ca obiectiv apărarea granițelor prin semnarea convențiilor internaționale care garantau pacea și statu-quo-ul consacrat prin tratatele de la Paris. Principalele garante ale păcii în Europa erau considerate Franța și Marea Britanie, guvernele de la București acordând o atenție specială relațiilor cu cele două state, care, se credea că pot proteja țara în fața politicii revizioniste a Uniunii Sovietice, a Ungariei și a Bulgariei. De asemenea, prin puterea economică, politică și culturală, Statele Unite reprezentau o adevărată instanță morală a păcii între popoare, mai ales prin modelul de democrație politică din America și prin politica internațională în favoarea păcii. Astfel, societatea americană și atitudinea favorabilă a Washingtonului față de interesele României au devenit o referință importantă în strategiile de politică externă promovate de oamenii politici de la București. Instituții de stat, universități și asociații culturale au identificat, prin urmare, instrumentele de colaborare și promovare a intereselor României peste Ocean. În acest sens, volumul *Politică și propagandă. Vizita delegației intelectualilor americani sub egida Fundației „Carnegie” în România (1 iulie-21 iulie 1927)* reprezintă o secvență din preocupările constante ale diplomației românești de promovare a țării în mediile culturale, universitare din SUA. Concret, volumul prezintă vizita a 50 de universitari americani de la peste 25 de la instituții de învățământ, colegii și universități, în România în vara anului 1927. Vizita a reprezentat un eveniment important în relațiile culturale dintre România și SUA, inclusiv în plan politic, prin atenția pe care membrii guvernului Averescu, oamenii politici și de cultură români au onorat evenimentul, prezenți la toate recepțiile organizate în onoarea intelectualilor americani, cum a fost dineul

de la Sinaia. Importanța vizitei a fost dată de personalitățile universitare care au făcut parte din grupul de excursioniști, în frunte cu profesorul Clarence A. Manning, șeful Departamentului de Limbi Slavonice de la Universitatea „Columbia” din New York, dar și de faptul că excursia s-a desfășurat sub auspiciile Fundației „Carnegie”, instituție simbol pentru ceea ce reprezentau aspirațiile pentru pace a popoarelor lumii. Realizat pe cercetări efectuate la Arhiva Diplomatică a Ministerului de Externe și la Arhivele Naționale, unde am consultat Fondul Ministerului Propagandei Naționale, volumul reproduce aproape întreaga corespondență dintre Legația Română și Ministerul Afacerilor Străine pe tema vizitei, date despre eforturile financiare ale Guvernului, mobilizarea elitelor politice și culturale, a administrațiilor locale din orașele vizitate implicate în primirea excursioniștilor, preocuparea autorităților române de a promova imaginea unei țări care merită respectul lumii prin cultura și civilizația sa, prin opțiunile sale pentru consacrarea înțelegerii între popoarele lumii. În concluzie, o carte despre România și SUA în perioada interbelică, despre diplomația prin cultură, despre participarea universitarilor la politica de promovare a intereselor statelor în mediile culturale și politice.

Tg. Mureș, 21 noiembrie 2024

ROMÂNII DESCOPERĂ AMERICA

După descoperirea Noului Continent și crearea Statelor Unite ale Americii, teritoriul de peste Atlantic a devenit pentru mulți europeni un pământ al făgăduinței. Pentru români, ca de altfel pentru multe popoare europene, America reprezenta o referință pentru proiectele de modernizare a societății. În Transilvania, modelul societății americane era prezentat românilor încă din secolul al XIX-lea. În timpul revoluției din 1848, George Barițiu recomanda românilor din Principate o atitudine democratică: „cel care vrea să fie mai mare trebuie să fie servul tuturor ... aceasta e domnia pentru zilele noastre”.¹ George Barițiu a publicat în *Gazeta Transilvaniei* și în *Foaie pentru minte inimă și literatură* texte din scrierile lui Benjamin Franklin *Caracterul prădătorilor*², *Biografia lui Franklin*³, *Blândul bătrân Franklin*⁴, *Numele câtorva virtuți cu învățăturile sale*⁵. În Transilvania a avut o largă circulație printre români cartea lui Thomas Paine, *Rights of Man* (Drepturile Omului), și celebrul document al Revoluției americane, *Declarația de Independență*⁶. Modelul american era prezentat și studenților români de la Budapesta în conferința susținută de Epaminonda Lucaciu la Societatea „Petru Maior” în anul 1909: *Baza pe care se dezvoltă Statele Unite este libertatea cea mai mare. Cea mai sfântă și intactă comoară e libertatea - pe orice teren. Omul e creat egal și are drepturi inalienabile și ținta sa e desfășurarea vieții în libertate și în urmărirea fericirii. Dacă guvernul încalcă aceste drepturi „popoarele au dreptul de a-l înlătura și de a institui un nou guvern*.⁷

La sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, visul american avea mulți adepți printre românii din fostul Imperiu Austro-Ungar, care, pentru un an sau mai mulți ani, au plecat să se îmbogățească în America⁸. Primul român care a plecat în SUA a fost preotul Samuilă Damian,

¹ Apud Gelu Neamțu, *În America pentru unirea Transilvaniei cu România*, Cluj-Napoca, S.C. „DAGEROM IMPEX” S.R.L. CLUJ-NAPOCA, 1997, p.27.

² *Foaie pentru minte inimă și literatură*, X, nr. 51 din 1847, p.413-416

³ *Ibidem*, V, nr. 28 din 1842, p.223-224.

⁴ *Gazeta Transilvaniei*, VIII, nr. 85-89 din 1945.

⁵ *Ibidem*, nr.1-3 din 1852.

⁶ G. Neamțu, *op.cit.* p.27.

⁷ „Dl. Dr. Lucaciu despre America”, în *Lupta*, III, nr. 40 din 3/16 martie, p. 2-3; nr. 41 din 4/17 martie 1909, p.2-3.

⁸ Vezi cartea istoricilor Paul Cernovodeanu și Ion Stanciu, *Imaginea Lumii Noi în țările române și primele lor relații cu Statele Unite ale Americii până în 1859*, Editura Academiei, București, 1977.

din Transilvania, care a ajuns în SUA în jurul anului 1750⁹. Dintre românii care au emigrat, cel mai cunoscut a fost George Pomuț, care s-a refugiat în SUA după Revoluția de la 1848-1849. După ce a ajuns în SUA, la New York, a fondat o așezare pe care a numit-o New Buda. În timpul Războiului de Secesiune s-a angajat ca voluntar în armata nordiştilor. Pentru merite deosebite, câştigate în timpul războiului, a fost avansat la gradul de general locotenent, bucurându-se de prietenia preşedintelui Ulysses S. Grant. Intrând în diplomație, în anul 1873 a fost promovat consul la Sankt Petersburg, din 1874 consul general. De numele său se leagă negocierile cu Rusia prin care SUA a cumpărat Alaska de la Rusia, cu suma de 7,2 milioane dolari, teritoriu care în 1959 a fost declarat cel de-al 49-lea stat al federației americane.

Valul mare de emigranți români a avut loc la începutul secolului. Într-un raportul din 1903 se precizează că au intrat în SUA 4.740 de emigranți români, dintre care 4.173 erau din Austro-Ungaria, 514 din România și 53 din alte țări¹⁰. În 1920 erau 180.000 de români, reprezentând 0,7% din populația SUA, concentrați mai ales în orașele Chicago, Cleveland și Detroit.

⁹ <https://historia.ro/sectiune/general/emigratia-romana-in-america-cine-a-fost-de-fapt-570358.html>

¹⁰ *Ibidem*.

RELAȚII DIPLOMATICE

Relațiile diplomatice ale României cu SUA au devenit active după venirea lui Carol ca domnitor al României. În 1867, SUA au deschis un consulat la București, iar în 1873 unul la Iași. Statele Unite au recunoscut în 1879 independența României, recomandând Bucureștiului revizuirea articolului 7 din Constituție, care limita evreilor dreptul la cetățenia română. Situația evreilor va rămâne constant o problemă pe agenda relațiilor româno-americane. Din păcate, a întârziat mult deschiderea unei legații a României în Statele Unite. Cele două state, România și Statele Unite ale Americii, au stabilit relații diplomatice la 14 iunie 1880, la nivel de „agenție diplomatică”, pentru ca două luni mai târziu acestea să fie ridicate la nivel de legatie. Efectiv, Legația României în SUA, cu reședința la Washington, a fost înființată prin Decretul Regal nr. 1027/24 septembrie 1917, emis la Iași, începând cu data de 1 octombrie 1917. A fost deschisă efectiv odată cu sosirea la post a șefului misiunii și prezentarea scrisorilor de acreditare, la 15 ianuarie 1918. Primul șef de misiune a fost Dr. Constantin Angelescu, „trimis extraordinar și ministru plenipotențiar”, numit începând cu data de 1 octombrie 1917, prin Decretul Regal nr. 1107/25 septembrie 1917, emis la Iași. El a fost rechemat începând cu data de 25 martie 1918, prin Decretul Regal nr. 685/24 martie 1918. Primul reprezentant al SUA cu misiune exclusivă în România a fost Peter Augustus Jay, numit în funcție pe 18 aprilie 1921, desfășurându-și misiunea până pe 9 mai 1925.

Mobilizarea României pe relația cu SUA s-a produs în timpul războiului, în 1916, prin deschiderea unei campanii de propagandă în favoarea cauzei naționale, dar mai ales la sfârșitul Marelui război, în contextul interesului statului român pentru finalizarea proiectului Unirii din 1918. În acest sens, menționăm că declarația secretarului de stat al SUA, Robert Lansing, din 5 noiembrie 1918, privind recunoașterea dreptului românilor de a-și desăvârși unirea a reprezentat un act mobilizator pentru mișcarea politică a elitelor românești din Transilvania¹. La 6 noiembrie 1918, agențiile de presă au transmis declarația în care se spunea că guvernul Statelor Unite simpatizează adânc cu

¹ Sorin Radu, „Internaționalism și principiile naționale: o perspectivă asupra discursului politic al social-democrațiilor români din Ungaria (1917-1918)”, în vol. *Problema Transilvaniei în discursul politic de la sfârșitul Primului război mondial*, coordonatori Valer Moga, Sorin Arhire, Cluj-Napoca, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, 2009, p. 147; Vezi și Cornel Sigmirean, „Bessarabia: Politics and Propaganda în the USA (1920-1940). A Coin's Story”, în Cornel Sigmirean, Sonia D. Andraș, Roxana Mihaly (ed.), *Romanian*

spiritul de unitate și cu aspirațiile românilor de pretutindeni și nu va neglija să-și întrebuințeze la timpul potrivit influența sa ca justele drepturi politice și teritoriale ale neamului românesc să fie obținute și asigurate față de orice năvălire străină². Woodrow Wilson, primul președinte american care părăsea țara pentru o conferință, a fost primit la Conferința de Pace de la Paris ca un „Zeu al păcii”³. Alături de liderii politici din Franța, Marea Britanie și Italia, președintele SUA a participat la retrasarea granițelor Europei, potrivit istoricului Jill Lepore, adâncind ostilitățile pe continent⁴. Președintele Wilson spera că va compensa deficiențele Tratatului de Pace prin crearea Ligii Națiunilor. La 31 mai 1919, președintele Woodrow Wilson declara: Nu putem trece cu vederea faptul că, în final, forța navală și militară a Marilor Puteri va constitui garanția definitivă pentru pacea mondială. Toate aceste discuții au la bază speranța României și, de exemplu, și a Cehoslovaciei, și Serbiei că, în cazul în care una dintre aceste clauze nu este respectată, Statele Unite își vor trimite armatele și navele pentru a asigura că sunt duse la îndeplinire⁵. Dar, la 19 noiembrie 1919, Senatul Statelor Unite a refuzat ratificarea Tratatului de la Versailles. La București, diplomația română a receptat cu regret și faptul că Washingtonul nu a semnat Tratatul de la Paris din 1920 privind Basarabia⁶. În momentul în care s-a pus problema semnării de către Statele Unite a Protocolului de la Paris, din 28 octombrie 1920, prin care Marile Puteri recunoșteau unirea Basarabiei cu România, Departamentul de Stat al SUA a refuzat să o facă. Motivul invocat a fost faptul că administrația americană era convinsă că regimul bolșevic este unul trecător, motiv pentru care nu dorea să-și ia angajamente care să afecteze modificări teritoriale ale fostului Imperiu țarist, fără ca partea rusă să nu fi fost consultată.

După retragerea fostului ministru C. Angelescu, s-a întârziat mult în numirea unei alte persoane la Legația română de la Washington. Într-un *Memoriu* transmis Ministrului de externe Take Ionescu de către ziaristul român din SUA, Dion Moldovan, se atrăgea atenția că în „cercurile oficiale” este considerată o jignire faptul că România nu are la Washington un „Ministru plenipotențiar”⁷. Într-o scrisoare trimisă în 20 septembrie 1920 Ministrului de externe, Take Ionescu, de către M. Michaescu, care se prezenta drept un bun cunoscător al societății americane, unde trăiește de mulți ani,

American Negotiations in Education, Science, Culture, and Arts, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2023, pp.44-61.

² Ion Stanciu, *Aliați fără alianță. România și SUA 1918-1920*, București, Editura Albatros, 1992, p.159.

³ Jill Lepore, *Aceste adevăruri. O istorie a Statelor Unite*, București, TREI, 2022, p.439

⁴ *Ibidem*, p.441.

⁵ Apud Dennis Deletant, *România 1916-1941. O istorie politică*, București, Humanitas, 2024, p.95.

⁶ Paul Nistor, *Propagandă și politică externă românească*, Iași, Institutul European, 2013, p.18.

⁷ Arhiva Diplomatică a Ministerului Afacerilor Externe (ADMAE), fond 71/ SUA, vol. 36, an 1922-1927, f.2.

propunea și el numirea unui Ministru plenipotențiar la Washington, menționând că nimeni nu-și poate închipui pierderea ce o avem că nici până astăzi nu este o persoană oficială, care să reprezinte România, într-un mod demn și autoritar⁸. În 1921, după trei ani de interimat, s-a numit în calitate de ministru Anton Bibescu, în același an cu numirea unui ministru exclusiv al SUA la București. Până atunci, SUA avea un ministru pentru trei țări, la Belgrad, Sofia și București.

România s-a dovedit timidă și pe terenul propagandei în SUA. În *Memoriul* transmis la Ministerul Afacerilor Străine de ziaristul D. Moldovan se spunea: *Maghiarii au ziare cu un tiraj de peste 400 000 de exemplare pe zi, în care publică numere bilingve, pamflete și broșuri, fiind finanțate direct sau indirect de Budapesta, o propagandă în contra noastră al cărei efect se vede și se simte*.⁹ Printre cele mai importante ziare erau amintite „Szabadság” din Cleveland, Ohio, „Amerikai Magyar Népszava” și „Előre”, ziar socialist din New York, citite și de românii și de ungurii din Ardeal¹⁰. O parte a propagandei se susținea prin personalități care dau târcoale prin Washington, cum sunt: contesa Széchenyi, Marcu Brown/Braun, din Budapesta, baronul Imre Jósika, bancherul Speyer etc. și o mulțime de evrei și germani, oameni cu averi de milioane.

Potrivit istoricului Nicolae Dascălu, până în anul 1926, în planul propagandei, România nu a avut un organism specializat, unificat, pentru coordonarea propagandei externe, în SUA, în Europa¹¹.

Treptat, interese reciproce, politice și economice, au încurajat schimburi culturale între România și SUA. Importante nume ale vieții universitare americane au contribuit la promovarea istoriei, culturii și civilizației românești în SUA. Printre ei s-au numărat istoricul american David S. Muzzey, care a vizitat orașele universitare Cluj, Iași, Cernăuți, București, în capitală având întâlniri cu Nicolae Iorga, Nicolae Titulescu, Vintilă Brătianu și I.G. Duca¹². J.S. Roucek, profesor la Universitatea de Stat din New York, a publicat volumul *Contemporary Romania and her Problems*, finanțat de București, difuzat de Legația Română în întreaga Americă. În 1932, Direcția Presei a subvenționat publicarea tezei de doctorat a profesorului american privind Societatea Națiunilor și problema minorităților naționale în Europa¹³. De asemenea s-au remarcat pe terenul cauzei românești profesorul Arthur I. Andrews, de la Universitatea Harvard, din 1929 membru al Comitetului

⁸ *Ibidem*, f.14.

⁹ *Ibidem*, f.4.

¹⁰ *Ibidem*, f.7.

¹¹ Vezi cartea lui Nicolae Dascălu, *Imaginea României Mari în Statele Unite ale Americii în perioada interbelică (1919-1939)*, București, Editura Universității din București, 1998, p.100; Petru politica de propagandă a statului român vezi cartea lui Nicolae Ureche, *Propaganda externă a României Mari 1918-1940*, București, Editura Enciclopedică, 2015.

¹² Ion Stanciu, *op.cit.* p.243.

¹³ Nicolae Dascălu, *Imaginea României Mari în Statele Unite ale Americii*, p.188.

Internațional de Științe Istorice, profesorul J. Kerner de la Miami University, care a pregătit în colaborare cu Hary Howard o lucrare despre conferințele balcanice. Lucrarea a apărut în anul 1936¹⁴. De asemenea, merită amintit profesorul Thomas Healy de la „Georgetown” University, care a adus servicii apreciabile României, potrivit unui document transmis de Legația română de la Washington.¹⁵ Charles Upson Clark, profesor la Universitatea din Yale, a vizitat de șapte ori România¹⁶. A fost autor al unor cărți despre România, finanțate de Serviciul de propagandă de la București, cum au fost *Greaten Roumania* (1922), *Bessarabia, Russia and Roumania on the Black Sea* (1927) și *United Roumania* (1932). A publicat articole în presa americană despre realitățile din România. Ca recunoaștere pentru serviciile aduse României, a fost ales în anul 1922 Membru de Onoare Străin al Academiei Române¹⁷.

Pentru cunoașterea istoriei, culturii românești în SUA, statul român a depus eforturi constante pentru inaugurarea unor cursuri de limbă română la universitățile americane. În 1930 s-a deschis un curs la Universitatea din Harvard, susținut de profesorul M. Raphael¹⁸. Finanțat de Direcția Presei, profesorul american a efectuat cercetări în România în perioada octombrie 1932 - februarie 1933, elaborând o gramatică a limbii române și o antologie de documente vechi românești. Cursuri de limbă și cultură română s-au ținut încă de la sfârșitul Primului război mondial la Universitatea „Columbia”, prin profesorul Leon Feraru¹⁹. Nicolae Șerban, de la Universitatea din Iași, care în 1926 a vizitat Universitatea „Columbia” cu o delegație de universitari, a creat Institutul de Cultură Românească pe lângă Departamentul de Limbi Romanice al Universității „Columbia”, institut care-l avea ca președinte de onoare pe rectorul Universității, Nicholas Mary Butler, renumită personalitate a lumii științifice americane²⁰.

Imaginea României peste Ocean a cunoscut o schimbare fundamentală în urma turneului reginei Maria din anul 1926. Opera de publicitate oficială,

¹⁴ *Ibidem*.

¹⁵ *Ibidem*.

¹⁶ *Ibidem*, p.58.

¹⁷ Dorina N. Rusu, *Membrii Academiei Române. Dicționar*, ediția a-III-a, revăzută și adăugită, cu un cuvânt înainte de Academician Eugen Simion, Președintele Academiei Române, București, Editura Academiei Române, 2003, p.198.

¹⁸ N. Dascălu, *Imaginea României Mari în Statele Unite ale Americii*, p.189.

¹⁹ Arhiva Diplomatică a Ministerului Afacerilor Externe (ADMAE), fond SUA, Vol.71, f.55.

²⁰ *Ibidem*, f.139; Despre relațiile culturale româno-americane vezi Nicolae Dascălu, *Imaginea României Mari în Statele Unite ale Americii în perioada interbelică (1919-1939)*; Ion Stanciu, *În umbra Europei, Relațiile României cu Statele Unite în anii 1919-1939*, București, SILEX. Casa de Editură, Presă și Impresariat, 1996, p.230-286; Cornel Sigmirean, “In Search of the Model: Romanian Professors and Students at American Universities (1920-1940)”, în Sonia D. Andraș, Roxana Mihaly (ed.), *Creative Negotiations. Romania – America 1920-1940*, Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană, 2023, pp. 29-57; Cornel Sigmirean, “Bessarabia: Politics and Propaganda in the USA (1920-1940). A Coin’s Story”, în Cornel Sigmirean, Sonia D. Andraș, Roxana Mihaly (ed.), *Romanian American Negotiations in Education, Science, Culture, and Arts*, Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană, 2023, pp.44-61.

susținută de guvernele României, atât în timpul războiului cât și după război, nu a reușit să risipească atmosfera nefavorabilă creată în jurul țării de propaganda subversivă susținută de ruși, unguri, bulgari ș.a.²¹ Sosită la New York, suverana a fost primită de către primarul orașului, iar la Washington a purtat discuții cu președintele Calvin Coolidge, care a oferit un dineu în onoarea reginei. Puternica impresie produsă de regina Maria asupra americanilor a dus la declararea ei drept femeia anului 1927. Se spune că nici un alt șef de stat sau politician român nu a mai câștigat vreodată inima americanilor așa cum a făcut-o Regina Maria. În toamna anului 1926, presa americană scria că *Augusta Suverană a pus România pe hartă*²².

Cultivarea unor personalități americane, mai ales din mediul universitar, dar și din presa americană care să promoveze, să intermedieze o corectă reprezentare a intereselor românești în SUA era extrem de importantă.

²¹ Nicolae Petrescu, Regina Maria în Statele Unite, în *Buletinului Institutului American din România. Publicație Trimestrială*, Vol. II-III, 1935-1936, p.5.

²² *Ibidem*.

FUNDAȚIA „CARNEGIE” ȘI VIZITA INTELECTUALILOR AMERICANI ÎN ROMÂNIA

În acest context, într-o *Notă* a Legației Române de la Washington, din 7 martie 1927, semnată de G. Cretzeanu, adresată Ministrului de Externe, Ion Mitileneu, guvernul României era informat că, la *propunerea noastră*, un grup de circa 50 de profesori și studenți americani de la universitățile „Georgetown” și „Columbia” vor organiza în timpul verii o excursie de trei-patru săptămâni în România pentru cunoașterea țării. Excursia se va organiza sub patronajul Fundației „Carnegie”¹.

Una dintre cele mai influente instituții private din SUA, Fundația „Carnegie” a fost creată de americanul cu origini scoțiene Andrew Carnegie, cu scopul de a impune pacea universală, cum de altfel era și denumită: *Fundația Carnegie pentru Pace Internațională* (*Carnegie Endowment for International Peace*)². Într-o scrisoare adresată curatorilor Fundației, A. Carnegie le spunea: *Curatorii mei din fiecare epocă, vor avea să determine cum ar putea ei mai bine să ajute omul în calea sa de înălțare și dezvoltare neîncetată; căci acum știm că omul a fost creat nu cu instinctul care să-l conducă spre propria sa degradare, ci pătruns de dorința și puterea de perfecționare care se prea poate să fie posibilă chiar aici în această viață pe pământ*³. Andrew Carnegie a creat *Fundația Carnegie pentru Pace Internațională* în 14 decembrie 1910, cu ajutorul a 28 de persoane eminente. La 14 decembrie 1911 a înzestrat Fundația cu 150 de milioane de franci (10.000.000 de dolari) și a instituit și mijloacele de acțiune pentru a folosi cu înțelepciune acești bani pentru pace. A creat trei direcții (axe) mari de acțiune: o axă centrată pe lege și legislație, coordonată de medicul James Brown Scott; a doua axă centrată pe economie politică și istorie, coordonată de către profesorul John Bates Clark de la „Columbia” University; și a treia axă, centrată pe relații internaționale și educație, condusă de Nicholas Murray Butler, președinte al Universității „Columbia” din 1902 până în 1945⁴.

Într-o adresă către Ministerul Afacerilor Străine, Legația de la Washington recomanda ca statul român să suporte cheltuielile de transport, cazare

¹ Arhivele Naționale ale României (ANR), fond *Ministerul Propagandei Naționale* (MFN), Dosar 20/ 1927-1928, f. 6.

² „Centenarul nașterii lui Andrew Carnegie”, în *Buletinul Institutului American din România*, Vol. II-III, 1935-1936, p.75.

³ *Ibidem*, p.75.

⁴ https://ro.frwiki.wiki/wiki/Fondation_Carnegie_pour_la_paix_internationale; https://www.wikiwand.com/en/Carnegie_Foundation_for_the_Advancement_of_Teaching

și masă a intelectualilor americani ⁵. La scurt timp, într-o adresă oficială, Cabinetul Primului-Ministru Alexandru Averescu anunța Legația că studenții și profesorii care doresc să viziteze România sub auspiciile *Fundației Carnegie vor beneficia de înlesniri materiale: gratuitate pe căile ferate și întreținerea lor în căminurile studentești*⁶. În corespondența cu Primul Ministru și cu ministrul Instrucțiunii Publice asupra importanței vizitei pentru relațiile româno-americane, Legația Română formula speranța că profesorii și studenții americani care vor vizita România, în condițiuni plăcute, vor putea fiecare deveni un filo-român și un agent de propagandă la întoarcere în America. Scrisoarea se încheia cu concluzia că suportarea cheltuielilor de ședere în România: *Este un sacrificiu ce merită a fi făcut*⁷.

Vizita delegației americane era propusă în contextul unei atenții sporite acordată de Guvernul României propagandei externe. Într-o circulară a Ministrului Afacerilor Străine al României, Ion Mitilineu, transmisă la legațiile României, din 13 decembrie 1927, se sublinia că în ultima vreme se ducea o intensă campanie de presă contra țării prin propaganda sistematică de știri tendențioase⁸.

Cultivarea unor personalități americane era o practică în propaganda externă a mai multor țări. În 1927, o delegație de 40 de ziariști americani au beneficiat de o primire fastuoasă la Budapesta. La întoarcerea lor în SUA au publicat în periodice americane mai multe articole, care apoi au fost reunite într-o broșură în care se deplângea soarta Ungariei după Trianon⁹.

Faimosul supporter al revizionismului maghiar, după cum îl numea istoricul Nicolae Dascălu pe lordul Rothermere, a vizitat SUA în septembrie 1927, mobilizând în favoarea propagandei maghiare forța sindicatului său de presă care reunea 71 de periodice¹⁰. Articolele sale intitulate *Locul Ungariei sub soare* și *Magazia cu pulbere a Europei* apărute în iunie 1927, în *The Daily Mail*, au fost preluate de multe ziare americane. Încă de la sosirea lui în SUA, a cerut ziariștilor să adere la ideea revizuirii Tratatului de la Trianon. La inițiativa lui s-a fondat la New York *Liga revizionistă* condusă de senatorul Hoover și sprijinită de senatorul Borah¹¹.

În acest context, al propagandei maghiare, dar și rusești și bulgărești, vizita universitarilor americani putea reprezenta un bun prilej de promovare a intereselor României în SUA. În corespondența cu Ministrul de externe al guvernului Averescu, Ion Mitilineu, Legația Română de la Washington revenea constant cu noi detalii despre vizită. În luna mai, MAS era informat de Șeful Legației, Gheorghe Cretzeanu, că delegația va sosi în România în 1 iulie

⁵ ANR, fond MPN, Dosar 20/ 1927-1928, f.7, f.5.

⁶ *Ibidem*.

⁷ *Ibidem*, f.8.

⁸ N. Dascălu, *Imaginea României Mari în Statele Unite*, p.101.

⁹ *Ibidem*, p.151.

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ *Ibidem*.

1927, că profesorii și studenții americani vor intra în țară dinspre Ungaria și vor sta în țară trei săptămâni, adică până în 21-22 iulie¹². Excursia era organizată sub auspiciile *Fundației Carnegie*, al cărei delegat era profesor Clarence A. Manning, șeful Departamentului de Limbi Slavonice la Universitatea „Columbia” din New York, care urma să sosească în România împreună cu excursioniștii, al căror număr va fi între 30 și 50. Știrile despre sosirea „americanilor” erau tot mai numeroase în corespondența diplomatică. Se menționa că ei reprezintă mai multe universități, invitate de *Fundația Carnegie*, dar că cei mai mulți erau de la universitățile *Columbia* și *Georgetown*. Delegația de la *Georgetown* urma să fie condusă de Thomas H. Healy, profesor de Drept International și vice-decan al Facultății de Științe Politice a Universității. Se menționa că *ne este mare prieten și ne-a fost util în mai multe rânduri*. Articolul său despre *Basarabia*, publicat în ziarul *Washington Post*, a fost comentat și în *Universul din 18 Aprilie*. De la Legație se transmitea că profesorul Healy are de gând să fotografieze părțile mai interesante din țară, pentru a face un film despre România. Entuziasmat de intenția profesorului american, în adresa către Ministerul de Externe Cretzeanu insista: *Nu e necesar să accentuez importanța unui astfel de film, care ar putea fi distribuit nu numai la diferitele universități, dar și în cinematografele americane*¹³. De asemenea, pentru a se evidenția importanța vizitei, în corespondența cu Ministrul de externe, se spunea că: *D-rul Healy ar mai vrea să scrie, la întoarcerea sa, despre România, în special despre Basarabia*. Rog deci, pe *Excelenta Voastră* să binevoiască a-i face înlesnirile necesare și a-l pune în contact cu persoanele cari i-ar putea fi utile¹⁴.

Pentru a evita o serie de acuzații din partea dușmanilor noștri, că excursioniștii au fost câștigați de guvern să scrie favorabil despre România în schimbul unor favoruri”, Legația a propus ca excursioniștii să fie preluați de Societatea „Prietenii Statelor Unite”¹⁵. La 13 septembrie 1920 a fost înființată la New York societatea *Prietenii României* cu scopul de a dezvolta relațiile de prietenie cu România, iar în anul 1926, la București s-a înființat Societatea „*Amicii Statelor Unite*”.

Altfel, așa cum rezultă dintr-o telegramă de la Legație, în organizarea excursiei rolul principal l-au avut profesorul Clarence Manning de la „Columbia” și ministrul G. Cretzeanu¹⁶.

În pregătirea vizitei, ministrul Cretzeanu i-a propus profesorului Healy să susțină sub auspiciile Societății „Prietenii Statelor Unite” o conferință în care să vorbească despre relațiile dintre Statele Unite și România. De asemenea, avea în vedere dezvoltarea pe viitor a unei cooperări mai active între cele două popoare cu ajutorul schimbului de studenți și profesori, schimb de publicații,

¹² ANR, fond MPN, Dosar 20/ 1927-1928, f.15.

¹³ *Ibidem*, f.16.

¹⁴ *Ibidem*, f.16.

¹⁵ *Ibidem*, f.17.

¹⁶ *Ibidem*, f.18.

excursiuni etc. Profesorul Healy s-a arătat încântat, propunând chiar mai multe conferințe în țară. S-a convenit însă să se rezume doar la București, Cluj și Cernăuți, datorită faptului că studenții și cadrele didactice erau în vacanță¹⁷.

G. Cretzeanu îl anunța în 11 mai 1927 pe Ministrul Afacerilor Străine, că din inițiativa Universității din „Georgetown”, un grup de universitari americani, în frunte cu profesorul Thomas H. Healy, au luat hotărârea să prezinte M.S. Regina o adresa de comemorare a vizitei M.S. în Statele Unite¹⁸. Întâlnirea urma să se desfășoare la data și locul stabilit de către regină.

În ziua de 6 iunie s-a transmis lista cu membrii delegației¹⁹. În total erau 50 de persoane, dintre care 25 erau cadre didactice, personalități universitare: Clarence A. Manning, delegatul *Fundației Carnegie*, Dr. Thomas H. Healy, vice-decan al Facultății de Științe Politice de la Universitatea „Georgetown”, Jean Labat, directorul Departamentului de Limbi Slave de la *Georgetown*, David S. Muzzey de la Departamentul de Istorie al Universității „Columbia”, George L. Clark, profesor de drept la University of New York, Sophie C. Hart de la Wellesley College din Massachusetts etc.

Delegația a sosit în România în ziua de 1 iulie 1927, prin vama Episcopia Bihorului. Apoi, în două vagoane speciale a parcurs un lung itinerar de cunoașterea a României: Oradea - Cluj - Dej - Suceava - Iași - Cernăuți - Chișinău - Constanța - București - Sinaia - Pitești - Reșița - Timișoara - Halmeu. Programul vizitei era stabilit pe ore și minute pentru fiecare oraș în parte, cu orele de luare a mesei, recepții etc.

Primirea în fiecare localitate era înscrisă într-un adevărat ritual. La intrarea în țară s-a făcut o primire triumfală: *A fost o fanfară muzicală din una dintre cele mai mari unități militare românești, care a interpretat imnul național al ambelor țări, în timp ce trenul, care transporta acești ambasadori ai prieteniei româno-americane, a intrat glorios în România. O companie de soldați români în uniforme de paradă strălucitoare și căști lucioase stătea în atenție, salutând primul grup mare de intelectuali americani care au vizitat oficial România. Pe măsură ce grupul a coborât din tren, sub conducerea profesorului Manning, reprezentând Fundația Carnegie, și a dr. Healy, reprezentând Școala de Serviciu Diplomatic „Georgetown”, au fost întâmpinați de zece oficiali ai guvernului român, care i-au informat că îi vor însoți pe tot parcursul turneului și vor face tot posibilul pentru a face vizita atât plăcută, cât și profitabilă*²⁰.

Primul oraș vizitat a fost Oradea. Într-o descriere a „triumfalei primiri” în România, este relatat entuziasmul care a însoțit deplasarea delegației americane spre hotelul unde urmau să fie cazați: *Mii de cetățeni români au stat în atenție la gară și au aliniat bulevardele principale ale orașului prin care grupul s-a*

¹⁷ *Ibidem*, f.24.

¹⁸ *Ibidem*, f.29.

¹⁹ *Ibidem*, f.34, 35, 36.

²⁰ *Ibidem*, f.56.

deplasat către hotelul unde le-au fost puse la dispoziție cazări. Automobilele, majoritatea de fabricație americană, și-au croit drum într-o procesiune mândră pe bulevarde presărate cu flori. Pretutindeni, americanii au fost întâmpinați cu zâmbete și strigăte de „Trăiască America”²¹.

La Dej, unde era atunci reședința județului Someș, delegația a fost primită de Prefect, Primar și de Șeful Poliției, care, se spune întâmpină pe reprezentanții culturii continentului nou, mulțimea strigă Trăiască America, muzica intonează imnul american, în sunetul căruia oaspeții încep să descindă din vagoane²².

La Constanța, potrivit descrierii vizitei, oaspeții au surprins particularitățile regiunii și momentele mai importante ale vizitei: Orașul și apoi grupul au pornit la bordul vaporului cu aburi românesc „Regele Carol” pentru o călătorie de 24 de ore pe frumoasa Marea Neagră, debarcând în importantul port Constanța. Din acest oraș frumos și interesant, s-au făcut excursii la plajele Mamaia și Carmen Sylva. Un vapor cu aburi a adus un grup la Balcic în Dobrogea, la câțiva metri de granița bulgară. Acest oraș a fost de interes deosebit pentru grup din cauza numeroaselor influențe mahomedane și turcești evidente în clădiri și în fesurile roșii purtate de majoritatea bărbaților. Aici, grupul a vizitat noul palat al Majestății Sale Regina, care tocmai a fost finalizat în stilul tipic turcesc.

La București, așa cum rezultă din Adresa înaintată Ministerului Afacerilor Străine, Consiliului General Comunal al Municipiului București, în ședința dela 28 Iunie 1927, a hotărât ca Municipiul București să ofere oaspeților americani, cari sosesc în Capitală, o masă, în seara de 9 Iulie a.c., în Parcul Carol. În detaliu vizita avea următorul program:

- Cafeaua cu lapte la vila D-rului Minovici la ora 7 (repartiția camerelor la hotelul „Excelsior”)
- Ora 9 Vizitarea Atheneului Român.
- 10 în parcul Carol la Mormântul Soldatului Necunoscut
- 11 Vizita Muzeului Militar
- 12.39 Dejun oferit de Primărie
- 16.30 Recepție și ceai la Legația Americană
- 20.30 Cina la „Colonadele Iordache”
- Duminică 10 Iulie 1927
- Cafeaua cu lapte la Bufetul de la Șosea.
- Ora 9 Vizita Muzeului Zoologic. Recepție la Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale.
- Ora 13 Dejun la Athénée Palace.
- 16.30 Vizita palatului Mogoșoaia
- 20 Banchet dat de Academia Comercială Română

²¹ Ibidem, f.56.

²² Ibidem, f.36.

Momentul central al vizitei a avut loc la Sinaia, în 13 iulie 1927, când în cinstea oaspeților americani s-a organizat un banchet. Înainte de eveniment, primăria Sinaia a solicitat ajutor de la guvern, pentru ca toate cheltuielile să fie suportate de Ministerul Afacerilor Străine, Primăria Sinaia argumentând că bugetul local este atât de redus, *că abia poate face față necesităților orașului*²³. Oficial, *Banchetul s-a organizat de către Societatea „Amicii Statelor-Unite”*. Evenimentul a fost deschis la orele 13, fiind oferit de autoritățile locale în Restaurantul „Caraiman”. După masă, oaspeții au vizitat Mănăstirea Sinaia. A doua parte a avut evenimentului a avut loc la orele 17, la Castelul Peleş, unde se aflau membrii Societății Amicii Statelor Unite. Momentul central al Banchetului a fost sosirea reginei Maria, la orele 17 și 15 minute, însoțită de fiicele sale, în dreapta de Regina Maria a Iugoslaviei, și la stânga de Principesa Ileana, purtând toate trei costume naționale.

În *Însemnări zilnice*, Regina Maria nota pe marginea prezenței la Banchet: *A fost o chestie semioficială, cu tot ceremonialul pe care îl iubesc americanii. Mi s-a oferit un mesaj foarte frumos ornamentat și firește că s-au ținut discursuri, toate acestea în salonul florentin. O îmbrăcasem pe Mignon într-unul din costumele mele naționale cu maramă, așa cum îl port eu, și arată splendid, Ileana era și ea minunată, subțire și mlădioasă, în costumul ei transilvănean. S-a servit un bufet excelent în salonul maur, iar aici prezentările au fost urmate de multe conversații amicale. Toți au fost încântați și a fostă acea voieșie plină de simplitate care s-a adăugat la o oarecare emfază, specifică americanilor. Am traversat castelul, ajungând în sala de concerte, și acolo ne-a cântat o minunată violonistă și a avut un mare succes. Firește că Ileana fost înconjurată de toți tinerii studenți plini de vitalitate. Este extrem de atrăgătoare. Toți am simțit că a fost un mare succes. Un profesor și o profesoară pregătiseră scurte discursuri în română*²⁴.

Banchetul s-a bucurat de o prezență foarte numeroasă, cum rar se întâmpla la vizita unor universitari, profesori și studenți. Au participat circa 300 de invitați, membri ai Guvernului: Alexandru Averescu, I.N. Anghelescu, N. Arion, Constantin Garoflid, Octavian Goga, oamenii politici: Vintilă Brătianu, Constantin Brătianu, I.G. Duca, Virgil Madgearu, Iuliu Maniu, Vespasian Pella, Nicolae Titulescu, Alexandru Vaida Voevod, oamenii de cultură: Constantin Brâncuși, George Enescu, Dimitrie Gusti, N. Iorga, Ioan Pilat, Liviu Rebreanu ș.a. S-a tostat, atât din partea delegației americane, prin William Smith Culbertson, ministrul SUA la București, cât și din parte invitaților români. Reprezentantul delegației americane s-a referit în primele cuvinte la sănătatea regelui Ferdinand, căruia i-a urât să se îmbunătățească sănătatea, să-i crească puterea. A arătat că prietenii Statelor-Unite din România și prietenii României din Statele-Unite au marea răspundere de a contribui la crearea unei culturi mondiale comune. Referindu-se la importanța vizitei, W. S. Culbertson s-a adresat colegilor săi, menționând: *D-voastră, concetățenii mei, înconju-rați astăzi*

²³ *Ibidem*, f.180.

²⁴ Regina Maria a României, *Însemnări zilnice*, vol. IX. Ebook (București Polirom, 2012), pp.233-234.

aici de memoriile istorice ale castelului Peleş, aveți ocazia să înțelegeți realitățile și caracterul poporului român. Ați fost bine veniți prin ospitalitatea neîntrecută a Majestății Sale. Aveți privilegiul neobișnuite ale vizitei d-voastră, să cunoașteți viața și condițiile din această parte a Europei răsăritene...

*Sunteți ambasadorii priceperei și buneii voințe. Aveți o misiune, totodată un prilej înalt. Totul va eșua, dacă din vizita d-voastră aici nu va rezulta o simpatie și o înțelegere mai adâncă între poporul român și american²⁵. În Pagini de jurnal, W. S. Culbertson notează: *Recepție la Palatul Peleş, la Sinaia. Regina Maria și fiicele sale, Marioara și Ileana, erau acolo. I-am prezentat pe americani și am ținut un discurs. De câteva zile tot țin discursuri*²⁶.*

Din partea autorităților românești prezente la Banchet a vorbit Dimitrie Ghika, în numele ministrului Nicolae Titulescu, care avea probleme de sănătate. În alocuțiune se exprima părerea că *Reculegându-vă amintirile, acasă la d-voastră, veți reține ce credeți de cuvință. Am ideea că în conversațiile d-voastră de familie de birou, sau chiar printre colegi la Universitatea d-voastră, ne veți descrie ca pe un popor trăind în pace, cu moravuri liniștite, primitiv, de o inteligență vie, prea vie chiar, care uneori trebuie să lupte contra acestei vioiciuni, prin care riscăm să nu ne apărăm brazda adânc și să aprofundăm lucrurile*²⁷.

Un alt moment important s-a ținut la Academia de Înalte Studii Comerciale, încheiat cu un banchet la care au participat și reprezentanți din partea Guvernului, oameni politici, invitați: Vintilă Brătianu, ministru de finanțe, N. Titulescu, ministru de externe, Stelian Popescu, ministru de justiție, Culberston, ministrul Satelor-Unite la București, dr. C. Angelescu, ministrul instrucției publice, I. G. Duca, ministru de interne, dr. N. Lupu, ministru al muncii, C. Dimitriu, ministrul comunicațiilor, prof.dr. I. N. Angelescu, rectorul Academiei cu d-na, dr. Mina Minovici, prof dr. Gh. Marinescu, Ern. Miclaescu, președintele Curții de Casație, Ștefan Cerchez, președintele Camerei de comerț Ilfov, prof. Eft. Antonescu cu d-na, prof. Sabba cu d-na., prof. Tutuc cu d-na, Sp. Iacobescu cu d-na., N. Dianu, prof I. Gr. Dumitrescu, St. Pretorian ș.a.²⁸. Au toastat N. Titulescu, Culberston, I. N. Angelescu, prof. Healey, dr. Marinescu, prof. dr. Labott și Eftimie Antonescu. A doua seara a avut loc al doilea banchet, la ora 9, la Restaurantul „Chateaubriand”, la care au participat: N. Titulescu, ministru de externe, C. Argetoianu ministru agriculturii și domeniilor, C. Dimitriu ministrul comunicațiilor, Culberston ministrul Statelor Unite, cu soția, I. Gr. Periețeanu, subsecretar de stat ș.a. La șampanie, primul a toastat Culberston, ministrul Statelor Unite, care a arătat importanța vizitelor compatrioților săi în România, țară care prin

²⁵ ANR, fond MPN, Dosar 20/ 1927-1928, f.181.

²⁶ W. Culbertson, A. M. Owslei, *Pagini de jurnal. Doi diplomați americani în Bucureștiul interbelic*, Ediție îngrijită, introducere și note de Lavinia Popica. Traducere din limba engleză de Lavinia Popica, București, Editura Vremea, 2018, p.141.

²⁷ ANR, fond MPN, Dosar 20/1927-1928, f.279.

²⁸ *Ibidem*, f.308.

bogățiile sale poate îngheba legături serioase comerciale cu America. În discursul Rectorului, ca de altfel în aproape toate discursurile rostite în fața intelectualilor români, au revenit aceleași teme, ale istoriei poporului român, crearea statului național, adeziunea statului român la proiectul de pace. De asemenea erau remarcate șansele de dezvoltare a României, o țară atractivă ca potențial economic: *România căreia marile popoare care își împart conducerea vieții umanității i-au acordat locul care i se cuvine, este o țară bogată, cu resurse numeroase și variate, care îi permit o economie integrală și, din acest punct de vedere, asemănătoare Statelor Unite ale Americii*²⁹. Nu au lipsit cuvintele de apreciere față de SUA, o țară ca a devenit model pentru România: *Știința, în slujba progresului economic și a perfecționării sufletului omenesc, deschide calea către pacea dintre națiuni și popoare. Dumnezeu voastră, care veniți de dincolo de ocean, din marea voastră patrie, sunteți reprezentanții unei astfel de științe și misionarii păcii, dorite de marele vostru popor.(...) Cu salturi rapide, ați reușit astfel să vă alăturați vechii Europe și, prin remarcabila voastră capacitate de organizare, care a găsit un teren propice într-un popor tânăr și liber de anumite prejudecăți, ați putut escalada cu același entuziasm treptele care conduc spre perfecțiunea cercetării științifice. Pe pământul binecuvântat de bogățiile pe care natura le-a presărat pe meleagurile unde flutură mândru tricolorul american, s-a adăugat acel admirabil spirit de inițiativă, care frizează adesea îndrăzneala, caracteristic poporului american, un spirit pentru care „imposibilul” nu există*³⁰.

Vizita delegației americane a avut, indiscutabil, și o miză politică, din perspectiva Bucureștiului de promovare a României și de contracarare a propagandei revizioniste din SUA. În discursul susținut la Universitatea din Cluj, cu tema *Atitudinea politică a Statelor Unite față de Europa*, profesorul Thomas Healy de la Universitatea „Georgetown” a menționat că după Războiul de independență, marele George Washington a lansat deviza: *„amiciție cu toată lumea, alianță cu nimeni”*³¹. Progresele realizate de Statele Unite, arată profesorul american, explică de ce ele au un rol atât de mare azi în afacerile internaționale. Participarea activă la aceste chestiuni internaționale pretinde însă o cunoaștere aprofundată și sistematică a treburilor din toate țările interesate. Ca urmare, politica SUA are o nouă deviză, „pacea internațională, bazată pe o înțelegere internațională”. În acest sens, profesorul Thomas Healy arăta că: *Voim să cunoaștem această țară, să vă cunoaștem pe dv. și să ne apropiem sufletește de șampionul tradițiilor și al civilizației latine din Orient, care este țara d-voastră și pe care Românii au numit-o: „Dacia Felix”*³².

Pentru substratul politic al vizitei pe care mizau liderii români, este deosebit de relevantă discuția de la Dineul de la Cluj, unde Profesorul Thomas

²⁹ *Ibidem*, f.310.

³⁰ *Ibidem*, f.312.

³¹ *Ibidem*, f.297.

³² *Ibidem*, f.298.

H. Healy i-a comunicat generalului Dănilă Pop, comandantul Corpului 6 Armată, că înaintea plecării sale din America spre România, Ministrul plenipotențiar al Bulgariei l-a vizitat și i-a arătat un teanc mare de jurnale românești, toate din țara noastră, prin care voia să-i dovedească dreptul bulgarilor la Dobrogea și răul tratament la care sunt supuși Bulgarii la noi³³.

Profesorul american a menționat că din partea românilor nu se face absolut nimic pentru a se desminți, cel puțin articolele principale îndreptate în contra noastră, apărute în America, și, că din acest motiv, ni s-a creat acolo o atmosferă foarte rea³⁴. El propunea cu acea ocazie că nici un articol să nu rămână fără răspuns, motivând că dacă urmează tot astfel să lipsească riposta, inamicii României își vor ajunge cel puțin scopul, că niciodată țara noastră nu va primi din America vre'un împrumut. Conținutul discuției cu profesorul Thomas H. Healy a fost transmis ierarhic Ministerului de Război.

Declarațiile consemnate în corespondența diplomatică, comentariile din presa vremii, *Universul*, *Dimineața* etc. activitatea și atitudinea universitarilor americani care au vizitat România ne sugerează că vizita a fost un eveniment cultural de succes, s-a consolidat filiera americană de propagandă externă. În 1928, Gh. Cretzeanu, ministrul român de la Washington, spunea că profesorul Thomas Healy nu a pierdut o singură zi spre a ajuta activitatea noastră de propagandă, mergând până la a iscăli articole scrise de Legație. În vara anului 1930, din inițiativa profesorului Healy, Universitatea „Georgetown” a instituit Premiul și Medalia de Aur „Nicolae Iorga”. Vizitele au continuat, în 1930 a vizitat țara un grup de studenți. O delegație formată din 31 studenți și profesori a vizitat în 1932 orașele Iași, Cluj și București³⁵. Vizitele erau făcute cu sprijinul moral și adesea financiar al Serviciului Propagandei. În 1927, Direcția presei sublinia: *Opera noastră de propagandă se întemeiază în bună parte pe călătoriile de studiu pe care mulți intelectuali străini cu vază-ziariști, savanți, profesori, scriitori-precum și grupuri de studenți din diverse țări, le întreprind în România*³⁶.

³³ *Ibidem*, f.194.

³⁴ *Ibidem*.

³⁵ Nicolae Ureche, *Propaganda Externă a României Mari 1918-1940*, pp.189-190.

³⁶ *Ibidem*, p.193.

„DOSARUL” FINANCIAR AL VIZITEI

Din păcate, vizita din 1927 a lăsat în urmă și o controversată problemă financiară. Pentru deplasarea intelectualilor americani în România, Societatea „Amicii Statelor Unite” a folosit trei vagoane de dormit, pentru care Compania Internațională a Vagoanelor a acceptat să ofere, la recomandarea Ministerului de Externe, un tarif minimal. La încheierea vizitei, s-a emis o factură de 184.114 de lei pentru cheltuielile de transport. Clarence Mannings a achitat Companiei un CEC de 780 de dolari, reprezentând în lei suma de 124 800. Prin urmare, a rămas neacoperită suma de 59 314 lei¹. Societatea „Amicii Statelor Unite” din cauza numeroaselor cheltuieli pe care le-a avut cu excursioniștii, nu puteau prelua plata diferenței de 59.314 lei. Ca urmare, s-a luat în considerare să se achite suma restantă de către *Fundația Carnegie*, sub auspiciul căreia a avut loc excursia de studii în România, insistând asupra necesității că diferența de lei 59.314 să fie achitată de excursioniști, apelându-se la profesor Manning, conducătorul excursiei. Contactat de Legație, profesorul Healy afirmă că delegatul Ministerului de Interne, Modolea, ar fi căzut de acord cu Manning să primească suma de 780 dolari, reprezentând achitarea definitivă a costului călătoriei cu vagonul cu paturi. Cretzeanu insistă să se cerceteze bine cazul pentru că altfel, *Manning care arată multă ostilitate României, va găsi prilej nou pentru a ponegri țara*². Noi evaluări asupra cheltuielilor au suplimentat „nota de plată” cu 9.400 de lei, oferiți directorului Modolea pentru cheltuieli întâmpinate în timpul excursiei, și 11.000 de lei pentru plata automobilelor suplimentare luate pe parcursul deplasării de la Sinaia la Curtea de Argeș³. Ministrul Cretzeanu îl anunța pe I. G. Duca, ministru ad-interim la Externe, că a comunicat *Fundațiunii Carnegie* pretențiile de bani ale Companiei Internaționale a Vagoanelor de Dormit, precum și ale diferitelor municipii și particulari, - despre care tratează adresele ministeriale no.41177 din 10 Octombrie 1927 și 58589 din 22 Octombrie 1927⁴. Ca răspuns, *Fundațiunea Carnegie* a transmis un CEC în valoare de 172,75\$, reprezentând suma de 27.860 lei, costul camerelor de la hotel și al meselor date celor 36 profesori și studenți americani cari s-au despărțit de grup și au stat câteva zile la Curtea de Argeș, cu mențiunea, că *aceasta este singura pretențiune pe care Fundațiunea Carnegie o găsește justificată*. Fundația insistă că profesorul Manning, înainte

¹ ANR, fond MPN, Dosar 20/1927-1928, f.216-217.

² *Ibidem*, f.217.

³ *Ibidem*, f.218.

⁴ *Ibidem*, f.219-220.

de a părăsi România, a întrebat conducătorii români ai excursiei, în fața profesorului Healy, dacă toate cheltuielile au fost achitate. Răspunsul a fost că nu există nici o pretenție.

Profesorii Muzzey și Manning au explicat președintelui *Fundațiunii Carnegie* că suma pe care acum o pretinde Compania Internațională a Vagoanelor de Dormit reprezintă costul compartimentelor ocupate de românii cari i-au însoțit pe excursioniști. De la Washington, I. G. Duca era informat de Cretzeanu că: *Ar fi în interesul nostru ca Excelența Voastră să binevoiască a găsi un mijloc de a aranja aceste pretenții fără a insista din nou ca ele să fie satisfăcute de Fundațiunea Carnegie. Chiar presupunând cazul că, la urmă, Fundațiunea ar ceda, rezultatul nu ar fi în proporție cu sentimentele pe care o nouă intervenție le-ar crea în sânul Consiliului de Directori al Fundațiunii*⁵. În România, solicitările se țineau lanț: Dl. Bălțeanu, secretarul Academiei de Comerț, delegatul Dvs., nu a achitat filmul, luat cu ocazia vizitei Misiunii americane⁶. Urmează numeroase explicații: Ministerul Afacerilor Externe și Societatea „Amicii Statelor Unite”, de comun acord, au organizat această deplasare și au făcut anumite angajamente pe care, în mod normal, nu aveau nici autorizația, nici posibilitatea financiară să le asume. Și, din aceleași motive, CEC-ul pe care vi l-am trimis prin scrisoarea noastră nr. 45147 din 15 august a fost emis în numele profesorului Manning. Sesizați de scrisorile dumneavoastră menționate, am însărcinat Legația noastră de la Washington să intervină din nou pe lângă Fundația Carnegie, solicitând achitarea sumei de 59.314 lei.

Ministrul Cretzeanu transmite din nou la București că *Fundațiunea Carnegie* îi cere asigurarea oficială că în afara sumele solicitate, nu mai sunt alte cheltuieli neachitate de intelectualii americani⁷. Firma TAXI. *Întreprindere de Autobuze*, solicită suma de 25.800 de lei, care reprezintă restul din suma totală de 107.500 de lei pentru transportul excursioniștilor americani efectuat cu autoturismele firmei în vara anului 1927⁸. Bălțeanu, Secretarul Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale, care a însoțit excursioniștii pe timpul șederii lor în România, a cerut Societății „Amicii Statelor Unite” restituirea sumei de 20.400 lei⁹. Cretzeanu sesizează Bucureștiul că: *Dat fiind faptul că Legațiunea noastră din Washington atrage atențiunea care l-au făcut asupra Fundației „Carnegie” intervențiile ulterioare de plată a sumelor de mai sus și că cere stăruitor să se găsească o modalitate de plată fără a mai solicita citata Fundațiune, cu onoare Vă rog să binevoiți a aviza asupra putinții de achitare a sumei de lei 113.514.*

Legația explică „efectul deplorabil” pe care îl generează solicitările repetate față de *Fundația Carnegie*, solicitând soluționarea revendicărilor financiare, respectiv a unei sume de 141.374 lei¹⁰.

⁵ *Ibidem*, f.220.

⁶ *Ibidem*, f.222.

⁷ *Ibidem*, f.234.

⁸ *Ibidem*, f.237.

⁹ *Ibidem*, f.242.

¹⁰ *Ibidem*, f.260-261.

La 4 iulie 1928, după un an de la desfășurarea vizitei, Ministerul Afacerilor Străine anunță Legația Română de la Washington: *Ca urmare la adresa D-voastre No.1189/P-148 din 10 Martie 1928 avem onoare a vă face cunoscut că supunând Domnului Ministru Titulescu chestiunea sumelor rămase neachitate în urma excursiunii intelectualilor americani din Iulie 1927, Domnia Sa a dispus ca ele să fie în întregime suportate de acest Departament, iar cecul de 172.75 dollari reprezentând suma de lei 27.860 a cărei achitare D-l profesor Manning și Fundația Carnegie au recunoscut-o îndreptățită, să fie înapoiată acelei Fundațiuni.*

În consecință, vă rugăm să binevoiți a comunica Fundației Carnegie dispozițiile luate în această privință, arătându-i că intervențiile noastre ulterioare sunt datorite unei regretabile erori administrative.

Nădăjduim că în acest mod tristul efect pe care acele intervenții l-au produs în Consiliul de Direcție al Fundației Carnegie va fi atenuat spre marea noastră satisfacție.

Alăturăm cecul de 172.75 dollari spre a fi restituit acelei Fundațiuni.¹¹

În ședința din 13 decembrie 1928, prin Jurnalul No.2902, Consiliul de Miniștri a acordat gratuitatea transportului pe Căile Ferate Române pentru grupul de intelectuali americani care în iulie 1927 au făcut o călătorie de studii în România¹². Se încheia astfel un episod neplăcut din vizita intelectualilor americani în România.

Dar, trecând peste acest episod, promovarea României prin mijloacele consacrate ale propagandei, interesele economice și politice ale Statelor Unite au creat la nivel oficial o imagine binevoitoare României, așa cum rezultă din corespondența Legației cu Guvernul de la București. La nivelul presei, la nivel public este greu să evaluăm impactul vizitei. Presa americană prefera subiecte de senzație, mai facile pentru publicul american, cum era în cazul României viața privată a regelui Carol. Dar, este cert, prin presă, prin broșuri, prin conferințe susținute în universitățile americane, cetățenii SUA au putut cunoaște și o altă față a României, mai ales că vizita profesorilor și studenților americani s-a făcut sub auspiciile *Fundației Carnegie*, o instituție simbol a păcii și înțelegerii între oameni și popoare. În același timp, în România interesul pentru SUA a devenit constant, elitele românești fiind conștiente de potențialul economic, cultural și politic al SUA. În primul număr al *Buletinului Institutului American din România*, din 1931, Mihai Oromolu, constata că *Obişnuiți a ne preocupa de ceea ce se petrece în Europa, neglijând faptul că peste ocean, se găseşte o mare naţiune ale cărei norme de viaţă intelectuală sunt noi, şi ale cărei modele pe teren economic sunt şi mai noi, -Europenii reflectă adeseori sporadic asupra celor ce se petrec acolo*¹³. Autorul articolului atrăgea atenție asupra influenței pe care SUA o câștigă în lume, ceea ce justifică

¹¹ *Ibidem*, f.262.

¹² *Ibidem*, f.271.

¹³ Mihail Oromolu, „Institutul American”, *Buletinului Institutului American din România. Publicație Trimestrială*, Vol. I, No.1, ianuarie 1934, p.3.

apropierea României față de America, față de modelul de acolo, care corespunde tradițiilor românești. În același număr al *Buletinului Institutului American din România*, Nicolae Petrescu, un bun cunoscător al realităților din spațiul anglo-saxon și american, insista că relațiile dintre România și Statele Unite trebuie susținute din motive obiective, nu din simpatie sau aprecieri personale¹⁴. Convins de importanța modelului cultural american în cultura română, N. Petrescu argumenta această opțiune prin faptul că spre deosebire de cultura vechilor popoare din occidentul Europei, cultura americană este una nouă. *Cunoscând în ce constă cultura americană* - recomandă autorul articolului - *vom fi în stare să apreciem valoarea acestei culturi*. N. Petrescu avea în vedere faptul că: *Pentru un popor ca al nostru, cu o cultură încă în formație, cultura poporului american prezintă afinități de vârstă și de năzuințe*. Sublinia, de asemenea, caracterul etic-social al culturii americane, un caracter care se reflectă în concepția care stă la baza tuturor instituțiilor de cultură din SUA, în educație și în instrucție, acolo unde se produc cetățeni utili societății. Așa se explică faptul că în SUA întâlnim un popor mai luminat, pentru că acolo cultura maselor trebuie să primeze în fața culturii elitelor¹⁵.

Indiscutabil, modelul american, fie că s-a manifestat prin literatura americană tradusă în limba română, prin cinematografia americană, prin reclamele din presa interbelică sau prin contacte directe, cum a fost excursia universitarilor americani în România sub auspiciile *Fundației Carnegie*, a reprezentat o aspirație, a facilitat asumarea unui model al societății contemporane.

¹⁴ Nicolae Petrescu, „Relațiile culturale cu Statele-Unite”, în *Buletinului Institutului American din România. Publicație Trimestrială*, Vol. I, No.1, ianuarie 1934, p.5.

¹⁵ *Ibidem*, p.6-7.

ANEXE

Lista documentelor în rezumat

- 1) Legația română de la Washington anunță în 7 martie 1927 Guvernul Averescu despre intențiile universităților „Georgetown” și „Columbia” de a vizita România cu un grup de cadre didactice și studenți timp de trei-patru săptămâni, sub patronajul Fundației „Carnegie”.
- 2) Telegrama Guvernului de la București că acceptă vizita, „fără a putea cheltui ceva în acest scop”.
- 3) Legația solicită Guvernului facilități pentru delegația americană la transportul feroviar și mâncare gratuită.
- 4) Într-o nouă adresă se menționează că Fundația Carnegie proiectează excursia în condițiile în care Guvernul suportă „încartiruirea și transportul gratis”.
- 5) Ministru G. Cretzeanu de la Washington este anunțat că Generalul Averescu a consimțit să se asigure gratuitate pentru transport și întreținerea lor în campusuri.
- 6) Legația română insistă asupra importanței vizitei pentru România a universitarilor americani, care pot deveni „agenți de propagandă” pentru România.
- 7) Confederația Internațională a Studenților, din care face parte și Uniunea Națională a Studenților Români, a organizat o serie de excursii în Europa. O asemenea excursie se propunea și în România.
- 8) Legația îl informează pe ministrul român de externe, Ion Mitileneu, despre vizita profesorilor și studenților americani în România, care vor sosi dinspre Ungaria în ziua de 1 iulie 1927. Delegația va fi condusă de profesorul Clarence A. Manning, șeful Departamentului de Limbi Slavonice de la Universitatea „Columbia”, ca delegat al Fundației Carnegie.
- 9) Se anunță că profesorul Manning a aranjat detaliile vizitei în Români.
- 10) În Raportul înaintat de ministrul Cretzeanu ministrului de externe se arată că profesorul Thomas Healy de la „Georgetown” dorește să o întâlnească pe Regina Maria, împreună cu o delegație de universitari americani. De asemenea se discută despre o serie de conferințe pe care profesorul Healy să le susțină la universitățile din București, Cluj și Cernăuți.
- 11) Copie după adresa primită de directorul Serviciului Presă din Ministerul de Externe, D. Dianu, de la profesorul Clarence Manning.
- 12) Directorul General al Presei și Propagandei este informat despre sosirea în țară a trei grupuri de studenți americani în excursie în România.

- 13) Președintele Societății Amicii Statelor Unite solicită Ministrului de Război un camion militar pentru a transporta bagajele excursioniștilor de la stația Mogoșoaia în oraș.
- 14) Legația Română din SUA transmite Ministrului Afacerilor Externe lista cu profesorii și studenții care vor vizita România.
- 15) Reprezentantul ministerului, D. Dianu, este informat că profesorul Manning, delegatul Fundației Carnegie s-a plâns că are neplăceri în legătură cu primirea studenților în România.
- 16) Secretarul general al Ministerului de Externe transmite autorităților vamale să acorde toate înlesnirile la intrarea în România a delegației americane.
- 17) Directorul Dianu este anunțat că delegația pleacă din Budapesta în date de 30 iunie.
- 18) Americanii au sosit la Episcopia Bihorului și au telegrafiat la Legația SUA de la București despre primirea entuziastă care li s-a făcut la intrarea în România.
- 19) Prezentarea în detaliu a itinerariului intelectualilor americani în Români.
- 20) Descrierea excursiei intelectualilor americani în România.
- 21) Lista persoanelor, membri ai Guvernului, oameni politici, oameni de cultură care au fost invitate să participe la Recepția de la Sinaia.
- 22) Poliția orașului Câmpulung raportează că în trecere spre Curtea de Argeș, nouă persoane din delegație au rămas în localitate, care au plecat în direcția Curtea de Argeș a doua zi.
- 23) O „Corespondență” detaliază programul vizitei la București.
- 24) Programul „recepțiilor” intelectualilor americani în România.
- 25) O telegramă înștiințează autoritățile vamale de la Curtici că delegația sosește la Arad.
- 26) Primarul Craiovei este informat ca americanii nu vor vizita Craiova.
- 27) Banca Marosch se arată încântată să primească vizita excursioniștilor americani.
- 28) Direcția Presă Informații din MAE este informat despre vizita intelectualilor americani la Cluj.
- 29) „D-nul Vianu” este rugat să-i comunice rectorului de la Academia Comercială dacă s-a aranjat recepția de la Academie.
- 30) Despre vizita intelectualilor la Cluj, primire, banchet, discuții.
- 31) Ministerul Comunicațiilor își arată rezervele într-o adresă către MAE că „Domnul Bălteanu” este persoana potrivită să reprezinte Externele în relația cu delegația americană.

- 32) Societatea Anonimă pentru Exploatarea Pădurilor și Industria lemnului anunță pe directorul Presei din Ministerul de Externe ca excursioniștii să viziteze instalațiile de pe Valea Argeșului.
- 33) Direcția Generală a Presei și Propagandei este anunțată într-o Notă sosită de la Belgrad că nu s-a primit viza gratuită pentru delegația americană.
- 34) Ministerul de Război anunță Ministerul Afacerilor Străine că i-a pus la dispoziție pentru delegația americană o autocamionetă și un fotograf.
- 35) Prefectul de Bihor transmite Primului Ministru trei ziare care cuprind știri despre vizita intelectualilor americani la Oradea.
- 36) De la Cluj este anunțat că autoritățile au fost informate cu întârziere despre soirea oaspeților americani.
- 37) Casa de Depuneri, Consemnațiuni și Economie anunță pe Ministrul de Externe că va îngădui vizitarea localului instituției.
- 38) Autoritățile de la Curtici sunt anunțate printr-o telegramă despre plecarea unor membri ai grupului de americani.
- 39) Primăria Sinaia solicită Ministerului Afacerilor Străine sprijin financiar pentru primirea intelectualilor americani, cazarea și recepția oferită în onoarea lor.
- 40) Primăria orașului București anunță Ministerul Afacerilor Străine că în Consiliul General s-a aprobat să se ofere o masă de cină oaspeților americani în Parcul Carol.
- 41) Ministerul Comunicațiilor anunță Ministerul Afacerilor Străine că a luat măsuri pentru a pune la dispoziția excursioniștilor două vagoane, pentru care se v-a achita suma de 200.000 lei.
- 42) Poliția de la Episcopia Bihorului anunță că 23 iulie vor pleca din țară grupul de intelectuali americani.
- 43) De la Petroșani se solicită mai multe lămuriri privind vizita în oraș a delegației de americani.
- 44) Programul detaliat al universitarilor americani la București.
- 45) Cuvântul ambasadorului SUA la București, W.S. Culberston, prezentat cu ocazia Dineului de la Peleş, într-o scurtă traducere în limba română.
- 46) Cuvântul în limba engleză a ambasadorului SUA la București.
- 47) Uzinele de Fier și Domeniile Reșița anunță pe Ministrul de Externe că nu au fost anunțați despre o vizită a intelectualilor americani la Reșița.
- 48) Dănilă Pop, comandantul Corpului de Armată VI, anunță conducerea Ministerului despre remarca profesorului Thomas H. Healy, făcută la Cluj, despre propaganda bulgară în SUA.
- 49) Ministerul de Război informează Ministerul Afacerilor Străine despre declarațiile profesorului Thomas H. Healy cu privire la propaganda bulgară în SUA.

- 50) Ministerul Afacerilor Străine este anunțat despre defectarea unei mașini cu excursionsiști pe drumul de la Bran la Câmpulung. Prefectul județului a angajat două automobile care au costat 8.000 de lei.
- 51) Ministerul Afacerilor Străine este solicitat să răspundă față de ce spunea profesorul Healy privind propaganda împotriva României în SUA.
- 52) Ministerul de Interne solicită Directorului Presei din cadrul Ministerului Afacerilor Străine ziarele care relatează despre vizita delegației americane.
- 53) Direcția Presei răspunde că direcțiunea deține întreaga colecție de ziare.
- 54) Ministerul de Interne, adresându-se Directorului Presei din Ministerul de Externe, solicită în triplu exemplar, ziarele în care se fac referiri la vizita intelectualilor americani.
- 55) Societatea „Amicii Statelor Unite” solicită șefului delegației americane suma de 59.314, reprezentând diferența dintre suma achitată și suma totală a excursiei cu Compania Internațională de Vagoane.
- 56) Profesorul Healy transmite Legației române că Modolea, delegatul Ministerului de Interne, s-a înțeles cu Manning asupra sumei achitate inițial.
- 57) Neclarități între autoritățile române și delegatul excursionsiștilor americani. Se solicită suplimentarea cu 9.400 de lei, pentru cheltuieli suplimentare în timpul călătoriei, și 11.000 de lei pentru plata automobilelor care au transportat excursionsiștii de la Sinaia la Curtea De Argeș.
- 58) Fundația Carnegie transmite suma de 172,75 de dolari, reprezentând 27.860 de lei, care acoperă costurile pentru 36 de studenți care s-au despărțit de grup la Curtea de Argeș. De la Washington se solicită la Ministerul Afacerilor Externe să se rezolve situația pentru că altfel se creează o situație neplăcută României la Fundația Carnegie.
- 59) Despre neachitarea de către Academia de Comerț a unui film, luat cu ocazia vizitei.
- 60) Delegarea persoanelor care să încaseze suma de 25.875 pentru film.
- 61) Societatea „Amicii Statelor Unite” solicită suma de 35.860 de lei la fundația Carnegie pentru cheltuieli neachitate.
- 62) Explicații asupra situației angajată de Societatea „Amicii Statelor Unite” și de către Ministerul Afacerilor Străine privind excursia intelectualilor americani și capacitatea lor de a acoperi suma de 59.314 lei pentru Compania Internațională de Vagoane.
- 63) Primăria orașului Sinaia solicită Ministerului Afacerilor Străine diferența rezultată din cheltuielile suportate cu ocazia banchetului.
- 64) Cererea prin care Primăria Sinaia, prin Prefectura județului Prahova, solicită ajutorul financiar pentru a putea acoperi cheltuielile de primirea excursionsiștilor.

- 65) Ministerul Comunicațiilor informează Ministerul Afacerilor Străine că transportul delegației americane cu trenul a costat suma de 1.274.752 de lei.
- 66) Direcția Generală a Căilor Ferate menționează că suma 1.274.752 de lei să fie plătită de către Ministerul Afacerilor Străine.
- 67) G. Cretzeanu transmite la București că Fundația Carnegie să primească asigurări că sumele achitate rămân definitive.
- 68) Președintele Societății „Amicii Statelor Unite” menționează că nu i s-a rambursat sumele avansate de profesorul Manning, respectiv 9.400 de lei.
- 69) Se solicită detalii despre demersurile făcute pentru plata cheltuielilor cu intelectualii americani.
- 70) Întreprinderea de Autobuze, Serviciul Taxi, cere achitarea sumei de 25.800 de lei, restul de la 107.500 de lei pentru transportul excursioniștilor.
- 71) Prefectura Județului Muscel și Primăria orașului Curtea de Argeș cere achitarea sumei de 8.000 de lei pentru transportul cu autobuzul a excursioniștilor americani rămași la Rucăr din cauza defectării autobuzului.
- 72) La sumele solicitate Fundației Carnegie, se adăugă suma de 20.400 de lei, cerută de Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale de la Societatea „Amicii Statelor Unite” și 25.800 de lei de la aceeași Societate. Sumele urmau să fie plătite de Fundația Carnegie.
- 73) Compania de Vagoane așteaptă confirmarea facturii transmise pentru transportul special al delegației americane.
- 74) Se revendică plata facturilor de către Societatea „Amicii Statelor Unite”, de 20.400 și de 25.800, care să fie în final achitate de Fundația Carnegie. În total, adăugând și cele două sume de 59.314 și 35.860, suma solicitată este de 141.374.
- 75) O nouă adresă prin care se cere plata facturii aferente.
- 76) Compania de Căi Ferate cere Ministerului Afacerilor Străine menționarea datei de plată a facturilor.
- 77) Prefectura Județului Muscel cere Societății „Amicii Statelor Unite” achitarea sumelor aferente transportului și meselor.
- 78) Se transmit facturile privind cheltuielile cu transportul de la Câmpulung la Curtea de Argeș.
- 79) Copia de pe chitanța plătită pentru transport de la Câmpulung la Curtea de Argeș.
- 80) Copie privind plata hotelului și a meselor pentru intelectualii americani la Curtea de Argeș.
- 81) Copie de pe factura cu care s-au achitat cheltuielile de la Curtea de Argeș.
- 82) Primăria Curtea de Argeș cere plata sumei de 27.860 lei pentru mesele servite de 36 de profesori.

- 83) Copie de pe factură cu plata meselor și cu detalierea cheltuielilor.
- 84) Notele complementare privind cheltuielile, pe care să le achite, în total 46.200 lei.
- 85) Societatea Taxi cere Societății „Amicii Statelor Unite” cere suma de 107.500 de lei, pe care să o obțină de la Fundația Carnegie.
- 86) Ministrul ad Interim de la Externe, I. G. Duca, este anunțat că Fundația Carnegie a achitat suma de 172 de dolari (27.860 de lei) pentru cheltuielile suplimentare create de cei 36 de profesori și studenți care s-au despărțit de grup la Curtea de Argeș.
- 87) Un referat al Ministerului, redactat de E. Filotti, în care se detaliază povestea vizitei, cheltuielile angajate și situația deplorabilă care se creează guvernului de la București la Washington.
- 88) Legația Română este înștiințată că Nicolae Titulescu a dispus ca toate cheltuielile să fie suportate de Minister, iar suma de 172,75 de dolari să i se restituie profesorului Manning, motivându-se că a fost o eroare administrativă.
- 89) Cheltuielile nu s-au achitat, Guvernul nu a întocmit un Jurnal al Consiliului de Miniștri care să aprobe gratuitatea transportului.
- 90) Societatea „Amicii Statelor Unite” confirmă primirea sumei de 46.000 de lei pentru acoperirea cheltuieli neachitate.
- 91) Societatea Taxi confirmă primirea sumei de 25.800 de lei.
- 92) Bălteanu, delegatul Ministerului Afacerilor Străine, confirmă primirea sumei de 20.400 de lei.
- 93) În urma propunerii Ministrului de la Comunicații s-a emis Jurnalul Consiliului de Miniștri prin care s-a asigurat gratuitate la transport pentru delegația americană.
- 94) Un nou apel pentru emiterea Jurnalului Consiliului de Miniștri.
- 95) Propuneri de rezolvare legală a gratuităților pentru transportul pe căile ferate a excursioniștilor americani, prin aprobarea Jurnalului Consiliului de Miniștri.
- 96) Prin Jurnalul No. 66619, Consiliul de Miniștri a acordat gratuite pe căile ferate intelectualilor americani.
- 97) Hotărârea prin care se acordă gratuite la transportul intelectualilor americani.
- 98) Plecarea din București și sosirea intelectualilor americani la Sinaia, primirea oaspeților, banchetul.
- 99) Discursul lui N. Titulescu, citit de Dimitrie Ghika.
- 100) Discursul Ambasadorului SUA; W. S. Culbertson
- 101) Discursul lui Ghika în limba franceză
- 102) Cuvântul profesorului Healy, adresat Reginei Maria

- 103) Discurs la Dineul de la Sinaia
- 104) Discurs la Dineul de la Sinaia
- 105) Ziarul *Viitorul* despre vizita intelectualilor americani în România
- 106) Ziarul *Universul* prezintă vizita intelectualilor americani în România, efectuată sub patronajul Fundației „Carnegie”, condusă de Nicholas Murray Butler, rectorul Universității „Columbia”.
- 107) Ziarul *Dimineața* prezintă sosirea intelectualilor americani la Oradea, de unde au plecat la Cluj.
- 108) *Universul* prezintă: Primirea entuziastă a intelectualilor americani la Oradea; Declarațiile profesorului Clarence Manning la Cluj; conferința profesorului Thomas Healy: *Atitudinea politică a Statelor Unite față de Europa*; Excursioniștii americani la Dej.
- 109) *Aurora*: Vizita intelectualilor americani în România, veniți pentru a „cunoaște un popor tânăr plin de calitate”.
- 110) *Dimineața* relatează pe larg vizita americanilor la Cernăuți, la Iași și Chișinău.
- 111) Prezența universitarilor americani la Universitatea din Cernăuți și Banchetul cu elita locală reflectate în ziarul *Lupta*.
- 112) *Universul* reflectă prezența intelectualilor americani la București.
- 113) *Dimineața* prezintă vizitele la Galați, Constanța și din nou la București.
- 114) În ziarul *Lupta* sunt prezentate secvențe din vizitele la Galați și Constanța.
- 115) *Viitorul* despre activitatea Societății „Prietenii României în Statele Unite”
- 116) În *Universul* este prezentată sosirea profesorilor și studenților la Cetatea de Baltă. Profesorul Healy a toastat în franceză, încheind în limba română.
- 117) *Universul* are o scurtă știre despre preoții americani la Cluj.
- 118) În *Universul* despre vizita americanilor la București, cu primirea, Banchetul în Parcul „Carol”.
- 119) *Universul* prezintă Recepția de la Academia Comercială, Banchetul de la Chateaubriand.
- 120) *Dimineața* relatează vizita pe Valea Oltului, Râmnicu Vâlcea, la Sibiu, unde se vizitează muzeul Bruckenthal.
- 121) Discursurile ținute la Academia de Înalte Studii Comerciale, de Rectorul Angelescu și de Ambasadorul SUA la București
- 122) Discursul domnului Ministru al Americii
- 123) Programul vizitei intelectualilor americani în România
- 124) Lista intelectualilor americani care vizitează România

1. Telegramă 10/8 Washington 115 175 via transradio bln¹

Universitățile „Georgetown” și „Columbia” la propunerea noastră voiește a organiza vara aceasta excursie de trei-patru săptămâni cu aproximativ cincizeci profesori și studenți exclusiv pentru cunoașterea României sub patronajul Fundației Carnegie stop profesorul, Șerban luna trecută fiind la New York a prezentat președintelui fundațiunei invitare creând impresia că atât el cât domul Emanoil Spiegler agentul român al companiei de vapoare Holland America vorbesc în numele guvernului roman impunând quasi în numele guvernului preferarea acestei Linii. stop Cum cifra prezentată de ei ca cost de persoană reprezintă abia prețul biletelor și întreținerea până la fruntaria României și înapoi rămâne ca cheltuielile de transport încartiruire să privească pe guvernul roman stop Reprezentantul Fundației Carnegie îndoiindu-se de calitatea acestor doi ca reprezentanți autorizați ai guvernului au venit la mine rugându-mă a întreba guvernul dacă a decis a suporta aceste cheltuieli. A aranjat detaliile stop Având în vedere importanța excursiei pentru închegarea raporturilor între intelectualii americani și români iau voie a recomanda excelenței voastre sprijinirea excursiei mai ales că acești universitari au primit grupul românesc vara trecută stop Binevoiți a răspunde urgent pentru a putea începe organizarea aci.

Cretzeanu 9504 +

2. Telegramă² RUMANOLEG

WASHINGTON

Răspuns 9504

Primim cu plăcere excursiunile intelectualilor anunțați fără a putea cheltui ceva pentru aceasta stop Vom face facilitățile posibile stop Șerban și Spigler nu au fost însă autorizați a vorbi în numele guvernului stop Rog trimiteți informațiuni.

DIANU

10 martie 1927

3. Telegramă Washington 744 44 via transradio bln³

Referitor intelectuali au nevoi transport încartiruire mâncare gratuită în România pentru trei săptămâni stop. Rog binevoiți am aviza telegrafic dacă puteți suporta aceste cheltuieli stop Sugerez a discuta chestiunea cu dna Cantacuzino de la societatea Prietenii Statelor Unite și cu domnul Culbertson

Cretzeanu

12 martie 1927, ora 23.30

¹ ANR, fond *MPN*, Dosar Nr. 20/1927-1928, f.1-3.

² *Ibidem*, f.4.

³ *Ibidem*, f.5.

4. BERLIN

Președinție Consiliului de Miniștri

77/11 Washington 747 72 via transradio blp ⁴

Un grup de profesori studenți universitari sub auspiciile Fondației Carnegie proiectează excursie de trei săptămâni în România dacă guvernul și instituțiile românești, le ar pune la dispoziție din momentul intrării în țară mâncare încartiruire și ca transport gratis stop Cum fără aceste înlesniri ar fi greu de recrutat excursioniști pentru România rog binevoii a discuta chestia în calitate de vicepreședinte al Societății Prietenii Statelor Unite cu domnul Dianu și Culbertson. Din partea mea recomand călduros sprijinirea ideii. Omagii

Cretzeanu +

17 martie 1927

5. PREȘIDENȚIA CONSILIULUI DE MINISTRI

DIRECȚIUNEA GENERALĂ A PRESEI ȘI PROPAGANDEI

Domnule ministru, (Cretzeanu)⁵

Ca răspuns telegramelor Excelenței Voastre am onoarea a vă comunica că Domnul General Averescu a aprobat pentru studenții universitari și profesori care doresc să viziteze România sub auspiciile Fundației Carnegie următoarele înlesniri materiale: gratuitate pe căile ferate și întreținerea lor în campusuri. Tot timpul cât vor sta în România

7 martie 1927

6. MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

DIRECȚIA CABINETUL MINISTRULUI

TELEGRAMĂ DESCIFRATĂ

Levstiunea

Washington 12 Martie 1927

Ministerul Afacerilor EXTERNE BUCUREȘTI⁶

Îmi permit a reveni asupra telegramei mele No. 9504 din 7 Martie, rugând a atrage binevoitoarea atențiune Domnului Președinte al Consiliului de Miniștrii și Domnului Ministru al Instrucțiunii Publice, asupra importanței ce ar avea vizita proiectată, pentru relațiunile româno-americane. profesorii și studenții americani cari ar vizita România, în condițiuni plăcute, putând deveni un filo-român și un agent de propaganda la întoarcere în America.

Cred că un minimum de înlesniri materiale ca gratuitate pe căile ferate și locuință asigurată în căminurile școlare, i-ar satisface.

Este un sacrificiu ce merită a fi făcut.

Cretzeanu, 9613

12 martie 1927

⁴ *Ibidem*, f.6.

⁵ *Ibidem*, f.7.

⁶ *Ibidem*, f.8.

7. Copie de pe adresa Nr.974 din 9 Mai /927

Domnule Director General,⁷

Confederația Internațională a studenților, din care face parte și Uniunea Națională a Studenților Români, a organizat, pentru studenții americani (National Student Federation of America), o serie de excursii în Europa, despre care se dau detalii în broșura prospect, pe care o anexez.

Două din aceste excursii (No.6 și 7) urmează să atingă și România.

Programul celei dintâi prevede sosirea la Giurgiu la 23 Iulie, vizitarea capitalei de la 23 la 25 Iulie și plecarea spre Constanța-Constantinopole, la 26 Iulie. Al doilea grup, venind din Rusia, urmează să sosească la Constanța la 6 August și să viziteze București Câmpina, Sinaia și Brașovul de la 7 la 11 august, îndreptându-se apoi spre Budapesta.

Anexez și programul acestor două călătorii.

În toate țările, ce vor fi vizitate, de unul sau altul de aceste grupuri de studenți americani, se dă o atenție specială excursiei și se fac, de către studențimea țărilor respective, în unire cu autoritățile, pregătiri de primire.

Biroul din Praga al Federației Internaționale a Studenților, însărcinat cu organizarea excursiilor, ce vor atinge țările Europei Centrale, a reușit să se pună în legătură cu studențimea din toate țările sud-estice. Numai din România, deși s-a adresat, încă de acum câteva săptămâni și în repetate rânduri Uniunii Naționale a Studenților Români, el n'a primit nici un răspuns.

Cum timpul călătoriei se apropie și pregătirile trebuiesc făcute, Biroul din Praga s-a adresat acestei Legațiuni rugând-o să facă intervențiile convenite. Biroul cere următoarele: 1) Să fie înștiințate organizațiile centrale studențești din România, atragându-li-se atenția asupra importanței acestei excursii și cerându-li-se să pregătească, la fel cu celelalte state o bună primire colegilor lor americani.

2) Să se alcătuiască un program interesant.

3) Să se organizeze banchete sau recepții de către Uniunea Studenților Români,

4) Să se desemneze mai mulți studenți români, cunoscători ai limbii engleze, care să însoțească pe excursioniști în tot timpul prezentei lor în țară.

5) Să se acorde o reducere pe C.F.R.

Numărul participanților nu se cunoaște încă, deoarece studenții americani vor sosi în bloc, în Anglia și de acolo, după alegere, vor opta pentru una din cele zece călătorii, prevăzute în prospect.

Aducându-vă la cunoștință cele ce preced, îmi permit a vă ruga să binevoiți a înștiința organizațiile studențești și autoritățile competente, luând totodată măsurile, pe care le veți socoti indicate, pentru succesul acestor călătorii utile și pentru propaganda noastră.

⁷ *Ibidem*, f.15-16.

Biroul din Praga al Federației așteaptă un răspuns cât mai urgent, care poate fi dat, fie prin intermediul Legației, fie direct, pe adresa următoare: Monsieur Josef SIMAK, Zahranicni odbor U.S.C.S., Praha III. Akademicky Dum.or

Atașatul de Presă

(ss) Eugen Filotti

9 mai 1927

8. MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

REGISTRATURA GENERALĂ A PRESEI ȘI PROPAGANDEI

M30240 *28MAL 1927

LEGAȚIUNEA REGALĂ A ROMÂNIEI,

WASHINGTON, D. C

No.2909/P-148

11 Mai 1927.

Domnule Ministru,⁸

(Excelenței Sale Domnului Ion Mitilineu, Ministru al Afacerilor Străine)

Referindu-mă la telegrama Excelenței Voastre No.14654 din 18 Martie am onoarea a informa pe Excelenta Voastră ca profesorii și studenții americani vor sosi în România, dinspre Ungaria, pe ziua de 1 iulie a.c. și vor sta în țară trei săptămâni, adică până în 21-22 iulie. Excursiunea se va face sub auspiciile Fundațiunei Carnegie al cărei delegat este Dl. Profesor Clarence A. Manning, șeful Departamentului de Limbi Slavonice la Universitatea „Columbia” din New York. D-sa va sosi în țară împreună cu excursioniștii, al căror număr va fi între 30 și 50. Numărul exact se va telegrafia Excelentei Voastre din Paris, deoarece unii din profesori vor însoți grupul numai de acolo. Ei reprezintă mai multe universități, invitate de Fundațiunea Carnegie, deși cei mai mulți sunt de la „Columbia” și „Georgetown”. Cei de la „Georgetown” vor fi conduși de D-rul Thomas H. Healy, profesor de drept internațional și vice-decanul Facultății de Științe Politice a Universității. D-sa ne este mare prieten și ne-a fost util în mai multe rânduri.

(Articolul său despre Basarabia, în ziarul „Washington Post” a fost comentat și în „Universul” din 18 Aprilie. Vezi și telegrama mea No.8866 din 3 l.c.) Acum are de gând sa fotografieze părțile mai interesante din țară, pentru a face un film despre România. Nu e necesar sa accentuez importanța unui astfel de film, care ar putea fi distribuit nu numai la diferitele universități, dar și cinematografelor americane.

⁸ *Ibidem*, f.17-18.

D-nul Healy ar mai vrea să scrie, la reîntoarcerea sa, despre România, în special despre Basarabia. Rog deci, pe Excelența Voastră să binevoiască a-i face înlesnirile necesare și a-l pune în contact cu persoanele cari i-ar putea fi utile.

Excursioniștii nu au nici un program pentru Romania. Dl. profesor Șerban a promis ca D-sa se va însărcina cu aceasta și îi va însoți în țară. Nu știu ce a făcut, dar sunt de părerea că cea mai indicată pentru aceasta ar fi Societatea „Prietenii Statelor Unite”. D-l Popovici, fiind în România, a vorbit cu D-nul Dianu și D-na Cantacuzino, cari s-au arătat foarte interesați și au promis tot concursul lor.

Dacă excursia aceasta s-ar face sub auspiciile Societății „Prietenii Statelor Unite”, s-ar servi și un scop practic. Anume, excursioniștii nu ar putea fi acuzați de dușmanii noștri că au fost câștigați de guvernul român, în schimbul unor favoruri, dacă, la întoarcerea lor în America, ar scrie favorabil despre țara noastră. Apoi însăși Societatea ar fi întărită prin aceasta, căci s-ar putea prezenta publicului cu un gest frumos și practic.

Excelența Voastră a binevoit a mă informa că guvernul a acordat excursioniștilor transport gratuit pe C.F.R. și încartiruire gratuită în căminurile studențești. Nu mă îndoiesc însă că Societatea „Prietenii Statelor Unite” ar putea face demersurile necesare ca ei să fie ospătați în toate orașele ce urmează a fi vizitate de ei.

Pentru informarea Excelenței Voastre mai adaog că ei vor pleca din New-York în ziua de 11 iunie cu vaporul „Volendam” al Companiei „Holland America Line” și vor sta câteva zile în Paris, Viena și Budapesta, înainte de a sosi în România.

Rog pe Excelența Voastră să binevoiască a mă aviza telegrafic despre dispozițiunile ce a binevoit a lua în această privință, pentru a le comunica D-lor Manning și Healy înainte de plecarea lor.

Primiți vă rog Domnule Ministru asigurarea înaltei mele considerațiuni.
(ss) Ministru G. Cretzeanu

9. Telegrama⁹ Intrarea No. 2704
5010/1 ss London 10291 51/40 15 30

Profesorul Clarence Manning Universitatea „Columbia” New York are aranjat cu Cretzeanu excursia celor 40 studenți americani. Pleacă mâine, joi, București pentru a vedea dacă totul e aranjat pentru primirea excursioniștilor. El a telegrafiat dealtfel și ministrului Culberston = titulesco + Legațiunea Regală a României Washington

⁹ *Ibidem*, f.22.

10. SERVICIUL PRESEI.

No.45/P.-G.

23 Mai, 192

DOMNULUI DIRECTOR GENERAL AL PRESEI ȘI PROPAGANDEI¹⁰,

În legătură cu raportul Domnului Ministru Cretzeanu, No.2909/P.-148 din 11 Mai, adresat Domnului Ministru al Afacerilor Străine, cu privire la excursiunea profesorilor și studenților americani în România, am onoarea a Vă face cunoscut că, din inițiativa Universității din „Georgetown”, un grup de universități americane au luat hotărârea să presinte M.S. Regina o adresă de comemorare a vizitei M.S. în Statele Unite, adresă care va fi încredințată D-lui Profesor Thomas H. Healy în acest scop.

Tot odată am onoarea a Vă informa că am sugerat D-lui Prof. Healy că ar fi util dacă ar profita de șederea D-sale în București pentru a ține sub auspiciile Societății „Prietenii Statelor Unite” o conferință tratând despre relațiunile dintre Statele Unite și România și posibilitatea de a desvolta pe viitor o cooperare mai activă între cele două popoare cu ajutorul schimbului de studenți, și profesori, schimb de publicațiuni, excursiuni, etc. D-sa a răspuns cu mult entusiasm acestei sugestii promițând să țină una sau chiar mai multe conferințe în București și alte orașe cari cad în itinerarul excursioniștilor, după cum veți hotărî Dvs. Am prevenit pe Dl. Healy că întrucât D-sa va fi în țară tocmai în perioada vacanțelor, atât studenții cât și o bună parte din intelectuali vor lipsi din București! Totuși, în măsura posibilului, cred că s-ar putea aranja cel puțin o conferință la București și eventual câte una la Cluj și Cernăuți.

Îmi permit a supune aprecierii Dvs. părerea ca cele doua evenimente, prezentarea adresei M.S. Regina și conferința D-lui Healy, ar putea face obiectul unei reuniuni solemne a societății Prietenii Statelor Unite la Fondațiunea Carol, bineînțeles în cazul când M.S. Regina s-ar afla în București la sosirea excursioniștilor și ar binevoi să consimtă a lua parte.

Dacă însă din diferite motive acea reuniune nu s-ar putea ține, cu onoare Vă rog să binevoiți a face intervențiile necesare pentru ca Dl. Profesor Healy, împreună cu ceilalți profesori cari-l vor însoți să poată fi primiți de M.S. Regina fie în București, fie la Sinaia, cu care ocaziune D-l Healy va presinta M.S. adresa ce i s-a încredințat.

ATAȘAT DE PRESĂ, (indescifrabil n.n.)

¹⁰ *Ibidem*, f.24.

11. Copie după telegrama primită de Dl. N.DIANU, directorul Serviciului Presei din Ministerul de Externe din partea oaspeților noștri americani¹¹.

Gruparea Carnegie de profesori și studenți americani vizitând România, doresc să-și exprime cele mai sincere mulțumiri pentru primirea cordială pe care au avut-o. Primiți din parte-ne sincere salutări.

ss/ prof. Clarence Manning.

12. București 25 Iunie 1927

MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE REGISTRATURA GENERALĂ

N36648 28. JUN 1927

DOMNIEI SALE

DOMNULUI DIRECTOR GENERAL AL PRESEI și PROPAGANDEI¹²,

Avem onoarea a vă aduce la cunoștință că Asociația „The International Student Hospitality” - Paris, ne-a informat prin secretarul organizator dl. Boris Sacharoff din Belgrad (43 Bitolska) despre sosirea în țara noastră a trei grupe de excursioniști studenți americani, la următoarele date:

Grupul F. Mount Holyoke	arr. (Giurgiu)	Iulie 20,	ora 8.40
	pl. (Constanța)	"24	" 21.00
Grupul M. Leland Stanford	arr. (Giurgiu)	Iulie 27	" 8.40
	pl. (Constanța)	Aug. 2	" 21.00
Grupul M. Cornell	arr. (Giurgiu)	Iulie 30	" 8.40

În scop de a coopera la organizarea primirii acestor grupe am invitat telegrafic pe dl. Boris Sacharoff să se prezinte în țară - D-sa, a răspuns tot telegrafic că la data de 29 Iunie sosește la Giurgiu. Sperăm că veți binevoi a informa Ministerul Instrucțiunii Publice spre a delega un reprezentant care să colaboreze la organizarea programului de recepție a grupelor americane. Primiți vă rugăm, Domnule Director General, expresiunea distinsei considerațiuni.

13. Președinte Societatea Amicii Statelor Unite

Domniei-Sale

Domnului Ministru de Război¹³

Spre a răspunde unei vizite pe care intelectualii noștri au făcut-o în vara anului trecut în Statele Unite vor sosi la 30 Iunie viitor circa cincizeci de americani printre cari se numără mai multe personalități cu vază din lumea universitară și intelectuală din America, cari vor vizita România pe timp de o lună.

¹¹ *Ibidem*, f.30.

¹² *Ibidem*, f.31.

¹³ *Ibidem*, f.32.

Având în vedere însemnătatea acestei vizite pentru strângerea relațiilor între Țara noastră și Statele Unite, Ministerul Afacerilor Străine a făcut apel la concursul tuturor autorităților și instituțiilor, însărcinând Societatea „Amicilor Statelor Unite”, prin D-nii In. I. Balteanu și Modolea (reprezentant al Ministerului de Interne) cu primirea lor.

Comunicându-vă cele ce preced avem onoarea a face apel la binevoitorul D-voastră concurs spre a obține:

1. pentru ziua de 9 Iulie o camionetă militară menită să transporte bagajele excursioniștilor de la stația Mogoșoaia în oraș (orele 7 dimineața) și deasemeni spre a însoți cu bagajele

./.

14. LEGAȚIUNEA REGALĂ A ROMÂNIEI,
MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE, D. C. REGISTRATURA GENERALĂ
No3659728 JUN 1927

Excelenței Sale,

Domnului Ministru al Afacerilor Străine,

București¹⁴

Referindu-mă la adresa ministerială No. 1428 din 17 Martie 1927 și ca urmare la raportul meu No. 2909/P-148 din 11 Mai 1927, am onoare a înainta Excelenței Voastre, aci alăturat, lista intelectualilor americani, cari vor vizita România începând cu ziua de 30 Iunie până la 21 Iulie inclusiv.

Precum am avut onoarea a comunica Excelenței Voastre, ei se vor imbarca la New York în ziua de 11 Iunie și după ce vor petrece câteva zile în Paris, vor lua trenul spre Viena unde vor rămâne în zilele de 26 și 27 Iunie; ziua de 29 Iunie o vor petrece în Budapesta iar la 30 Iunie, ori mai probabil în dimineața de 1 Iulie vor sosi la Curtici.

Excelența Voastră va fi avizată din Paris de ziua exactă a sosirii lor la graniță.

1. Profesorul Clarence A. Manning - Delegatul Fondatiunii Carnegie, Directorul Departamentului de Limbi slavonice la Universitatea „Columbia” din New York.
2. Dr. Thomas H. Healy - Profesor de Drept Internațional și Vice-Decan al Facultății de Științe Politice, Universitatea „Georgetown”, Washington, D. C.
3. Profesorul Jean Labat - Directorul Departamentului de Limbi moderne, Universitatea „Georgetown”, Washington, D. C.
4. Dna. Jean Labat și copilul Stewart Labat.
5. Profesorul David S. Muzzey - Departamentul de Istorie, Universitatea „Columbia” din New York.

¹⁴ *Ibidem*, f.34.

6. Dna. David S. Muzzey
7. Profesorul Irving Brown - Departamentul Limbilor moderne, Universitatea „Columbia”, New York.
8. Dna. Irving Brown
9. Dr. W. C. Greet - Instructor de Limba engleza, Universitatea „Columbia”, New York.
10. Dna. W. C. Greet
11. Dl. George L. Clark - Profesor de Drept, Facultatea de Drept la „University of New York”.
12. Dna. Sophie C. Hart - Profesoara de Engleza, Wellesley College, Wellesley, Massachusetts.
13. Dra. Esther C. Cary - Profesoara de Limbi moderne, Connecticut College for Women.
14. Dra. Clara Louise Kellogg - Profesoara de Istorie, Shorter College, Rome, Georgia.
15. Dr. Stephen Yesko - Profesor la Facultatea de Medicina a Universitatii „Georgetown”, Washington, D. C.
16. Dl. Leon Destert - Conferențiar de Limba franceza, Facultatea de Științe Politice a Universitatii „Georgetown”, Washington, D. C.
17. Dl. Edward R. Belknap - Instructor de Engleza, Facultatea de Științe Politice a Universitatii „Georgetown”, Washington, D. C.
18. Dra. Helen Gray - Profesoara de Istorie, Lake Erie College, Painesville, Ohio.
19. Dra. Jessie L. Cook - Profesoara de Istorie, Lake Erie College, Painesville, Ohio.
20. Dra. Colette de Duras-Hoffman - Profesoara, Guilford College, North Carolina.
21. Dra. Susan K. Noel - Profesoara de Istorie, Kentucky College for Women.
22. Dra. Kathleen McBride - Directoarea „Bureau of Cooperative Extension Work în Agriculture and Home Economics”, New York.
23. Dra. Jennie R. Bear - Directoarea la „Home Information Center” din Holyoke, Massachusetts.
24. Dl. C. Bryan Walker - Ajutor de Secretar al Facultatii de Științe Politice, Universitatea „Georgetown”, Washington, D. C.
25. Dl. Dulany Hunter - Bibliotecara a Facultatii de Științe Politice, Universitatea „Georgetown”, Washington, D. C.
26. Dra. Elizabeth Stumpf - Profesoara la „Syracuse High School”, Syracuse, N. Y.
27. Dr. Esther L. Blair - Doctor în Medicine, Pittsburgh, Pennsylvania.
28. Dna. Wholey - Pittsburgh, Pa.

29. Dra. Winifred Gray - Profesoara la „Syracuse High School”, Syracuse, N. Y.
30. Dl. Robert W. Babcock - Student, Universitatea „Georgetown”.
31. Dl. John W. Patrick - -//-
32. Dl. H. Reed Campbell - -//-
33. Dl. Arturo Touceda - -//-
34. Dl. Augusto Diaz - -//-
35. Dl. James J. Window - -//-
36. Dl. William A. Fisher - -//-
37. Dl. Gordon F. Cadisch - -//-
38. Dl. Andrew J. Dezack - -//-
39. Dl. Norman T. Ball - -//-
40. Dl. Robert E. McLaughlin - -//-
41. Dr. William W. Stewart – Avocat din Washington, D. C.
42. Dna. William W. Stewart
43. Dl. M. V. Taylor, Jr. - Universitatea Statului Vermont, Burlington, Vermont.
44. Dra. Isabel Lawrence - Studenta, Skidmore College.
45. Dra. Frances Williams - Studenta, Skidmore College.

15. MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

SECȚIUNEA CABINETULUI MINISTRULUI

Înregistrată la. No. 36654

29 Iunie 1927

TELEGRAMA DESCIFRATA

Washington 28 Iunie 1927

Externe

București

Pentru Domnul Dianu¹⁵

Profesorul universitar Manning, conducătorul studenților americani de la Fundația Carnegie, mi-a scris că are mari neplăceri din cauza măsurilor luate pentru primirea studenților în România și mai ales din cauza pretențiilor lui Spigler de a conduce toate.

Vă rog cu insistență a lua personal organizarea recepțiunii și executarea ei în înțelegere cu Legațiunea Statelor Unite, înlăturând complet pe Spigler cu interesele lui. Este indispensabil ca vizitatorii americani să culeagă bune impresiuni în interesul rapoartelor de amiciție.

Cretzeanu

¹⁵ *Ibidem*, f.42.

16. 29 IUN 1927 - TELEGRAMĂ¹⁶

Autoritățile Vamale

Episcopia Bihorului

Rog binevoii a face toate înlesnirile acordând libera intrare în țară delegațiunii a 45 intelectuali americani cari sosesc Joi 30, Director General Modolea, delegat guvern pentru primire.

Secretar General al Ministerului

Afacerilor Străine

GHICA

17. Budapest¹⁷

pentru domnul Dianu Director General Modolea din Ministerul de Externe București

grupul de profesori și studenți americani Carnegie pleacă mâine 30 iunie dimineața ora 10 din Budapesta și roagă să fie întâmpinați la Curtici. Ștircea 3236

18. Dianu director general Ministerul de Externe București

Oradea¹⁸

americanii au sosit deja la Episcopia Bihorului și au telegrafiat deja legațiunii la București că li s-a făcut o splendidă receptziune.

= și ministru interne = Modolea +

19. ITINERARIU

excursiunii intelectualilor americani¹⁹

30. VI. - 25. VII. 1927.

30.VI.1927.

Vag. speciale Km. 6

Tren spec. local

Episcopia Bihorului-Oradea

Oradea Băile Felix și Escopiei

E. 6

14,30

14,40

plecarea ora 16

1. VII.1927

Vag. speciale

149

Oradea – Cluj

P. 202 6,30 – 12,05

2.VII.1927

Tren special local

"120

Cluj -Prundul Bărgăului, plecarea ora 7

Tren electric special

"36

Prundul Bărgăului Dorna Helgei „ „ 13

Tren local special

"34

Dorna Helgei - Vatra Dornei în continuare

Vagon de dormit

"108

Vatra Dornei-Dărmănești

M. 4062

19,40

3,15

"

"52

Dărmănești-Dornești-Cernăuți P. 413 3,40 – 7,30

¹⁶ *Ibidem*, f.46.

¹⁷ *Ibidem*, f.47.

¹⁸ *Ibidem*, f.48.

¹⁹ *Ibidem*, f.53-55.

3.VII.1927.			
dem. cu tren special	"50	Cernăuți-Dornești	Plecarea ora 13
" " "	"40	Dornești-Putna	în continuare
" " "	"40	Putna-Dornești	" "
	"93	Dornești-Pășcani	A. 56 20,19 23,11
	"76	Pășcani – Iași	P. 467 0,05 - 2
4.VII.1927.			
	"132	Iași-Chișinău	1.501 16,35 - 20,55
	"184	Chișinău-Basarabeasca	P. 487 23 . - 6,10
482			
5.VII.1927			
	"148	Basarabeasca-Cetatea-Albă	P. 441 6,50 - 11.
	"326	Cetatea Albă-Galați	P. 442 17,20 -6,30
6.VII.1927.			
	"31	Galați-Brăila	P. 406 6,50 -7,54
Vapor N.F.R.		Brăila-Galați	vapor/
Vagon de dormit "	91	Galați-Făurei	P. 424
vagon de dormit	Km. 89	Făurei- Fetești	P. 428 22,15- 1,20
7.VII.1927.			
"	"140	Fetești-Constanța	A. 65 3,57-6,14
Tren special		Constanța-Constanța Port	imediat după sosire
Vapor S.M.R.		Constanța-Mangalia-Surtu-	(Plecarea imediat după
		Kioiu-Cap.Caliacra-Balcic	sosirea trenului circa ora
6,40		Ekrene-si inapoi cu vapor	înapoierea după 24 ore).
		„Regele Carol”	
8.VII.1927.			
tren special local	"3	Constanța Port Constanța	La sosirea vaporului
	"9	Constanța- Mamaia B. 515	11,30 - 12
" " "	"9	Mamaia-Constanța	Plecarea la ora 15.
" " "	"16	Constanța-Carmen-Sylva	în continuare
" " "	16	Carmen-Sylva-Constanța	Plecarea ora 18.30
Vagon de dormit "	"220	Constanța-Mogoșoaia	A. 66 23,30 - 6.
12.VII.1927.			
	"91	București-Câmpina	P. 201 8,50 - 11,37
13.VII.1927			
	"31	Câmpina-Sinaia	A. 41 8,31-9,35
20.VII.1927			
Vapor N.F.R.		T. Severin -Ada-Kaleh-Cazane-Orșova.	
Vagoane motor	"9	Orșova-Băile Herculane	Plecarea ora 15
21.VII.1927			
"	"109	Băile Herculane-Lugoj	" " " 9
"	"59	Lugoj – Timișoara	" " 15
22.VII.1927			
"	"99	Timișoara-Recița "	" 17
"	"	Recița-Oravița	vagoanele goale

23.VII.19

Tren local spec. " 36 Anina-Oravița Plecarea ora 13.30

24.VII.1927

vagoane motor " 185 Oravița-Arad " " 9
Vagoane motor Km.121 Arad-Oradea-Mare Plecarea ora 15.30

25.VII.1927.

Vagoane speciale Oradea-Mare-Halmei A. 43/46 8.10 12.36

20. TRIUMPHAL TOUR OF „GEORGETOWN” MEN in RUMANIA²⁰

The group of 25 professors and students of George- town University who are visiting Rumania under the leadership of Dr. Thomas H. Healy, Vice Dean of the School of Foreign Service of „Georgetown” University, together with professors and students of other American universities traveling under the auspices of the Carnegie Endowment, have had a royal reception at the hands of the Rumanian Government and the Rumanian people. The „Georgetown” group which left Washington a few weeks ago entered Rumania on pisne, most of wh the invitation of the Rumanian Government for an extensive tour of the entire country. At the Rumanian frontier the sabroidered robes raised their group immediately witnessed the extraordinary hospitality of Weldole While at the da...

of the Rumanian Government and people, which hospitality roses and curations into the ward has been continued in every part of Rumania that the group Tein frisiahly sad love 1-2 19 has visited. As the train passed the border its way was through a beautiful high arch of gorgeous colored flowers racial brain 101 sup frontier and evergreens topped by many American flags floating veririan set of Credent proudly in the breeze, beside the red, yellow and blue of the Ord star Human la Rumania. There was a fanfare of music from one of the lar- thie olty, headed by the gest Rumanian military bands which played the national as group and again essured them anthem of both countries as the train, bearing these harbinger's of Rumanian-American friendship, gloriously entered Rumania. A company of Rumanian soldiers in brilliant dress uniforms and gleaming helmets stood at attention, saluting the first large group of American intellectuals that has over visited Rumania in an official way. As the group descended from the train, under the leadership of Professor Manning, representing the Carnegie dowment and of Dr. Healy, representing the „Georgetown” Foreign Service School, they were met by ten officials of the Rumanian Govern- boulders is that were ablement who informed the group that they would accompany them throughout their tour and do everything possible to make the visit both pleasant and profitable. Answering addresses were made by Dr. Healy and Professor Manning. The Rumanian officials immediately placed at the disposition of the group

²⁰ *Ibidem*, f.56-61.

a special train which was adorned from one end to the other with flowers and with the flags of the two countries. This special train with a special staff and a military escort has been at the disposition of the group throughout their stay in Rumania. As the flower and flag bedecked locomotive carried the group inward, the tracks on both sides were lined by thousands of Romanians, most of whom were attired in beautiful national Rumanian costumes. Little Rumanian girls in gorgeously embroidered robes raised their sweet voices in songs of welcome, while at the same time they cast bouquets of roses and carnations into the windows of the cars as a token of their friendship and love for America and Americans.

Shortly after the special train left the frontier it drew up into the picturesque Transylvanian town of Oradea Mare, only recently united to the Greater Rumania. A distinguished group of citizens of this city, headed by the mayor and the prefect, met the group and again assured them of a welcome that is rarely given to other than kings and queens. Again the group was greeted by a Rumanian band who, after playing the national anthems of the two countries, gave a wonderful program of native Rumanian music. Thousands of Rumanian citizens stood at attention at the station and lined the principal boulevards of the town through which the group made its way to the hotel where accommodations were provided for them. The automobiles which were mostly of American make wended their way in proud procession over boulevards that were strewn with flowers. Everywhere the Americans were greeted with smiles and shouts of „Vive....

the city and then the group embarked on the Rumanian steam-ship „King Carol” for a 24 hour voyage on the beautiful Black Sea and landed at the important port of Constanza. From this beautiful and interesting city trips were made out to the beaches of Mamaia and Carmen Sylva. A steamship brought a group to Balic in the Dobrudja within a few feet of the Bulgarian border. This town was of particular interest to the group because of the numerous Mohammedan and Turkish influences evidenced by the buildings and by the red fezzes worn by most of the men. At this place the group visited the new palace of Her Majesty the Queen which has just been completed in typical Turkish style.

The group then found itself enroute to the most famous city in Rumania, -Bucharest. As the train pulled into the station at Bucharest, the group was again greeted by representatives of the Rumanian Government and also by Dr. William S. Culbertson, the United States Minister to Rumania, and the members of his staff. Dr. Culbertson is well known in Washington, as he lived there for many years occupying the position of Vice Chairman of the Tariff Commission. The „Georgetown” men were doubly grateful to see his smiling countenance, for he is a member of the faculty and one of the most honored professors of the School of Foreign Service of „Georgetown” University. A brilliant reception and tea was given that afternoon by Dr. Culbertson at the

American Legation. Mrs. Culbertson, also well known in Washington, acted as hostess. In the name of the group a wreath of flowers was placed on the tomb of the Unknown Soldier the morning of its arrival in Bucharest.

Turneu triumfal al studenților „Georgetown” în România
(Traducerea în limba română)

Grupul de 25 de profesori și studenți de la Universitatea „Georgetown” care vizitează România sub conducerea Dr. Thomas H. Healy, Vice-decan al Școlii de Serviciu Diplomatic de la Universitatea „Georgetown”, împreună cu profesori și studenți de la alte universități americane care călătoresc sub auspiciile Fundației Carnegie, au fost întâmpinați regal de către Guvernul român și poporul român. Grupul „Georgetown”, care a părăsit Washington acum câteva săptămâni, a intrat în România pe invitația Guvernului român pentru un tur extins al întregii țări. La granița românească, grupul a fost întâmpinat imediat cu o extraordinară ospitalitate din partea Guvernului și poporului român, care a continuat în fiecare parte a României pe care grupul a vizitat-o. Pe măsură ce trenul a trecut granița, drumul său a fost printr-un frumos arc înalt de flori colorate și veșnic verzi, deasupra căruia fluturau multe steaguri americane, alături de steagul roșu, galben și albastru al României. A fost o fanfară muzicală din una dintre cele mai mari unități militare românești, care a interpretat imnul național al ambelor țări, în timp ce trenul, care transporta acești ambasadori ai prieteniei româno-americane, a intrat glorios în România. O companie de soldați români în uniforme de paradă strălucitoare și căști lucioase stătea în atenție, salutând primul grup mare de intelectuali americani care au vizitat oficial România. Pe măsură ce grupul a coborât din tren, sub conducerea profesorului Manning, reprezentând Fundația Carnegie, și a dr. Healy, reprezentând Școala de Serviciu Diplomatic „Georgetown”, au fost întâmpinați de zece oficiali ai guvernului român, care i-au informat că îi vor însoți pe tot parcursul turneului și vor face tot posibilul pentru a face vizita atât plăcută, cât și profitabilă.

Dr. Healy și profesorul Manning au răspuns cu discursuri. Oficialii români au pus imediat la dispoziția grupului un tren special, care era împodobit de la un capăt la altul cu flori și cu steagurile celor două țări. Acest tren special, cu un personal special și o escortă militară, a fost la dispoziția grupului pe toată durata șederii lor în România. Pe măsură ce locomotiva împodobită cu flori și steaguri îi transporta pe membrii grupului spre interior, căile ferate de pe ambele părți erau aliniate de mii de români, majoritatea îmbrăcați în frumoase costume naționale românești. Fetițe române, în rochii superbe brodate, și-au ridicat vocile dulci în cântece de bun venit, în timp ce aruncau buchete de trandafiri și garoafe în ferestrele vagoanelor ca semn al prieteniei și iubirii lor pentru America și americani.

La scurt timp după ce trenul special a părăsit frontiera, a ajuns în pitorescul oraș transilvănean Oradea Mare, recent unit cu România Mare. Un grup distins de cetățeni ai acestui oraș, condus de primar și prefect, a întâmpinat

grupul și le-a asigurat din nou un bun venit care este rar acordat altora decât regilor și reginei. Din nou, grupul a fost întâmpinat de o formație românească care, după ce a cântat imnurile naționale ale celor două țări, a prezentat un minunat program de muzică populară românească.

Mii de cetățeni români au stat în atenție la gară și au aliniat bulevardele principale ale orașului prin care grupul s-a deplasat către hotelul unde le-au fost puse la dispoziție cazări. Automobilele, majoritatea de fabricație americană, și-au croit drum într-o procesiune mândră pe bulevarde presărate cu flori. Pretutindeni, americanii au fost întâmpinați cu zâmbete și strigăte de „Trăiască America”.

(...) Orașul și apoi grupul au pornit la bordul vaporului cu aburi românesc „Regele Carol” pentru o călătorie de 24 de ore pe frumoasa Mare Neagră, debarcând în importantul port Constanța. Din acest oraș frumos și interesant, s-au făcut excursii la plajele Mamaia și Carmen Sylva. Un vapor cu aburi a adus un grup la Balcic în Dobrogea, la câțiva metri de granița bulgară. Acest oraș a fost de interes deosebit pentru grup din cauza numeroaselor influențe mahomedane și turcești evidente în clădiri și în fesurile roșii purtate de majoritatea bărbaților. Aici, grupul a vizitat noul palat al Majestății Sale Regina, care tocmai a fost finalizat în stilul tipic turcesc.

Grupul s-a găsit apoi pe drum spre cel mai faimos oraș din România - București. Pe măsură ce trenul a intrat în gară la București, grupul a fost din nou întâmpinat de reprezentanți ai Guvernului Român, precum și de Dr. William S. Culbertson, ministrul american în România, și membrii personalului său. Dr. Culbertson este bine cunoscut la Washington, deoarece a trăit acolo mulți ani ocupând poziția de vicepreședinte al Comisiei Tarifare. Bărbații din „Georgetown” au fost dublu recunoscători să-i vadă chipul zâmbitor, deoarece este membru al facultății și unul dintre cei mai onorați profesori ai Școlii de Serviciu Diplomatic a Universității „Georgetown”. După-amiază, Dr. Culbertson a oferit o recepție strălucitoare și ceai la Legația Americană. Doamna Culbertson, de asemenea bine cunoscută la Washington, a acționat ca gazdă. În numele grupului, o coroană de flori a fost depusă pe mormântul Soldatului Necunoscut în dimineața sosirii sale la București.

21. Lista persoanelor cari au primit invitații pentru recepția de la Sinaia²¹

1. Dr. D. Andronescu cu Doamna,
Inspector general în
Ministerul Domeniilor;
2. Dr. C. Andronescu;
3. General Paul Angelescu;
Mircea St. Angelescu cu
Doamna (Avocat);
4. Dr. Gh. Alexandrescu
(Asistent Universitar);

5. B. E. Andrews;
6. Dr. I. N. Anghelescu, Ministru;
7. Dl. și D-na C. Argetoianu
Ministru;
8. Dl. N. Arion, Ministru
plenipotențiar;
9. Dl. Teodor Aslan;
10. Dl. și D-na General Alexandru
Averescu;

²¹ *Ibidem*, f.62-64.

11. Dl. Grigore Antipa;
12. Dl. Eftimie Antonescu cu Doamna;
13. Dl. I. N. Angelescu, Rectorul Academiei Comerciale;
14. D-na Bobina Antonescu;
15. Dl. Victor Bădulescu (Director la Banca de Credit);
16. Colonel Virgil Bădulescu, Director la Institutul de E.F.;
17. D-na Valy Bădulescu. (Soc. „Amicii Americii”);
18. Dl. I. R. Balteanu (Academia Comercială);
19. Profesor Virgil Bărbat;
20. Dl. Anton A. Pardescu (Directorul Ziarului Indreptarea);
21. Dl. I. Beldie (Director Ziarul Ideea Europeană);
22. Principele G. V. Bibescu;
23. Dl. Ar. Blank;
24. Dr. A. Bercovitz;
25. Dl. M. Boerescu;
26. Dl. Neagu Boerescu;
27. Dl. Raul V. Bossy;
28. Dl. Eugene Botez;
29. Dl. N. Botez;
30. Dl. Edwin V. Boxhal;
31. Principele Basarab Brâncoveanu;
32. Dl. Const. Brâncusi;
33. Dl. Vintila Bratianu;
34. Dl. Const. Bratianu;
35. Dl. B. Branisteanu;
36. Dl. Cains. Brediceanu;
37. Emil Brancovici;
38. Dl. D. Buzdugan, fost Ministru;
39. Dna Virginia Boerescu;
40. Dna și Dl. Gral Basarabescu;
41. Dl. Prof. Al. Borza;
42. Dna Dr. Belciugateanu;
43. Dna Alexandrina Cantacuzino;
44. Dl. Dr. I. Cantacuzino;
45. Dna. Michaela Catargiu;
46. Avocat Canciuov;
47. Dr. Cazacu;
48. Dra. Ecaterina Cerkez;
49. Dl. Dinu Cezianu;
50. Dl. C. Cihodariu cu Dna, fost Ministru;
51. Dl. A. Corteanu;
52. Dl. Gral Adj. C. Coanda Ministru;
53. Dl. N. Condeescu;
54. Dl. Emil Costinescu;
55. Dl. I. Costinescu, fost Primar;
56. Dl. Gogu Constantinescu;
57. Dl. Gr. Crainiceanu;
58. Dl. G. Creteanu;
59. Dl. Alex. Cuzin, Directorul Ziarului „Neamul Românesc”;
60. Dl. Atta Constantinescu, Șef de Cabinet în Ministerul de Externe;
61. Dl. Ghinea Constantinescu;
62. Dna Angela Carianopol;
63. Dna Dora Carianopol;
64. Dl. Colonel Cintescu;
65. Dna Maria Costescu;
66. Dna Maria P. Chitu;
67. Dnul. Dem. G. Danielopolu;
68. Dnul Carol Davila;
69. Dl. N. Dianu, Directorul Presei M. de Externe;
70. Dl. Floru Dianu, inginer-fost deputat;
71. Dl. Mircea Djuvara, Profesor Universitar;
72. Dl. Radu Djuvara Consilier de Legatie;
73. Dl. Prof. Michail Dragomirescu;
74. Dna. Dr. Dobrovici;
75. Dl. I. G. Duca, fost Ministru;
76. Dl. R. N. Dumitriu;
77. Dl. G. Davidescu, Secretar de Legatie, Ministerul de Externe;
78. Dl. Gr. G. Duca;
79. Dl. Draganescu -Brates;
80. Dna D. Daponte;
81. D. Grigore Dutulescu;
82. Dna Paulina Dianu;
83. Dra. Honoria Dumitrescu, avocata;
84. Dl. Georges Enescu;
85. Dna Alexandra I. Erban;
86. Dl. Alex. Falcoianu, Director General Monitorul Oficial;
87. Dl. Emile Fagure, Directorul ziarului „Lupta”;
88. Dl. C. Fedeles, Profesor universitar;
89. Dl. Gr. Filipescu, deputat;
90. Dna Maria N. Filipescu;
91. Dl. Al. Filotti;
92. Dl. W. Fildermann;
93. Dl. L. Florina;
94. Dl. Amiral N. Gracosky, Adj. de onoare al M. S. Regelui;
95. Dl. Gr. Gafehou, Directorul ziarului „Argus”;
96. Dl. C. Garofflid, Ministru al Domeniilor;
97. Gral. Adj. Gavanescu;
98. Dl. Constantin Georgescu;
99. Dl. Constantin Gerota;

100. Dl. Emil Ginan;
101. Dl. Emil Giurcea;
102. Dl. Lt. Col. Dr. Ion Ghinea;
103. Dl. Vasile Goldis;
104. Dl. Octavian Goga, Ministru de Interne;
105. Dl. Ioan Gradisteanu, fost Ministru;
106. Dl. D. Gusti, Profesor Universitar;
107. Dl. Tresnea-Greceanu, Ministru Plenipotențiar;
108. Dl. I. Ghica;
109. W. Gerson;
110. Dl. W. H. Georgescu;
111. Dl. Petre Grimm, Profesor universitar;
112. Dl. Cezar Harjescu, Sub Director
- G1. Ministerul de Industrie și Comerț;
113. Dl. Hârsu, Redactor la Ziarul „România”;
114. Dl. Victor Hillard;
115. C. Hoiescu;
116. Dl. I. Halaceanu;
117. Dna Lucy Hammlton;
118. Dl. Prof. Hurmuzescu;
119. Dl. Nicolae Iorga, profesor Universitar;
120. Dl. Inculet, Ministru;
121. Dl. Ionescu- Desandre;
122. Dl. V. Ispir;
123. Dl. L. A. Ianulescu;
124. Dl. Ionita. Vasile;
125. Principele Ion Kalimaki;
126. Dl. I. Krainik;
127. E. Krupensky;
128. Dna Simone Lahovary;
129. Dl. N. Lahovary;
130. Dl. Ioan Lapedatu;
131. Dl. Inginer Leonida;
132. Dl. Aurel Lerescu;
133. Dl. Stefan G. Longinescu;
134. Dl. Ioan Lugojeanu;
135. Prof. univ. Ioan Lupas;
136. Dl. Ioan Lupascu;
137. Dr. N. Lupu;
138. Dl. N. Luca;
139. Dna Gabrielle Langier;
140. D. Virgil Madgearu;
141. Dl. Iuliu Maniu;
142. Prof. Dr. Marinescu;
143. Capt. Alex. Mateescu;
144. Dl. Dr. Matei;
145. Dl. Alex. Mavrodi;
146. Dl. C. A. Mavrodi;
147. Dl. Ilie Mavrodi;
148. Dl. Henri Manu;
149. Istrate Micescu, Decanul Baroului Ilfov;
150. Cdor Mihutu, Capt. Portului Braila;
151. Dr. Stefan Minovici;
152. Gral Mircescu;
153. N. Missir;
154. Dr. Mironescu;
155. Ion Mitilineu;
156. Dr. Mitrany;
157. Dna și Dl. Emil Mora, Maior;
158. Prof. Ludvig Mrazek;
159. I. Mugur;
160. Dr. Dio Moldovan;
161. Ing. Traian Meteanu;
162. Dr. Marbe;
163. Prof. Meitani;
164. Frederic Nanu;
165. Mihail Negru;
166. I. Nistor, Ministru Bucovinei;
167. Gral Eraclie Nicoleanu;
168. Dumitru Bicolau, Consul;
169. Oscar E. Niculescu;
170. Petre Negulescu, Profesor;
171. Paul Negulescu, Profesor;
172. Dna și Dl. Gral Negri;
173. Avocat Nemoianu;
174. Dr. Geroneta;
175. Osiceanu;
176. Dl. și Dna Oromolu;
177. Dl. C. Orghidan;
178. Vespasian Pela;
179. Penescu Kertsch;
180. Pelivan;
181. Mihail Popovici;
182. Gripa Popescu;
183. Dl. Ministru Stelian Popescu;
184. Dl. I. Protopopescu;
185. Dna și Dl. Ion Pilat;
186. Prof. Pompei;
187. Dna și Dl. Costin Petrescu;
188. Radulescu-Pogoneanu, Profesor;
189. Nicolae Petrescu, Profesor;
190. Dori Popovici, fost Ministru;
191. Emil Pangrati, Rectorul Universității;
192. Dna Maria Popp;
193. I. Radescu;
194. Dl. Savel Radulescu;
195. Dl. Liviu Rebreanu;
196. Al. Romalo;
197. Gral. Radu Rosetti;
198. Al. Starcea;
199. Marcel Solacolu;

200. V. Stoica;	Minca Stefanescu;
201. Col. Stoilov;	212. Al. Tzigara-Samurcas;
202. Gral. George Solacolo;	213. Exc. Sa N. Titulescu;
203. H. Streitmann;	214. V. V. Tilea;
204. Dna Severa Sihleanu;	215. M. Tatarescu;
205. Col. Stoianovici;	216. Prof. Titeica;
206. R. de Schoepke;	217. Dl. Vaida-Voevod;
207. T. Slaniceanu;	218. Romulus Voinescu;
208. Victor Slavescu;	219. Gral. Dr. Vasilescu;
209. Sebastian Serbescu;	
210. N. Serban;	220. Xenie;
211. Cap. Simion Stefanescu cu Doamna	221. Dl. Dului Zamfirescu.

22. DIRECȚIUNEA SIGURANȚEI GENERALE

16 Iulie 1927

NOTA²²

Poliția orașului Câmpu-Lung raportează:

În ziua de 14 Iulie a.c., a trecut prin localitate venind de la Brașov misiunea americană, însoțită de dl. director general Modolea Ministerul de Interne. Au stat o oră și o parte a plecat la Curtea de Argeș, rămânând în localitate nouă persoane, care au plecat a doua zi tot în direcția Curtea-de-Argeș

COMUNICAT D-LOR: PRM MISG:2.SSMI:MEXT:DIR.PRESEI:

23. CORESPONDENȚA²³

privitoare la organizarea primirii a excursioniștilor americani în România și în special în București.

25 Iunie 1927. D-lui Primar al Municipiului București cu rugămintea să dea un banchet. Sâmbătă seara, 11 Iulie ora 12,

1 Iulie.	Băncii Naționale, pentru a permite vizitarea
1 Iulie.	Uniunii Camerei de Comerț. Idem - 11 Iulie ora 18.
2 Iulie	Soc. S.T.B. pentru a pune la dispozițiune 4 autobuze pentru transportarea excursioniștilor la sosire și plecare. 9 Iulie ora 7 dm. plec. 12 Iulie ora 8.50 a.m.
6 Iulie.	Fabrica de ciocolată Zamfirescu pentru a permite vizitarea, în ziua de 11 Iulie ora 16.30.
6 Iulie	Ateneul Român. Idem 9 Iulie ora 9 dim
6 Iulie	Casa de Depuneri și Banca Marmorosch Blank. Idem - 11 Iulie ora 11.30 11 Iulie ora 10.30-
7 Iulie	Prof. Minovici, pentru primirea în ziua sosirii la vila de la șosea. 9 Iulie ora 7 a.m.
7 Iulie	Intervenție telefonică pentru vizitarea Institutului Babeș și Medico-Legal. Obținut dela Ministerul de Război, o camionetă, un cinematografist și un fotograf. Fundația Universitară Regele Carol 11 Iulie ora 11. a.m.

²² *Ibidem*, f.66.

²³ *Ibidem*, f.67-77.

INTERVENȚII ÎN ȚARĂ

- 26 Iunie. Societatea Argeș și Carpatina pentru vizitarea și oferirea unui dejun. în ziua de 16 Iulie
- 2 Iulie Primăria Petroșani și Direcția Minelor. Idem Petroșani, pentru a permite vizitarea și oferi o masă. 18 Iulie (sosirea ora 18),
- 2 Iulie Direcția Minelor Lupeni-Gorj. Idem 19 Iulie
- 2 Iulie Primar al orașului Câmpina pentru organizarea primirei. 12 Iulie, ora 11.37 a.m.
- 2 Iulie Societăților petrolifere: Steaua Română, Astra Română, Româno-Americană pentru a permite vizitarea instalațiilor.- din Campina în ziua de 12 Iulie.

24. PROGRAMUL²⁴

recepțiunii excursiunii intelectualilor americani în România
30.VI.-25.VII.927

Sosirea în țară prin punctul Episcopia Bihorului.

Joi 30.VI.987

Episcopia Bihorului - Oradea;

- **Oradea** Incuarteruirea hotel-transport persoane și bagaj;
Recepție;
Plecarea cu tren local special ora 16;
Vizitarea Băilor Episcopiei și Felix;
Masa seara la Băile Felix;
Noaptea Oradea-Park Hotel.

Vineri 1. VII. 927.

Oradea.- Gustarea de dimineață - transport persoane și bagaj la gară
149-Oradea-Cluj.

- **Cluj** Vizitarea Universităților și clinicilor;
Masa dejun;
Incuarteruire hotel;
Conferința americană ora 17;
Masa de seară în gradina Universității
Noaptea în hotel sau vagon - transport persoane și bagaje paza bagajelor la vagon

Sâmbătă 2.VII.927.

- **Cluj** Gustarea dimineața - transport la gara persoane și bagaj:
59 - Cluj - Apahida - Dej tren local special plecarea ora 7 dim.
61- Dej - Bistrița, tren local special
25 - Bistrița - Prundul Bârgăului, tren local special
- **Prundul Bârgăului**
Prundul Bârgăului - Dorna Helgii.- Tren electric special (plecare 13)
14 - Dorna Helgii - Vatra Dornii Tren local special. Transbordarea și paza bagajelor.
- **Vatra Dornii** Vizitarea stațiunii climatice:
Îmbarcarea în vagoane de dormit - transport bagaje:
- Vatra Dornii - Dărmănești.- M.4002. 19,40 - 3,15.
Dărmănești - Cernăuți.- 1,413 3,40 - 7,30.

²⁴ Ibidem, f.68-77.

Duminică 3.VII.927

- **Cernăuți** Gustarea de dimineață - paza bagajelor la vagoane
Vizitarea Catedralei Metropolitane ;
Vizitarea Universității;
Conferința Americană
Masa de dejun ;
 - Cernăuți - Dornești.- Tren special - plecarea ora 13
 - Dornești Gura Putnei. - Idem.-
 - Gura Putnei - Putna Idem
- **Putna** Vizitarea Mănăstirii - paza bagajelor la vagoane
Putna - Gura Putnei.- Tren special
Gura Putnei- Dornești.- idem.
Dornești - Pășcani.- 4.56. 20,19 -23,11 Masa în vagon-restaurant; Noaptea în vagon de dormit - paza vagoanelor.
 - Pășcani - Iași.- 1.482 0,05 - 2.-

Luni 4 VII.227.

- **Iași** Gararea vagoanelor pe linie de garaj:
Dimineața ora 7.30 gustarea servită în vagon, prin îngrijirea autorităților locale
paza vagoanelor tot timpul:
Vizitarea orașului și a monumentelor:
Vizitarea Universității;
Conferința americană;
Masa la Orfelinat sau la una din școli (dejun)
Liber după masă;

./.

132 - Iași Chișinău.- P. 501 0,35 - 20,55

- **Chișinău** Paza vagoanelor
Mică plimbare prin oraș cu vehicule locale
Masa de seara :
184 – Chișinău – Basarabasca- 7.487.-482 23 - 0,10

Marti 5. VII.927.

- **Basarabasca** - Gustarea de dimineață pregătită de autoritățile locale și dată în tren, pentru a fi luată în drum în tren
148 - Basarabasca - Cetatea Albă.- P.441 6,50 -11.-
- **Cetatea Alba** Vizitarea localității și cetății
Masa de dejun ora 14 :
Masa de seară dată rece în tren, pregătită de autoritățile locale
148 - Cetatea -Alba Basarabasca.- P.442 17,20 - 21,30
178 - Basarabasca - Galați.- P.442 21,55 - 6,30

Miercuri 6.VII.927

31 - Galați - Brăila P.406 6,50 - 7.54

- **Brăila** Paza vagoanelor
Recepția ora 8,30:
Gustare de dimineață
Vizitarea portului și orașului
Baie (Baia ovreiască)
Masa de dejun pe un vapor
C.F.R.- Brăila - Galați - Vapor pe Dunăre; vagoane de dormit vin goale la Galați - paza pentru bagaj.
Vizita portului și orașului
Plimbare:
Gustare după masă
91,200 - Galați - Făurei.- P.424 18,40 - 21,38.
88,700 - Făurei - Fetești.- P.428 22,15- 1,20

Joi 7.VII.927.-

140-Fetești - Constanța - 4.65 3,57 - 6,13.

3 - Constanța - Constanța Port.- Tren special imediat la sosire Îmbarcarea pe vapor, transbordarea bagajelor.

./.

S.M.R.- Constanta - Mangalia-Surtuchioi-Cap Caliacra-Balgic-Ekrene și înapoi;

Vaporul Regele Carol cu plecare imediat după îmbarcare;

Gustarea de dimineață;

Masa de dejun;

Masa de seară;

Noaptea pe vapor;

Vineri 8.VII.927.-

Gustare de dimineață;

Debarcarea - transbordarea bagajelor la vagoanele de dormit - paza lor ;

Vizitarea portului - silozuri - docuri - stațiunea de petrol;

Constanța port - Constanța Tren special

Constanța - Mamaia B.515 11,30 -12

• **Mamaia** Bae plajă

Masa dejun ora 13,30

Mamaia - Constanța

Tren special cu plecarea ora 15.

Constanța - Carmen Sylva

Tren special imediat.

• **Carmen Sylva**

Bae plajă

Carmen Sylva - Constanța

Tren special ora 16

• **Constanța** Vizitarea orașului

Masă de seară

-Constanța - Mogoșoaia 23,30 - 6

Sâmbătă 9 VII.927.-

Debarcarea ora 7

Aito-taxi (S.T.B.) camionetă bagaj

Incuartiruirea hotel Excelsior București.

Duminică 10 VII.927

• **București**

Luni 11 Julie 1927

• **București**

Marti 12 VII.927

• **București**

Gustarea dimineața

./.

București - Campina P.201 8,50 - 11,37

Transport bagaje

Vizitarea sondelor

Masa dejun

Vizitarea rafineriilor

Incartiruirea în oraș

Masa de seară

Noaptea incuartiruiți în oraș:

Miercuri 13.VII.927.

• **Câmpina**

Gustarea dimineața:

Câmpina - Sinaia

A.41 8,51-9.35

• **Sinaia** Descindere hotel transportul bagajelor hotel:

Vizitarea Castelului Peleş;

Vizitarea Mănăstirei:

Vizitarea localității;

Masa dejun;

Liber după masă;

Masa de seară;

Noaptea în hotel:

Joi 14.VII.927

- Sinaia - Brașov Ante plecare ora 6.-
• **Brașov** Gustarea dimineată;
Brașov - Bran.- Ante plecare ora 9.-
• **Bran** Vizitarea Castelului Regal :
Masa dejun A.C.R. ore 12 precis;
-Bran - Peștera Dâmbovicioara. Auto plecarea ora 14,30
• **Peștera Dâmbovicioarei** Vizitarea Peșterii
Peștera Dâmbovicioarei - Câmpu Lung Auto plecarea ora 15,30.
Gustare ușoară în auto
./.
Câmpu-Lung - Curtea de Argeș. Auto plecarea ora 16,15
• **Curtea de Argeș** Sosire ore 18:
Vizitarea Catedralei și Palatului Episcopal Fântâna
Vizitarea Bisericii: Domnești;
Masa de seară
Noaptea încartiruiți în localitate;

Vineri 15. VII.927

- **Curtea de Argeș** Gustarea de dimineată;
Curtea de Argeș - Cumpăna.Decovilul Soc. „Argeș”
• **Cumpăna** Vizitarea instalațiilor Societății forestiere „Argeș”
Masa românească dejun
Cumpăna - Curtea de Argeș.Decovil Soc. „Argeș”
• **Curtea de Argeș** Masa seara;
Noaptea încuarteriuiți

Sâmbătă 16. VII.927

- **Curtea de Argeș** Gustare de dimineată
Curtea de Argeș - Brezoi. Auto plecarea ora 6 cu mici opriri: R.Vâlcia.
Călimănești și Căciulata.
• **Brezoi** Vizitarea instalațiilor forestiere Soc. „Carpatina”
Masa românească dejun
./.
Brezoi - Căineni - Sibiu. Auto plecarea ora 15.30
• **Sibiu** Sosirea ore 18.30 Recepție
Incuarteriuire hotel
Masa de seară;
Noaptea în hotel:

Duminică 17.VII.927

- **Sibiu** Gustarea de dimineată
Recepție ora 10.30 Soc. „Astra Română”
Masa dejun Jungerwald;
Sibiu-Săliște. Auto plecarea ora 16.
• **Săliște** Sărbătoare românească
Masă românească
Săliște-Sibiu uto plecarea după

Luni 18.VII.927.

- **Sibiu** Gustarea de dimineată
Sibiu-Govora, Auto plecarea ora 6.
• **Govora** Vizitarea localității
Govora - Horez. Auto plecarea ora 10.
• **Horez** Vizitarea mănăstirei;
5-Horez - Mănăstirea Polovraci.

- **Mănăstirea Polovraci** Vizitarea mănăstirii
Masa dejun
- Mănăstirea Polovraci - Petroșani. Auto plecarea ora 16.-
./.
- **Petroșani** Sosirea la ore 18 recepție;
Încuarteruirea în localitate;
Masa de seară;
Noaptea încuarteruiți;

Marți 19/VII.927

- **Petroșani și Lupeni.** Vizitarea instalațiunilor societăței
Masa dejun :
Petroșani - Tg.Jiu - Tismana.Auto plecarea ora 14.30.
- **Mănăstirea Tismana** Sosire ora 19
Vizitarea mănăstirii ;
Masa de seara ;
Noaptea încuarteruiți la mănăstire.

Mercuri 20.VII.927.

- Mănăstirea Tismana,- Baia de Aramă. Auto plecarea ora 7.
- **Baia de Aramă** - Gustare dimineața:
Baia de Aramă - Turnu Severin. Auto placarea ora 8.30.
- **Turnu Severin** Sosire ora 10.30
Înapoerea auto în București goale:
Vizitarea orașului:
Conferința americană
Masa dejun:
Turnu Severin - Ada Kalah - Porțile de Fier – Cazane - Orșova. Vapor plecarea ora 15.
Orșova - Băile Herculane Vagoane-motor, plecarea ora17.-
Transport din gară la băi cu vehicule locale.
- **Băile Herculane** Vizitarea stațiunii :
Masa seara
Noaptea în hotel

Joi 21.VII.927

Băile Herculane, Gustare dimineața
Băile Herculane - Lugoj Vag.motor

./.

- **Lugoj** Paza la vagoane
Vizitarea localității ora 10.30
Masa dejun
Lugoj - Timișoara Vag. motor plecarea ora 15
- **Timișoara** Incuarteruire la hotel - transportul bagajelor
Plimbare în oraș:
Masa de seară
Noaptea în hotel

Vineri 22 VII.927.

- **Timișoara** Gustarea de dimineața
Timișoara -Reșița vag. motor, plecarea ora 17
- **Reșița** Primirea ora 10.30
Incuarteruirea în localitate-transportul bagajelor;
vag. motor. pleacă goale la Oravița.
Vizitarea uzinelor;
Masa dejun în cazino;
Vizitarea uzinelor N.D.R. și împrejurimilor și colonii de țigani;
Masa românească de seară la cazino;
Vizitarea laminăriilor și turnătoriilor
Noaptea în localitate;

Sâmbătă 23. VII.927

- **Reșița** Gustarea de dimineață
Reșița - Anina vehicule locale plecarea ora 7.
- **Anina** Vizitarea instalațiunilor carbonifere
Masa de dejun
Anina - Oravița tren local special ore 13.30
- **Oravița** Primirea națională ora 16
Transportul bagajelor la gazde
Masa de seară
Noaptea încuartiruire în localitate

Duminică 24. VII.927

- **Oravița** Gustarea de dimineață
Oravița - Arad: vag. motor. plecarea ora 9
Primirea la gară;
Plimbarea prin oraș

25. Urgent.

TELEGRAMA²⁵

DIRECTOR GENERAL MODOLEA

EPISCOPIA BIHORULUI

O telegramă primită acum ora zece dela Budapesta anuntă că profesorii ar sosi la Curtici stop Deși cred că e o eroare am telegrafiata acolo să fie primiti și opriti la Arad stop Va comunic acestea pentru cazul când nu ar sosi la ora treisprezece cum era convenit stop Anuntatzi și pe Bălțeanu la Oradia sau Cluj luând măsuri pentru executarea programului.

DIANU

TELEGRAMA²⁶

ROMANOLEG BUDAPESTA

Răspund 3236 Grupul american este așteptat azi ora treisprezece la Episcopia Bihorului stop

Miar fi imposibil să mai iau vreo măsură pentru primire la Curtici stop Sper încă să fie numai o eroare

DIANU

26. Urgent. TELEGRAMA²⁷

AUTORITATZILE POLITZIENESTI ȘI VAMALE

CURTICI

Sunt informat că azi vor sosi de la Budapesta patruzeci profesori americani ce erau așteptatzi la Episcopia Bihorului stop Binevoitzi a le facilita trecerea și ai opri la Arad prevenind autoritătzile de acolo și anuntând pe

²⁵ *Ibidem*, f.78.

²⁶ *Ibidem*, f.80.

²⁷ *Ibidem*, f.82.

Directorul General Modolea la Episcopia Bihorului pentru a lua măsuri de executarea programului

Secretar General
GHIKA

**27. TELEGRAMA²⁸ Domnului Primar Georgescu
CRAIOVA**

Urmare scrisoarei anterioare am fost obligați de astă dată a nu pune vizita Craiovei în programul americanilor ce vă trimit prin poștă.

pentru Președintele Amicilor Americii
DIANU

**28. BANCA MAROSCH, BLANK & Co.
SOCIETATE ANONIMĂ
DIRECTIUNEA**

GRAME: DIRBLANK
București, 7 Iulie 1927.

MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE Direcțiunea Presei și Informațiilor²⁹

LOCO.

Avem onoare a vă confirma primirea adresei Ev. No. 35.990 și ne grăbim a vă răspunde că suntem cu plăcere dispuși ca grupul de excursioniști americani să viziteze Banca noastră în ziua de Luni 11 crt. ora 10,30 a.m.-

Domnul Procurist Leopold Marcovici va conduce pe vizitatori.

Cu distinsă stimă

BANCA MARMOROSCH, BLANK & Co. Sociétate Anonimă

29. LE MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES

Direction de la Presse et d'Informations³⁰

BULLETIN No. 2/7/927

Le groupe Carnegie des professeurs et étudiants américains qui visitent en ce moment la Roumanie est arrivé hier à Cluj où ils fut l'objet d'une réception des plus chaleureuses. Le professeur Clarens Manning, chef du groupe a fait à l'université une très applaudie conférence.

***Mr. Demètre Burilleano, gouverneur de la Banque Nationale, dém les nouvelles concernant des négociations d'emprunts aux Etats-Unis.

***A propos d'un article qu'un journal de Bucarest vient de consacrer au pacte italo- roumain, l'Indépendance Roumaine écrit: „La politique traditionnelle de la Roumanie d'après guerre et la seule conforme d'ailleurs à ses

²⁸ *Ibidem*, f.84.

²⁹ *Ibidem*, f.97.

³⁰ *Ibidem*, f.113.

intérêts supérieurs est de faire une politique alliée dans le vrai sens du mot. En d'autres termes, la Roumanie fait une politique extérieure conforme à la ligne de conduite commune à toutes les Puissances Alliées qui ont garanti la paix et le status quo territorial. Si par impossible, l'un des alliés venait à s'écarter de cette ligne de conduite commune ce sera lui seul évidemment qui se sera départi de la bonne voie.-

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

(Traducerea în limba română)

Direcția de Presă și Informații

BULLETIN Nr. 2/7/927

Grupul Carnegie de profesori și studenți americani, aflat în prezent în vizită în România, a sosit ieri la Cluj, unde a fost primit cu căldură. Profesorul Clarens Manning, conducătorul grupului, a susținut la universitate o conferință care a fost foarte apreciată.

Domnul Demètre Burilleano, guvernator al Băncii Naționale, a dat publicității noi informații cu privire la negocierile de împrumuturi din Statele Unite.

Referitor la un articol publicat recent de un ziar bucureștean despre pactul italo-român, „Independența Română” scrie: „Politica tradițională a României de după război și singura conformă, de altfel, cu interesele sale superioare este de a face o politică aliată în adevăratul sens al cuvântului. Cu alte cuvinte, România are o politică externă conformă cu linia de conduită comună tuturor Puterilor Aliate care au garantat pacea și status quo-ul teritorial. Și, dacă, prin imposibil, unul dintre aliați ar devia de la această linie de conduită comună, cu siguranță numai el s-ar fi îndepărtat de la calea cea bună.

30. Stimate Domnule Vianu,

Domnul Rector vă roagă să-i comunicați dacă a-ți aranjat definitiv chestiunea recepțiunei oficiale a învățământului superior pentru oaspeți americani ce se va face în aula Academiei vs. în jur de 10 Iulie.

D-sale i s-a comunicat că v'a vorbit la acea recepțiune și Dl. Președintele Soc. Amicii Statelor Unite

31. Din ziarul „Lupta”, marți, 5 iulie 1927³¹

Vineri au sosit la Cluj, profesorii americani. Escursioniștii aceștia, cari ne fac onoarea de-a ne înapoia vizitele pe care Suverana și profesorii români le-au făcut în America, vor vizita țara întreagă și vor veni și în București, foarte curând.

La Cluj au fost oaspeții autorităților, primăria fiind reprezentată de d. Richard Tuffli, prim consilier comunal, urmată de d. general Dănilă Popp, comandantul corpului VI, iar Universitatea de d. prof. Minca.

³¹ *Ibidem*, fila 118.

În ziua cât au stat la Cluj li s-au oferit două banchete: unul în restaurantul New-York, iar seara în parcul orașului.

Dorind să cunosc impresiile pe care le-au avut distinșii oaspeți în supra România, și întru cât aceste impresiuni corespund cu așteptările lor, împreună cu doi colegi corespondenții „Universului” și „Dimineții” la Cluj, am fost la hotelul Astoria, unde au fost găzduiți profesorii americani. Ne-am prezentat d-lui Clarence Maning, conducătorul excursioniștilor și l-am rugat să binevoiască a ne împărtăși impresiile colegilor săi.

D. Clarence Maning; însuși, cunoaște vag țara noastră deoarece doar în anul trecut a străbătut România de la Giurgiu la Cernăuți, într-o călătorie pe care a făcut-o în Cehoslovacia.

Domnia-sa ne-a arătat că profesorii cari au venit să ne viziteze (...)

32. ROMÂNIA

MINISTERUL COMUNICAȚIILOR

DIRECȚIUNEA TEHNICĂ ȘI A CĂILOR FERATE PARTICULARE

CONFIDENȚIAL

DOMNULUI MINISTRU AL AFACERILOR STRĂINE,^{32*}

Atât din informațiunile primite, cât și din constatările mele personale la Cernăuți, convingându-mă că Domnul Bălțeanu, nu are tactul și calitățile necesare pentru însărcinarea ce i s-a dat, cred că este necesar a se retrage de urgență această delegație Domnului Bălțeanu, și a se delega o altă persoană care să poată face față mai bine acestei situațiuni.-

Acest delegat ar urma să se prezinte Joi 7 Iulie a.c., la Constanța pentru a lua contact cu Domnul Inginer Inspector General Pretorian, însărcinat de Domnul Ministru al Comunicațiilor ca șef al delegațiunei care însoțește pe excursioniștii Americani.

MINISTRU

33. „ARIF”

SOCIETATE ANONIMĂ

PENTRU

EXPLOATARE DE PĂDURI ȘI INDUSTRIA LEMNULUI

CAPITAL SOCIAL LEI 30.000.000

București, 6 Iulie 1927

24, STR. SF. CONSTANTIN

Domniei Sale,

Domnului Director al Presei din Ministerul de Externe,

În posesia adresei Dv.No.2991 din 29 Iunie a.c., avem onoare a vă comunica, că suntem de acord să înlesnim excursioniștilor americani vizitarea instalațiunilor noastre de pe Valea Argeșului.

³² *Ibidem*, f.119.

Pentru aceasta, trebuie să cunoaștem din vreme numărul exact al persoanelor ce vor sosi la Argeș, iar excursiunea trebuie astfel aranjată ca plecarea din Curtea de Argeș a trenului nostru să fie dimineața cât mai de vreme, de-junul la Cumpăna și întoarcerea în Curtea de Argeș seara. Cum excursioniștii sosesc la 15 Iulie dimineața în Argeș, desigur că nu va mai fi timpul să se facă excursie la Cumpăna în aceeași zi, de aceea excursia sau se va amâna pentru ziua de 16 Iulie sau excursioniștii vor sosi la Argeș în ajun, adică la 14 seara.*

De oarece dd. Bălteanu și Modolea, lipsesc și nu vor fi în București de cât peste câteva zile, vă rugăm să interveniți Dv. să ni se dea informațiunile de mai sus, pentru a se ști dacă excursiunea va avea loc la 15 sau la 16 Iulie și a lua măsuri pentru aranjarea trenului și celelalte.-

Cu toată stima, „ARIF”

**34. PREȘEDINȚIA CONSILIULUI DE MINISTRI
DIRECȚIA GENERALĂ A PRESEI ȘI PROPAGANDEI³³**

Notă telefonică venită dela Belgrad din partea Dlui Zaharof

Viza gratuită pentru Americani n a sosit aprobarea dela București.

Prima grupă va sosi conform orarului stabilit după toate probabilitățile în special la București.

**35. ROMÂNIA
MINISTERUL DE RĂSBOIU
SECRETARIATUL GENERAL**

No. 4562*4-JUL. 1927

Domniei-sale

Domnului Ministru al Afacerilor Străine,³⁴

La No.35990/927;

Ministerul de războiu a luat măsuri să se pue la dispoziția D-voastră, pentru excursioniștii americani, autocamionetă, un cinematografist și un fotograf, în zilele cerute de D-voastră .-

Întrucât hrănirea soldaților (șoferi, cinematografist, fotograf) pe timpul drumului, nu se va putea face suficient cu alocația ce se servește la cazarmă, vă rugăm a dispune să se acorde din fondurile D-voastre o gratificație din care să se îmbunătățească hrana acestor soldați.-

De asemenea vă rugăm a ne comunica cine plătește cheltuiala de combustibil, pentru autocamionetă întrucât Ministerul de războiu nu are de unde suporta asemenea cheltuială.-

p. MINISTRU
Secretar general
General -T. Dumitrescu

³³ *Ibidem*, f.121.

³⁴ *Ibidem*, f.133.

**36. DOMNULE PREȘEDINTE
AL CONSILIULUI DE MINIȘTRI,³⁵**

Avem onoare a înainta 3 bucăți din ziarele locale, ce cuprind știri referitoare la primirea oaspeților Americani sosiți în Oradea-Mare în ziua de 29 Iunie a.c..

Oradea la 6 Iulie 1927.-

PREFECT:

DIRECTOR:

**37. MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE
REGISTRATURA GENERALĂ**

No.38459 *7 JUL 1927 *

Domniei-Sale

Domnului Ministru al Afacerilor Străine³⁶

Referindu-ne la adresa D. No.35934 din 30 Iunie 1927, avem onoare a vă face cunoscut că această adresă ne-a sosit de- abia la 2 Iulie, adică în ziua când excursioniștii americani, în chestiune, părăsiseră orașul nostru.-

Cum din această cauză noi n'am putut face toate pregătirile necesare din vreme deoarece n'am fost încunoștiințat decât în ajunul sosirii lor de către Prefectul poliției locale,- avem onoare a vă ruga să binevoiți a dispune ca, pe viitor, astfel de chestiuni să ni se comunice din timp spre a putea astfel lua și noi măsurile necesare.-

Cluj, 4 Iulie 1927.

38. CASA DE DEPUNERI CONSEMNAȚIUNI și DE ECONOMIE

Secretariatului

No 48874

București, 8 Iulie 1927

Domniei-sale

Domnului Ministru de Externe.-

Dir. Presei și Informațiilor.-³⁷

Referindu-ne la adresa Dvs.35990/927, avem onoare a vă încuviința că, aceasta Cassa a luat măsurile necesare să se îngăduie vizitarea localului său de către grupul de intelectuali americani, în ziua de Luni 11 crt. și să li se dea explicațiunile trebuincioase. Primiți, vă rugăm Domnule Ministru, asigurarea distinsei noastre considerațiuni.

DIRECTOR GENERAL,

Șeful serviciului

³⁵ *Ibidem*, f.135.

³⁶ *Ibidem*, f.152.

³⁷ *Ibidem*, f.153.

39. TELEGRAMA 12. JUL. 1927
AUTORITAȚILE POLIȚIENEȘTI
FRONTIERA CURTICI³⁸

Miercuri sau Joi pleacă spre Budapesta Doctorul Cabell Greet cu Doamna și Doamna Alice Wholey din grupul intelectualilor americani stop Binevoiți facilita trecerea.

TITULESCU

40. PRIMĂRIA ORAȘULUI SINAIA
Ministerul Afacerilor Străine
DIRECȚIUNEA PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
Intrare No. 3040
1927 Luna Julie ziua 13
Domniei-Sale
Domnului MINISTRU al Afacerilor Streine,³⁹

Avem onoare a vă aduce la cunoștință că, Prefectura Județului Prahova, prin ordinul cu No.10.202/927, comunicat cu adresa Preturei Peleş No.839/927, prin care ni se comunică că în dimineața zilei de 13 Iulie a.c., orele 8, vor sosi în orașul nostru un grup circa 50 persoane Profesori și Studenți Americani, conduși de un Comitet al Societății „Amicii Americii” și de către Domnul P.Modolea Director General în Ministerul de Interne și Domnul Bălteanu, Delegatul Ministerului de Externe, cu rugămintea a lua cuvenitele măsuri de a li se face o primire cât mai grandioasă, care oaspeți dupe vizitarea Castelului Peleş, Monastirei și Orașul, vor dejuna la Hotelul Caraiman, aceasta în timpul zilei, seara tot la Hotelul Caraiman unde se va face și încu-artiruirea, iar a doua zi de dimineață vor vizita Palatul, Zamura”.-

Și cum Primăria Sinaia, cu toată buna voință ce ar avea pentru facerea acestei primiri, nu dispune de fondurile necesare și, vă roagă să bine voiți a face ca toate aceste cheltueli să fie suportate de onor Ministerul de Externe, ca și altă dată, de oare ce Primăria Sinaia are un Buget așa de redus, că abia poate face față necesităților Orașului.

În ceia ce privește frumoasa primire, vă asigurăm de tot concursul nostru, făcând la timp toate pregătirile ca această primire să fie demnă de Țara noastră.

Secretar

³⁸ *Ibidem*, f.155.

³⁹ *Ibidem*, f.156.

41. ROMÂNIA
PRIMĂRIA ORAȘULUI BUCUREȘTI
DIRECȚIA GENERALĂ FINANCIARĂ
 București 5 Iulie 1927

Domniei Sale

Domnului MINISTRU AL AFACERILOR STREINE ⁻⁴⁰

Referindu-ne la adresa D-v.No.35990/1927, avem onoare a vă răspunde că delegațiunea permanentă a Consiliului general comunal al Municipiului București, în ședința dela 28 Iunie 1927, a hotărât ca Municipiul București să ofere oaspeților americani, cari sosesc în Capitală, o masă, în seara de 9 Iulie a.c., în Parcul Carol.

PRIMAR,

DIRECTOR GENERAL,

ROMÂNIA

42. MINISTERUL COMUNICAȚIILOR
DIRECȚIUNEA PERSONALULUI, SECRETARIATULU
ȘI CONTENCIOSULUI

No 08584 * 27.JUN 1927

Domniei Sale

DOMNULUI MINISTRU AL AFACERILOR STRĂINE.-⁴¹

Avem onoare a vă încunoștiința că, Subsecretariatul de Stat C. F. R., a luat măsuri să se pună la dispozițiunea grupului celor cei 50 excursioniști americani, 2 vagoane speciale, cari vor fi atașate la diferitele trenuri conform itinerariului stabilit de D-voastră.-

In acest scop va trebui să vă prezentați chiar astăzi Direcțiunei Superioare a Exploatarei C.F.R., spre a da instrucțiunile necesare precum și pentru a achită suma totală de lei 200.000.-

MINISTRU

Director

43. TELEGRAMA

Șeful Politziei Vămei EPISCOPIA BIHORULUI⁴²

Sâmbătă doizecitrei Iulie sosesc la frontieră dela Mehadia grupul intelectualilor americani stop Binevoitzi a face toate înlesnirile eșirea din țară

SECRETAR GENERAL

MINISTRU GHIKA

⁴⁰ *Ibidem*, f.173.

⁴¹ *Ibidem*, f.174.

⁴² *Ibidem*, f.175.

44. Petroșeni, 8 Iulie 1927. Urgent

Onor.

Ministerul Afacerilor Străine

Direcțiunea Presei și Informațiilor,⁴³

București

Confirmăm primirea st. dvs. No. 35990 din 2 crt. și avem onoare a comunica că ne face plăcere să primim aici vizita domnilor americani. Noi avem doi funcționari, cari posed limba engleză și cari vor putea da vizitatorilor informațiunile necesare. Bineînțeles domnii americani vor fi oșpeții noștri.

Ne permitem însă a întreba următoarele: Conform adresei dvs. sosirea ar urma să fie în 18 Iulie la orele 18. Atragem atențiunea asupra faptului că, la orele 18, nu sosește în Petroșeni nici un tren. Sosirea trenurilor dela Simeria la Petroșeni este următoarea: la orele 8,05 / 14,29 / 0,48.

În consecință vă rugăm, să binevoiți a ne comunica cu care tren vor sosi domnii. În afară de aceasta ne permitem a întreba, dacă domnii vor dormi, în vagoane sau doresc să fie cartiruiți în oraș.

Vă rugăm a ne comunica răspunsul telegrafic, pentru a lua măsurile necesare pentru o primire corespunzătoare.

Cu toată stima

„PETROȘANI”

Soc. anonimă rom. pentru exploatarea minelor de carbuni

45. PROGRAMUL VIZITEI INTELECTUALILOR AMERICANI⁴⁴

Sâmbătă 9 Iulie 1927

București

Stația Mogoșoaia

Cafeaua cu lapte la vila D-rului Minovici la ora 7 (repartiția camerelor la hotelul „Excelsior”)

Ora 9 Vizitarea Atheneului Român.

10 în parcul Carol la Mormântul Soldatului Necunoscut

11 Vizita Muzeului Militar

12.30 Dejun oferit de Primărie

16.30 Recepție și ceaiul la Legația Americană

20.30 Cina la „Colonadele Iordache”

Duminică 10 Iulie 1927

Cafeaua cu lapte la Bufetul de la șosea.

Ora 9 Vizita Muzeului Zoologic. Recepție la Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale.

Ora 13 Dejun la Athénée Palace.

16.30 Vizita palatului Mogoșoaia

⁴³ *Ibidem*, f.176.

⁴⁴ *Ibidem*, f.177.

20 Banchet dat de Academia Comercială Română.

Luni 11 Iulie 1927

Ora 8 Cafeaua cu lapte în parcul public „Monte Carlo”.

9 Vizitarea Muzeului Kalinderu

10 ” Băncei Naționale

11 ” Marmorosh Blank

„12 Vizită la Tezaur

„13 Dejun la Oteteleșanu

16.30 Vizitarea fabricii de chocolată Zamfirescu

18 Vizitarea Camerei de Comerț

20 Banchet la „Chateaubriand”

46. Spusele D-ui W. S. Culbertson, Iulie 13, 1927, la Castelul Peleş, Sinaia, la întrunirea Societății „Amicii Statelor-Unite”.⁴⁵

Majestatea Voastră,

Primele mele cuvinte trebuie să exprime dorința noastră sinceră ca Majestatea Sa, Regele, să se însănătoșească și să crească în putere. Fie ca Dumnezeu să-I dea încă mulți ani pentru a sluji și a conduce poporul Său. Vă rugăm să-I transmiteți că astăzi îi onorăm sacrificiul și devoțiunea, caracterul său generos și curajul neclintit.

Majestatea Voastră și prietenii mei români și americani:

Primul legământ de interes pe care istoria îl înregistrează între pământurile care acum sunt America și pământurile care acum sunt România Mare este cel al Căpitanului John Smith. Eroul coloniei engleze din Virginia a fost în țările popoarelor române în anii 1601 și 1602. A venit aici în serviciul Împăratului de la Viena pentru a lupta împotriva turcilor. Ne povestește că în prezența celor două armate, el, ca campion al creștinilor, a ucis trei războinici turci în succesiune. În Bătălia de la Rothenthurn, într-unul dintre defileele Transilvaniei, a fost rănit și capturat; apoi dus la Constantinopol și de acolo, probabil trecând prin țările Moldovei și Basarabiei, a fost dus în Tartaria de pe Don, unde a fost tratat cu cruzime ca sclav creștin. În cele din urmă, l-a ucis pe pașa în hainele căruia a scăpat în Moscova și de acolo în Anglia. Acolo a găsit un mare interes în colonizarea Lumii Noi și spiritul său aventurier s-a îndreptat spre America. În jurul numelui său s-a adunat o parte din istorie și mult romantic din primele zile coloniale din Virginia.

Nu numai românii și americanii au un interes comun în Căpitanul John Smith; avem un interes comun mai mare în acele multe forțe care conduc lumea către o cultură comună. Nu vom fi mai puțin loiali națiunilor noastre respective pentru că fiecare dintre noi se inspiră din realizările celuilalt. Să ne amintim că diferențele dintre state sunt adesea superficiale și că sub ele se află principii care favorizează și chiar impun o înțelegere comună. Barierele

⁴⁵ *Ibidem*, f.180-182.

internaționale nu există în domeniul acelor ideale care unesc omenirea și care sunt inspirații pentru fiecare rasă și în fiecare climat. Zilnic ne minunăm de realizările științei în lumea modernă. Zborurile recente peste Atlantic ne amintesc încă o dată că geniul și curajul omului nu au limite. Trebuie subliniat, însă, că marile realizări ale artelor mecanice, ale biologiei, ale fizicii și ale chimiei sunt bune doar atunci când sunt îndreptate către un scop social. Nu trebuie decât să ne amintim metodele războiului modern pentru a fi reamintit că știința poate fi un distrugător teribil. Pe de altă parte, știința, controlată și făcută servitorul omului, ne oferă perspective de fericire și prosperitate umane care se extind dincolo de limita celei mai îndepărtate imaginații. Prietenii Statelor Unite în România și prietenii României în Statele Unite au o mare responsabilitate de a contribui, din perspectivele noastre naționale respective, la o cultură mondială comună. Concetățenii noștri, înconjurați astăzi de amintirile istorice ale Palatului Peleş, au ocazia să înțeleagă realitățile și caracterul poporului român. Ați fost întâmpinați cu ospitalitatea amabilă a Majestății Sale. Ați avut privilegii deosebite pe parcursul vizitei dumneavoastră pentru a cunoaște viața și condițiile din această parte a Europei de Est. Prin urmare, sunteți mai mult decât simpli cetățeni americani în străinătate. Sunteți ambasadori ai înțelegerii și bunăvoinței. Aveți o misiune și o mare oportunitate. Veți fi eșuat dacă vizita dumneavoastră aici nu va duce la o simpatie și o înțelegere mai profundă între popoarele român și american.

Fără dificultate, îmi pot imagina că căpitanul John Smith, când se lupta cu problema pionierilor Americii coloniale, își amintea adesea de pantele verzi ale Carpaților și de viața pitorească și rezistentă a țăranilor români; poate, cine știe, își amintea și de o zi ca aceasta la una dintre curțile unui prinț local. Ani de acum înainte, voi, concetățenii mei, vă veți aminti și de această zi la Palatul Peleş. Vă veți aminti atunci doar de măreția acestor munți, de ospitalitatea amabilă a prietenilor noștri români, de resursele bogate și variate ale acestei țări, de caracterul nobil al acestui popor și de gloria radiantă a Reginei lor.

47. REMARES OF MR. W. S. CULBERTSON, JULY 13, 1927, AT PELISH PALACE, SINAIA, AT THE MEETING OF „THE FRIENDS OF THE U.S.”

Your Majesty:⁴⁶

My first words must express our sincere wish that His Majesty, the King, may improve in health and increase in strength. May God give Him many years yet to serve and lead His people. Please tell Him that today we honor his sacrifice and devotion, his generous character and his unfailing courage.

Your Majesty and my Rumanian and American friends:

The first bond of interest which history records between the lands which are now America and the lands which are now Greater Rumania is Captain

⁴⁶ *Ibidem*, f.183-186.

John Smith. The hero of the English colony in Virginia was in the lands of the Rumanian peoples during the years 1601 and 1602. He came here in the service of the Emperor at Vienna to fight against the Turks. He tells us that in the presence of the two armies, he, as the champion of the Christians, killed three Turkish warriors in succession. In the Battle of Rothenthurn, in one of the passes of Transylvania, he was Wounded and captured; then carried to Constantinople and from there, probably passing over the lands of Moldavia and Bessarabia, he was taken to Tartary on the Don where he was cruelly treated as a Christian slave. At last he killed the Pasha in whose clothes he escaped into Muscovy, and from thence to England. There he found great interest in

./.

the colonization of the New World and his adventurous spirit turned toward America. Around his name has gathered some history and much romance of the early colonial days in Virginia.

Not only have Rumanians and Americans a common interest in Captain John Smith; we have a larger common interest in those many forces which are leading the world toward a common culture.

We will not be less loyal to our respective nations because each of us draws inspiration from the achievements of the other. Let us remember that the differences between states are often superficial and that beneath lie principles which foster and even compel a common understanding. International barriers do not exist in the realm of those ideals which unite humanity and which are inspirations to every race and in every clime.

Daily we marvel at the achievements of science in the modern world. The recent flights across the Atlantic remind us again that the genius and courage of man has no limits. It must be emphasized, however, that the great achievements of the mechanical arts, of biology, of physics and of chemistry are good only when directed to a social purpose. We need but recall the methods of modern warfare to be reminded that science can be a terrible destroyer. On the other hand, science, controlled and made the servant of man, offers us prospects of human happiness and prosperity extending beyond the limit of our furthest imagination.

The friends of the United States in Rumania and the friends

./.

friends of Rumania in the United States have a great responsibility to contribute from our respective national points of view to a common world culture. Countrymen, surrounded here today by the historic memories of Pelish Palace, have an opportunity to understand the realities and the character of the Rumanian people. You have been made welcome by the kindly hospitality of Her Majesty. You have had unusual privileges throughout your visit to know the life and conditions in this part of eastern Europe. You are therefore more than mere American citizens abroad. You are ambassadors of

understanding and good will. You have a mission and a high opportunity. You will have failed if there does not result from your visit here a deeper sympathy and understanding between the Rumanian and American peoples.

Without difficulty, I can imagine that Captain John Smith, when he was struggling with the pioneer problem of colonial America, often recalled the green slopes of the Carpathian Mountains and the picturesque, sturdy life of the Rumanian peasants; perhaps, who knows, he recalled also a day like this at one of the courts of a local prince. Years from now you, my countrymen, will also look back to this day in Pelish Palace. You will remember nothing then save the grandeur of these mountains, the kindly hospitality of our Rumanian friends, the rich and varied resources of this land, the sterling character of this people, and the radiant glory of their Queen.

48. BUCUREȘTI, 15 Iulie. 1927
MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE
REGISTRATURA GENERALĂ N.407670

Domnule Ministru⁴⁷

Ca răspuns adresei Direcțiunei Presei Dvs. fără dată și număr, prin care ni se comunică contramandarea unei vizite a întreprinderilor noastre înscrisă în programul vizitărilor ce trebuia făcută de un grup de intelectuali americani, avem onoarea a vă comunica că noi nu avem nici o cunoștință de această vizită.

Pentru a evita pe viitor neînțelegeri, sau desagrame vizitatorilor, avem onoarea a vă ruga, să binevoiți a dispune ca toate cererile de vizitare instalațiunilor noastre să fie adresate Direcțiunei noastre Generale din București, singura în măsură a dispune în aceste chestiuni, Direcțiunile de exploatare având ordine precise și severe de a nu permite nimănui accesul, fără consimțământul nostru în scris.

Primiți, vă rugăm, domnule Ministru, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni

UZINELE de FIER și DOMENIILE
din REȘIȚA S.A.

49. ...după raportul Corpului 6 Armată cu No.33419 din 8 Iulie 1927
Către M.R. Secretariatul General⁴⁸

Cu ocazia vizitei oaspeților americani în orașul Cluj, Profesorul Thomas H. Healy, Asistant Dean School of Foreign Service „Georgetown” University-Washington D. C., mi-a comunicat că înaintea plecării sale din America spre

⁴⁷ *Ibidem*, f.190.

⁴⁸ *Ibidem*, f.124.

România, Ministrul plenipotențiar al Bulgariei l-a vizitat și i-a arătat un teanc mare de jurnale românești, toate din țara noastră, prin care voia să-i dovedească dreptul bulgarilor la Dobrogea și răul tratament la care sunt supuși Bulgarii la noi.-

Totodată mi-a amintit că din partea românilor nu se face absolut nimic pentru a se desminți, cel puțin articolele principale îndreptate în contra noastră, apărute în America, și, că din acest motiv, ni s-a creat acolo o atmosferă foarte rea.-

Profesorul Healy propune, că nici un articol să nu rămână fără răspuns motivând că dacă urmează tot astfel să lipsească riposta, inamicii României își vor ajunge cel puțin scopul, că niciodată țara noastră nu va primi din America vre'un împrumut.-

Comunicând această informație venită dintr'o sursă neîndoioasă și propunerea pornită dintr'un îndemn prietenos, rog să binevoiți a decide asupra măsurilor de cuviință.-

Acest raport s-a înaintat Ministerului de Război, Secretariat și Marele Stat Major, Diviziunea II-a.-

Comand. Corpului VI Armată

General de Divizie (ss) Papp

p.conformitate

Șeful Biroului 4

Maior,

50. MINISTERUL DE RĂZBOIU

Stat Major

MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE REGISTRATURA/GENERALĂ
N.42221 27 JUL.1927

Domnule MINISTRU⁴⁹

DI Comandant al Corpului VI Armată raportează că a avut- cu ocazia vizitei oaspeților americani la Cluj-, o convorbire cu Profesorul Thomas H.Healy, care i-a comunicat că înaintea plecării sale din America spre România, Ministru Plenipotențiar al Bulgariei l'a vizitat și i-a arătat un teanc mare de ziare românești din țară, prin care voia să-i dovedească dreptul Bulgarilor asupra Dobrogei și răul tratament, la care este supusă populația bulgară la noi.

Tot odată i-a mai făcut cunoscut că în America s-a creat o atmosferă foarte rea României din cauza informațiunilor defavorabile apărute în presă și rămase nedesmințite- Anexăm copia rap. Corp.6 A. no. 33.420/927.- Aducând cele de mai sus la cunoștința D-voastre, cu onoare vă rog, Domnule Ministru a dispune asupra măsurilor de cuviință.

MINISTRU DE RĂZBOI

General de Divizie Adjutant

ȘEFUL MARELUI STAT MAJOR

General

⁴⁹ *Ibidem*, f.196.

51. ROMÂNIA

MINISTERUL DE INTERNE
DIRECȚIUNEA JUDEȚEANĂ

București, la 2 August 1927

MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE
REGISTRATURA GENERALĂ

N.44117 4-AUG 1927 *

Domnului MINISTRU AL AFACERILOR STRĂINE⁵⁰

În ziua de 15 Iulie a.c., oaspeții americani au pornit din Sinaia, în automobile, cu destinația pentru Curtea de Argeș. În drumul dela Bran spre Câmpulung, s-a defectat una din mașini și atunci delegații, cari îi conduceau, au fost nevoiți a debarca pe cei ce se găseau în unul din auto mobilele cari ajunseser la Câmpulung, întorcându-se să ia persoanele din automobilul defectat, iar drumul spre Curtea de Argeș, conform indicațiunilor date, de Dl.Bălțeanu, Delegatul aceluia Minister, s-a făcut, angajându-se două automobile de către Dl.Prefect al județului Muscel, grație căreia excursioniștii au putut continua drumul la Curtea de Argeș, unde era pregătită primirea.-

Costul transportului cu aceste două automobile în plus, în sumă de lei 8000 a fost achitat, celor în drept de către Prefectura județului Muscel.-

Pentru ca Prefectura să nu fie păgubită de această întrucât bugetul ei nu ar putea suporta această cheltuială avem onoare a vă ruga, sa binevoiți a dispune ordonanțarea sumei de 8.000, numitei Prefecturi, în care scop, vă înaintăm alăturat două chitanțe cari justifică primirea sumei plătită..

p. M I N I S T R U,
Director General

52. REGATUL ROMÂNIEI

MINISTERUL DE RĂZBOIU

... STAT MAJOR NO 3351 din 22 Iulie 1927

MARELE STAT MAJOR

către

MINISTERUL DE EXTERNE⁵¹ (Dir. Presei și Propagandei).-

Domnul Comandant al Corpului VI Armată raportează că a avut -cu ocazia vizitei oaspeților americani la Cluj-, o convorbire cu Profesorul Thomas H. Healy, care i-a comunicat că înaintea plecării sale din America spre România, Ministrul Plenipotențiar al Bulgariei l'a vizitat și i-a arătat un teanc mare de ziare românești din țară, prin care voia să-i dovedească dreptul Bulgarilor asupra Dobrogei și răul tratament la care este supusă populația bulgară la noi.

⁵⁰ *Ibidem*, f.201-202.

⁵¹ *Ibidem*, f.202.

Tot odată i-a mai făcut cunoscut că în America s-a creiat o atmosferă foarte rea României din cauza informațiilor defavorabile apărute în presă și rămase nedesmințite.- Anexăm copia raportului Corp. VI Armată cu No. 33420/927.-

Aducând cele de mai sus la cunoștința D-vs. cu onoare rog să bine voiți a dispune asupra măsurilor de cuviință.

D.O.

SEFUL SECȚIEI X-a C. INFORMAȚII

Lt-Colonel

p. Șeful Biuroului 2

Căpitan

53. ROMÂNIA

MINISTERUL DE INTERNE

București, la 29 Juli 1927

DIRECȚIUNEA JUDEȚEANĂ

Domniei-sale

Director al Presei. Ministerul Afacerilor Străine.⁵²

Vă rugăm să binevoiți a interveni către D-nii Directori ai ziarelor din București și a ne procura în triplu exemplar, numerile din ziare în cari s-au dat relațiuni asupra vizitei intelectualilor americani în țară.-

Director General,

Director,

54. MINISTERUL

AFACERILOR STRĂINE

DIRECȚIA PRESEI și INFORMAȚIILOR

Anexe:

București, 6 Octombre 927

Domniei sale

Domnului Ministru de Interne⁵³

(Direcția Județeană)

La adresa D-voastră No. 10361 din 28 Septembrie a.c. avem onoare a vă face cunoscut că colecția ziarelor acestei Direcțiuni stă la dispoziția D-voastră pentru a culege datele de care aveți nevoie, așa cum am procedat și în precedentele cazuri.

Trimiterea colecției este cu neputință, din cauza nevoilor de fiecare minut ce se pot ivi.

MINISTRU,

DIRECTOR,

⁵² *Ibidem*, f.212.

⁵³ *Ibidem*, f.214

55. ROMÂNIA

MINISTERUL DE INTERNE
DIRECȚIUNEA JUDEȚEANĂ

28 Septembrie 1927

MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE REGISTRATURA GENERALĂ
N. 54352-OCT.1927 *

Domniei-sale

Dlui Director al Presei din Ministerul de Externe⁵⁴

Avem onoare a vă ruga să binevoiți a ne comunica rezultatul adresei acestui Minister No.10361 din 29 Iulie prin care ceream a ne înainta în triplu exemplar, numerile de ziare cari apar în București, în cari s-au dat relațiuni asupra vizitei intelectualilor americani în țara.-

DIRECTOR GENERAL

Director

56. Domniei Sale

Domnului G. BONCESCU - Atașat de Presă pe lângă Legațiunea regală română din WASHINGTON ⁵⁵

Cu prilejul excursiei intelectualilor americani în România, Societatea „Amicii Statelor Unite” au folosit 3 vagoane de dormit, pentru care Compania Internațională a Vagoanelor de dormit a consimțit să aplice Tariful minimal, nefiind în măsură să acorde gratuitatea.

Factura prezentată de acea Companie se ridică la suma de lei 184.114.

Pentru acoperirea cheltuelilor s-a remis citatei Companii cecul No.19 de 780 dollari semnat de Domnul Clarence Manning profesor universitar și conducătorul excursiei, de oarece, după cum vă este desigur cunoscut, excursioniștii au călătorit pe propriile lor mijloace.

Acest cek, la cursul dela 16 August, reprezintă 124.800 lei și nădăjduiam să obținem renunțarea la diferența de lei 59.314.

Compania internațională a vagoanelor de dormit însă, cu scrisoarea No. 3491 - 1072 din 22 August, pe care vă o înaintăm în copie, ne face cunoscut că nu acceptă această modalitate de plată și cere cu insistență acoperirea întregii sume.

Societatea „Amicii Statelor Unite” din cauza numeroaselor cheltueli ce a făcut cu prilejul acestei excursii, nu este în măsură a lua asupra-și plata diferenței de lei 59.314.

Vă rugăm, deci, să binevoiți a expune această situație Fundației Carnegie, sub auspiciul căreia a avut loc această călătorie de studii în Romania, insistând asupra necesității că diferența de lei 59.314 să fie achitată

⁵⁴ *Ibidem*, f.215.

⁵⁵ *Ibidem*, f.216-217.

de excursioniști. Profesor Manning, conducătorul excursiei, a efectuat toate plățile de acest gen în cursul călătoriei.

Nădăjduim că veți duce la bun rezultat această însărcinare, și rugăm grabnic răspuns.

Vă înaintăm, de asemeni, copie de pe factura Companiei Internaționale a vagoanelor de dormit

MINISTRU

DIRECTOR

57. TELEGRAMĂ DESCIFRATĂ⁵⁶

Legățiunea WASHINGTON

Data 3 Noembrie 1927.-

Washington-385-60-3-13

EXTERNE

BUCAREST

Profesorul Healy afirmă că delegatul Ministerului de Interne, Modolea ar fi căzut de acord cu Manning să primească 780 dolari, drept achitare definitivă a costului călătoriei cu vagonul cu paturi.

Rog cercetați și telegrafiați rezultatul, căci dacă este într'adevăr astfel, Manning care arată multă ostilitate României, va găsi prilej nou pentru a ponegri țara.

Semnat: Boncescu

CRETZEANU

58. CIFRAT⁵⁷

6 Nor cifrat 7 Nov. 1927

Washington

Ministerul de Interne n-a mai transmis și alte facturi neachitate și cari intră în socoteala dlui Manning și Dsa era obligat să achite toate cheltuielile făcute de excursiune în România. Domnul Healy cunoaște marile facilități ce statul a făcut ceea ce a redus cheltuieli la minim. Chiar daca suma datorată nu ar fi achitată acum credem necesar ca autoritatea de care depinde să cunoască tocmai pentru a explica și cauza tendinței sale de

Ghika

D-Sale Domnului Președinte al Societății „Amicii Statelor-Unite”⁵⁸

În repetire la scrisoarea adresată Domnului Secretar secretar general Dianu, deoarece până în prezent nu mi s-au rambursat sumele avansate d-lui

⁵⁶ *Ibidem*, f.217.

⁵⁷ *Ibidem*, f.217.

⁵⁸ *Ibidem*, f.218.

Profesor Manning (șeful grupului de escursionisti americani veniți în vara anului curent), Vă rog din nou binevoici a face intervenția necesară pentru a intra în posesiunea următoarelor sume:

9.400 (nouă mii patru sute lei) Dați D-lui Director Gl. Modolea pentru cheltuieli întâmpinate în timpul excursiei.

11.000 (unsprezece mii lei-) Plata automobilelor suplimentare luate pe parcursul Sinaia-Curtea de Argeș)

Acestea sunt sumele singure pe cari le reclam.

Cu cea mai distinsă stimă,

Bălteanu,

8, Str. Paris

LOCO

59. No.1189/P-148 10 Martie 1928

Anexe: 2 și un cec de 172.75 \$

Excelenței Sale

Domnului Ion G. Duca,

Ministru ad interim al Afacerilor Străine,⁵⁹

Referindu-mă la adresa ministerială no.69847 din 15 Februarie a.c., am onoarea a aduce la cunoștința Excelenței Voastre că am comunicat Fundațiunii Carnegie pretențiile de bani ale Companiei Internaționale a vagoanelor de dormit, precum și ale diferitelor municipii și particulari, - despre care tratează adresele ministeriale no.41177 din 10 Octombrie 1927 și 58589 din 22 Octombrie 1927.

Ca răspuns, Fundațiunea mi-a transmis un cec în valoare de \$172,75, reprezentând suma de Lei 27.860, costul camerelor de la hotel și al meselor date celor 36 profesori și studenți americani cari s-au despărțit de grup și au stat câteva zile la Curtea de Argeș. Aceasta este singura pretențiune pe care Fundațiunea Carnegie o găsește justificată.

Pentru rest, Fundațiunea menține că D-l Manning, înainte de a părăsi România, a întrebat pe conducătorii români ai excursiei în fața D-rului Healy, dacă toate cheltuielile au fost achitate. D-l. Modolea i-a răspuns categoria că nu există nici o pretențiune. D-l a coroborat afirmațiunea d-lui Manning .

Profesorii Muzzey și Manning au lămurit pe Președintele Fundațiunii Carnegie că suma pe care acum o pretinde Compania Internațională a vagoanelor de dormit reprezintă costul compartimentelor ocupate de Românii cari au însoțit pe escursionisti și că D-l Manning a achitat costul total al compartimentelor rezervate pentru Americani, plătind \$780,-.

⁵⁹ *Ibidem*, f.219-220.

Însă țin de datorie a atrage atenția Excelenței Voastre asupra efectului deplorabil ce l'au făcut asupra Fundațiunii acesteia intervenții ulterioare, deoarece ei mențin că dacă ar fi existat vreo pretențiune neachitată, trebuia să fie prezentată D-lui Manning în timpul petrecerii sale în țară. Pentru aceasta nici nu am mai făcut vreo amintire despre suma de 9.400 lei avansată de D.l. Bălțeanu D-lui Modolea, mai ales că nici nu se specifică destinația cheltuielilor.

Părerea mea este că ar fi în interesul nostru ca Excelența Voastră să binevoiască a găsi un mijloc de a aranja aceste pretenții fără a insista din nou ca ele să fie satisfăcute de Fundațiunea Carnegie. Chiar presupunând cazul că, la urmă, Fundațiunea ar ceda, rezultatul nu ar fi în proporție cu sentimentele pe care o nouă intervenție le-ar crea în sânul Consiliului de Directori al Fundațiunii. Am onoarea a înapoia Excelenței Voastre toate chitanțele petițiilor originale alăturate adreselor ministeriale susmenționate.

Primiți, Vă rog Domnule Ministru, asigurarea înaltei mele considerațiuni.

60. CONSILIUL AFACERILOR STRĂINE

REGISTRATURA GENERALĂ

55121 6-OCT.1927 *

DIRECȚIA PRESEI DIN MINIST. DE EXTERNE.⁶⁰

Urmare la No.9397 din 16/II/927.-

Cu onoarea vă aducem la cunoștință că nici până în prezent Dl. Bălțeanu, secretarul Academiei de Comerț delegatul Dvs.nu a achitat filmul, luat cu ocazia vizitei Misiunei americane.

Cum au trecut două luni de zile dela executarea lucrării și cum până azi suma de lei 25875,-costul lucrării, n'a fost achitată întrebându-se diferite motive; rugăm a se lua măsuri pentru a se achita suma imediat.-

Suma de mai sus fiind întrebuițată pentru materiale lucrării filmului, lipsa ei ne forțează să întrerupem lucrările în curs pentru lipsa de fonduri.-

În caz că nu ni se va achita lucrarea în 5 zile dela data aceasta, vom vinde filmul pentru a obține sumă cheltuită cu el.-

Rega

COMAND. REG. de TRANSMISIUNI

Colonel

61. DELEGAȚIE⁶¹

Serg. Mayer Anton și Cap. Cosma Ion din aceasta Secție sunt delegați a încasa de la Ministerul de Externe suma de lei 25.875. cost de filme, care se va vărsa la Casieria corpului și elibera recipisa posterior.-

COMAD. SECȚIEI FOTOCINEMA

⁶⁰ *Ibidem*, f.222.

⁶¹ *Ibidem*, f.223.

**62. SOCIETATEA «AMICII STATELOR UNITE ALE AMERICEI»>
«FRIENDS OF THE UNITED STATES OF AMERICA»
BUCUREȘTI, STR. PARIS No. 8
București 14 Octombrie 1927**

D-SALE DOMNULUI DIRECTOR GENERAL al SERV. PROPAGANDEI
MINISTERUL DE EXTERNE LOCO⁶²

Avem onoare a vă alătura adresa Ministerului de Interne No. 10937 din 27 Sept. a.c., cu anexe-copii de pe chitanțe cari reprezintă cheltuieli făcute de către escursionişti Americani cari au vizitat țara sub conducerea profesorului C. Manning dela „Columbia” -University.

Vă rugăm să binevoiți a lua dispozițiuni ca prin legațiunea Romană de la Washington să se intervină la Carnegie Endowment pentru achitarea sumei de lei 35.860 (treizeci cinci mii opt sute șase zeci lei).-

PREȘEDINTE,

63. Minuta. 16. OCT. 1927

Messieurs,⁶³

Suite aux Nos 3491-1072 et 4727/4146-1245 du 22 Aout et 12 Octobre.

Nous regrettons vivement le retard apporté à résolution de cette question et vous donnons quelques détails qui l'expliquent et le justifient.

Le voyage d'études des intellectuels américains en Roumanie, a été fait sur l'initiative de la Fondation Carnegie, sous la conduite du professeur Clarence Manning et à leurs propres frais.

Le Ministère des Affaires Etrangères et la Société „Les Amis des Etats Unis”, de commun accord ont organisé la Déception et fait certains engagements, qu'ils n'étaient, sans cela, ni autorisés à contracter ni à même à Isupporter. Et, c'est pour ces mêmes raisons, que le chèque que. nous vous avons fait parvenir par notre lettre No. 45147 du 15 Août, était tiré à notre ordre par le professeur Manning.

Saisis par vos lettres suscitées, nous avons chargé notre Légation de Washington d'intervenir à nouveau auprès de la Fondation Carnegie, demandant que la différence de lei 59.314 nous soit immédiatement

Direction de la Compagnie Internationale des Wagons-lits et des grands express européens

... envoyée par les excursionnistes, par les professeur Clarence Manning.

Le professeur Manning avette été au ... de la situation, à temps par nos soins, mais avait espéré qu'il vous serait possible de au paiement de cette différence.

⁶² *Ibidem*, f.225.

⁶³ *Ibidem*, f.226.

Dès que nous serons en possession de ... somme de lei 59.314, nous nous empresserons

la faire parvenir.-

(Traducerea în limba română)

Domnilor,

În legătură cu numerele 3491-1072 și 4727/4146-1245 din 22 august și 12 octombrie,

Regretăm întârziere în rezolvarea acestei chestiuni și vă oferim câteva detalii care o explică și o justifică.

Călătoria de studiu a intelectualilor americani în România a fost inițiată de Fundația Carnegie, sub conducerea profesorului Clarence Manning și pe cheltuiala proprie a acestora.

Ministerul Afacerilor Externe și Societatea „Amicii Statelor Unite”, de comun acord, au organizat această deplasare și au făcut anumite angajamente pe care, în mod normal, nu aveau nici autorizația, nici posibilitatea financiară să le asume. Și, din aceleași motive, cecul pe care vi l-am trimis prin scrisoarea noastră nr. 45147 din 15 august a fost emis în numele profesorului Manning.

Sesizați de scrisorile dumneavoastră menționate, am însărcinat Legația noastră de la Washington să intervină din nou pe lângă Fundația Carnegie, solicitând ca diferența de 59.314 lei să ne fie ...

Direcția Companiei Internaționale a Vagonilor-Lits și a marilor expresuri europene ... trimisă de excursioniști, prin profesorul Clarence Manning.

Profesorul Manning a fost ... de situație, la timp de către noi, dar ... a sperat că vă va fi posibil să ... la plata acestei diferențe.

De îndată ce vom fi în posesia ... sumei de 59.314 lei, ne vom grăbi să ... o trimitem.

MINISTRE

DIRECTEUR

64. MINISTERUL DE INTERNE

DIRECȚIUNEA ADMINISTRAȚIEI GENERALE CONTENCIOSULUI ȘI STATISTICII

No. 17618 A. din 25. JUL. 1927

MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE / REGISTRATUA GENERALĂ
42182 27.JUL.1927 *64*

DOMNULE MINISTRU,

Avem onoare a vă comunica, aci alăturat în copie, raportul No.1678/927 al Primăriei orașului Sinaia, prin care cere ca cheltuelile necesitate, cu

⁶⁴ *Ibidem*, f.229.

ocaziunea primirii celor 50 persoane, profesori și studenți americani, cari au sosit în localitate în ziua de 13 Iulie c., să fie suportate de acel Departament, rugându-vă să binevoiți a dispune.

p.MINISTRU,
Director General,

65. Copie de pe raportul No.1678 din 1927 al Primăriei orașului Sinaia către Ministerul de Interne.⁶⁵

Avem onoare a vă aduce la cunoștința că, Prefectura județului Prahova, prin ordinul cu No.10.202/927, comunicat cu adresa Prefecturii Peleş No.839/927, prin care ni se comunică că în dimineața zilei de 13 Iulie a.c. orele 8 1/2 vor sosi în orașul nostru un grup de circa 50 persoane Profesori și Studenți Americani conduși de un Comitet al Societății „Amicii Americii” și de către Domnul P. Modolea Director General în Ministerul de Interne și Domnul Bălțeanu, Delegatul Ministerului de Externe, cu rugămintea a lua cuvenitele măsuri de a li se face o primire cât mai grandioasă, care oaspeți după vizitarea Castelului Peleş, Monastirei și orașul, vor dejuna la Hotelul Caraiman, aceasta în timpul zilei, seara tot la Hotelul Caraiman unde se va face și încuarteruirea, iar a doua zi de dimineața vor vizita Palatul „Zamura”.-

Și cum Primăria Sinaia, cu toată bună voința ce ar avea pentru facerea acestei primiri, nu dispune de fondurile necesare și vă roagă să binevoiți a face ca toate aceste cheltueli să fie suportate de Onor Ministerul de Externe, ca și altă dată, de oarece Primăria Sinaia are un buget așa de redus, că abia poate face față necesităților orașului.-

În cea ce privește frumoasa primire, vă asigurăm de tot concursul nostru, făcând la timp toate pregătirile ca această primire să fie demnă de Țara noastră.-

Primar, (ss) G. Matescu
Secretar (ss) Budară

**66. MINISTERUL COMUNICAȚIILOR
DEPARTAMENTUL DE STAT C. F. R.**

..... Comercială.

48554C/2789.02.1927

București, Octombrie. 1927.

MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE
REGISTRATURA GENERALĂ

No. 57455 * 17 OCT. 1927

D-SALE

DOMNULUI MINISTRU DE EXTERNE⁶⁶

⁶⁵ *Ibidem*, f.230.

⁶⁶ *Ibidem*, f.231.

Avem onoare vă comunica, că costul transportului excursiunilor D-lor. Profesori și studenți americani, dela 30 Iunie până la 23 Iulie, inclusiv a. c. este de lei 1.274.752, sumă pe care vă rugăm să binevoiți a o vărsa casei noastre generale.-

DIRECTORUL COMERCIALULUI,
ȘEFUL SERVICIULUI C2,

67. DIRECȚIA GENERALĂ CĂILE FERATE ROMÂNE

Comercialului

No.68514/4092/C2/927

București. Noembrie 1927.

MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

REGISTRATURA GENERALĂ

No.66953*23 NOV.1927

DOMNULE MINISTRU DE EXTERNE,⁶⁷

Ca urmare adresei Dvs. No. 57455 din 26.X referitoare la transportul pe CFR. al intelectualilor Americani avem onoare a vă răspunde că, gratuitatea transportului pe CFR, acordată de Consiliul de Miniștrii, înțelegem că a fost dată în sensul de a fi suportată de Departamentul Dvs., urmând ca Administrația noastră să-și încaseze taxele cuvenite.-

Astfel fiind, din nou vă rugăm să binevoiți a dispune vărsarea cât mai neîntârziată a sumei de 1.274.752 lei la casa noastră generală sumă care reprezintă după cum am mai arătat, taxele tarifare de transport pentru trenurile speciale ce au circulat în acel scop.-

DIRECTOR GENERAL,
DIRECTORUL COMERCIALULUI

68. MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

.... CABINETULUI MINISTRULUI

Înregistrată la No.69847 din 4 Decembrie 1927.

TELEGRAMA DESCIFRATĂ⁶⁸

Legățiunea din WASHINGTON

No. 8992 Data 3 Decembrie 1927.

EXTERNE

BUCAREST

Fundațiunea Carnegie, căreia i-am supus reclamațiunile bănești cuprinse în adresele Ministeriale No.45177 și 58589, îmi cere asigurarea oficială că afara de aceste două sume, nu mai sunt alte cheltueli neachitate de intelectualii americani. Tot odată mă informează că îmi va da un răspuns definitiv, după primirea raportului profesorului Manning, căruia i s-au cerut explicațiuni.-

CRETZEANU 8992

⁶⁷ *Ibidem*, f.233.

⁶⁸ *Ibidem*, f.234.

69. București 13 Decembrie 1927

Domniei-Sale

Domnului Președinte al Societății „Amicii Statelor- Unite”⁶⁹

În repetire la scrisoarea adresată D-lui Secretar General Dianu, deoa-rece până în prezent nu mi s-au rambursat sumele avansate d-lui Profesor Manning (șeful grupului de excursioniști americani veniți în vara anului cu-rent), Vă rog din nou să binevoiți a face intervenția necesară pentru a intra în posesiunea următoarelor sume

9.400 (nouă mii patru sute lei)

Dați d-lui Director Gl. Modolea pentru cheltueli întâmpinate în timpul escursiei 11.000 (unsprezece mii lei) Plata automobilelor suplimentare luate pe parcursul Sinaia - Curtea de Argeș)

Acestea sunt sumele singure pe cari le reclam.

Cu cea mai distinsă stimă,

(ss) Bălteanu

Str. Paris No.8

LOCO

**70. COMPANIA INTERNAȚIONALĂ
VAGOANELOR CU PATURI ȘI A MARELOR EXPRESSE EUROPENE
COMPAGNIE INTERNATIONALE DES WAGONS-LITS ET DES
GRANDS EXPRESS EUROPÉENS⁷⁰**

București, 13 décembre 1927

MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

REGISTRATURA GENERALĂ

No72901 10 DECR 1927

Ministère des Affaires étrangères. Direction de la Presse/ Ministerul Afacerilor Externe. Departamentul de presa/
Bucarest

Nous référant à votre très estimée du 16 Octobre dernier, nous avons l'honneur de vous prier de bien vouloir nous faire connaître le résultat des démarches que la Légation de Washington a été chargée de faire pour récupérer la différence des frais occasionnés par le voyage spécial des Intellectuels Américains en Roumanie.

⁶⁹ *Ibidem*, f.235.

⁷⁰ *Ibidem*, f.236.

Le règlement de notre facture étant retardé de ce chef, nous vous serions reconnaissants de faire s'il y a lieu les rappels utiles afin que si possible cette question soit liquidée à bref délai.

Nous nous excusons de devoir insister sur ce prompt règlement en vue des écritures de fin d'année et dans l'attente de vos communications, nous vous présentons, Messieu l'assurance de notre plus haute considération.

L'INSPECTEUR PRINCIPAL CHEF DE DIVISION

(Traducerea în limba română)

Referindu-ne la foarte stimata dvs. scrisoare din 16 octombrie, avem onoarea să vă rugăm să ne comunicați cu amabilitate rezultatul demersurilor pe care Legația de la Washington a fost însărcinată să ia pentru a recupera diferența de cheltuieli efectuate de către Intelectualii americani speciali România.

Deoarece plata facturii noastre este întârziată din acest motiv, am fi recunoscători dacă ați oferi mementouri utile dacă este necesar, astfel încât, dacă este posibil, această problemă să poată fi rezolvată cât mai curând posibil.

Ne cerem scuze că trebuie să insistăm asupra acestei soluții prompte, având în vedere documentele de sfârșit de an și în așteptarea comunicărilor dumneavoastră, vă prezentăm, domnule, asigurarea celei mai înalte considerații a noastră.

INSPECTOR PRINCIPAL ȘEF DE DIVIZIUNE

71. TAXI INTREPRINDERI DE AUTOBUZE

Societate în nume colectiv

Garajul: Bd. Mărășești, 76

București, 14 Decembrie 1927

Biroul: Str. Râureanu, 2

Hon. Societe „Friends of The United-States” / Hon. Societatea „Prietenii Statelor Unite”

8 Str. Paris

Bucarest

Messieurs⁷¹,

Nous vous prions de bien vouloir prendre les mesures nécessaires pour nous faire payer la somme de lei 25.800.- (vingt cinq milles huit cent leis) reste du montant 107.500.- (cent sept milles cinq cent leis) représentant le compte total du transport des excursionnistes américains (Carnegie Endowment) exécuté avec nos autos pendant l'été 1927.

Cette demande est conforme à l'engagement que nous avons contracté avec notre représentant et le représentant du groupe des excursionnistes Mr. le Professeur Manning du „Columbia” University.

⁷¹ *Ibidem*, f.237.

Domnilor,

(Traducerea în limba română)

Vă rugăm să luați măsurile necesare pentru a ne achita suma de 25.800 de lei (douăzeci și cinci de mii opt sute de lei), care reprezintă restul din suma totală de 107.500 de lei (o sută șapte mii cinci sute de lei) pentru transportul excursioniștilor americani (Carnegie Endowment), efectuat cu autoturismele noastre în vara anului 1927. Această solicitare este în conformitate cu angajamentul pe care l-am contractat cu reprezentantul nostru și cu reprezentantul grupului de excursioniști, domnul profesor Manning de la Universitatea „Columbia”.

Societate în nume colectiv

(ss) indescifrabil

72. ROMÂNIA

MINISTERUL DE INTERNE

... JUDEȚEANĂ

București, la 22 Decembrie 1927

Domnule Președinte⁷²,

Motivat de noi interveniri făcute atât de Prefectura județului Mușcel, cât și de Primăria orașului Curtea de Argeș pentru achitarea sumelor ce s-au cheltuit cu ocazia vizitelor oaspeților americani, făcute în luna Iulie a.c., avem onoare a vă face cunoscut că a rămas de plată următoarele sume:

Lei 8.000. Câte 4000 lei plata a 2 automobile, cu care au fost transportați de la Câmpulung la Curtea de Argeș, o parte din excursioniștii americani, al căror autobuz fusese trimis să aducă dela Rucăr o parte din excursioniști cari rămăseseră acolo din cauza autobuzului lor defectat;

27.860. Costul meselor și hotelului oaspeților grupului Maining, care a rămas la Curtea de Argeș în zilele de 14,15,16 și 17 Iulie a.c. unele neînțelegeri între vizitatori, s-au despărțit ... puri, din care unul de 19 persoane în cap cu Dl Manning au rămas în ... iar restul a urmat programul.-

Totodată vă facem cunoscut că toate aceste sume să fie achitate de către Dl. profesor Maning, fiind făcute de grupul D-sale.-

p.Ministru,

73. 15. FEB. 1928

Domnule Ministru⁷³,

Legățiunei Regale Române din WASHINGTON

Referindu-ne la telegrama d-voastră No.8992 din 3 Decembrie 1927 prin care ne faceți cunoscut că Fundațiunea Carnegie cere asigurarea că afară

⁷² *Ibidem*, f.241-242.

⁷³ *Ibidem*, f.242.

de sumele de lei 59.314 și 35.860 a căror restituire am cerut-o cu adresele No.45177 și 58589 nu mai sunt și alte cheltueli neachitate, avem onoare a vă face cunoscut că am fost sesizați de două noi cereri de despăgubiri, cari din cercetările ce am făcut afirmăm a fi ultimele.

DI Bălțeanu, secretarul Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale, care a fost rugat să însoțească excursioniștii în timpul șederii lor în România, a trimis alăturata scrisoare Societății „Amicii Statelor Unite” cerând restituirea sumei de lei 20.400.

Societatea „Taxi”, prin scrisoarea pe care v’o alăturam cere deasemenea Societății „Amicii Statelor Unite” restituirea sumei de lei 25.800.

Vă rugăm să binevoiți a cere Fundației Carnegie restituirea acestei sume pe care cu părere de rău, Societatea
(Serviciul Presei)

74. COMPANIA INTERNAȚIONALĂ A VAGOANELOR CU PATURI ȘI A MARELOR EXPRESSE EUROPENE⁷⁴

COMPAGNIE INTERNATIONALE DES WAGONS-IJTS ET DES
GRANDS EXPRESS EUROPÉENS

București, 24 februarie 1928

MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

REGISTRATURA GENERALĂ No1405/ 25 FEB. 1928

Ministère des Affaires Etrangères. Direction de la Presse

Bucarest

Nous référant à votre lettre No.72901 du 20 décembre 1927, nous avons l’honneur de rappeler à votre bon souvenir notre lettre No.5967/5173-1528 du 13 décembre 1927 relative au règlement de notre facture établie pour le voyage spécial des Universitaires américains.

Nous vous prions de bien vouloir nous faire parvenir votre décision à ce sujet.

Dans cette attente veuillez agréer, assurance de notre parfaite considération.

P.L’INSPECTEUR PRINCIPAL CHEF DE DIVISION

(Traducerea în limba română)

Cu referire la adresa dumneavoastră nr. 72901 din 20 decembrie 1927, avem onoarea de a vă aduce la cunoștință, cu referire la adresa noastră nr. 5967/5173-1528 din 13 decembrie 1927, că așteptăm în continuare confirmarea plății facturii emise pentru transportul special al delegației de universitari americani.

Vă rugăm să ne comunicați în cel mai scurt timp posibil decizia dumneavoastră în această privință.

Cu deosebită considerație, P. Inspectorul Principal Șef de Divizie»

⁷⁴ *Ibidem*, f.243.

75. 15. FEB. 1928

Domnule Ministru⁷⁵,

Referindu-e la telegrama d-voastră No.8992 din 3 Decembrie 1987 prin care ne faceți cunoscut că Fundațiunea Carnegie cere asigurarea că afară de sumele de lei 59.314 și 35.860 a căror restituire am cerut-o cu adresele No.45177 și 58589 nu mai sunt și alte cheltueli neachitate, avem onoare a vă face cunoscut că am fost sesizați de două noi cereri de despăgubiri, cari din cercetările ce am făcut afirmăm a fi ultimele.

DI Bălteanu, Secretarul Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale, care a fost rugat să însoțească excursioniștii în timpul șederii lor în România, a trimis alăturata scrisoare Societății „Amicii Statelor Unite” cerând restituirea sumei de lei 20.400.

Societatea „Taxi” prin scrisoarea pe care v’o alăturăm cere deasemenea Societății „Amicii Statelor Unite” restituirea sumei de lei 25.800.

Vă rugăm să binevoiti a cere Fundației Carnegie restituirea acestei sume pe care cu părere de rău, Societatea

./.

Legatiunei Regale Române din WASHINGTON

(Serviciul Presei)

.... „Amicii Statelor Unite” n’are putința să le ia asuprași.

In consecință sumele de restituit, sunt următoarele:

59.314	lei	(adresa noastre. No. 45177/927
35.860	"	" No. 58.589/927
20.400	"	Soc „Amicii Statelor Unite”
25.800	"	Soc. „Taxi”
Total 141.374	"	"

In telegrama D-voastră sus menționată admiteți că Fundația Carnegie va da un răspuns definitiv după primirea raportului profesorului Manning căruia i s-au cerut explicațiuni.

Vă rugăm să binevoiți a ne comunica dacă d Manning și-a depus raportul și va stăruie pentru o grabnică lichidare a acestor chestiuni, de oarece Prefectura Jud. Muscel se vede amenințată de un proces din partea unui restaurator din județ care a avut de suportat cheltuieli cu prilejul treceri intelectualilor americani și care au rămas neachitate.

MINISTRU

DIRECTOR

⁷⁵ *Ibidem*, f.242.

76. București, 24 februarie 1928

MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

REGISTRATURA GENERALĂ No14052* 25FEB. 1928

Ministère des Affaires Etrangères

Direction de la Presse⁷⁶

Bucarest

Nous référant à votre lettre No.72901 du 20 décembre 1927, nous avons l'honneur de rappeler à votre bon souvenir notre lettre No.5967/5173-1528 du 13 décembre 1927 relative au règlement de notre facture établie pour le voyage spécial des Universitaires américains.

Nous vous prions de bien vouloir nous que faire parvenir votre décision à ce sujet.

Dans cette attente veuillez agréer, l'assurance de notre parfaite considération.

P.L'INSPECTEUR PRINCIPAL CHEF DE DIVISION

(Traducerea în limba română)

În legătură cu adresa dumneavoastră nr. 72901 din 20 decembrie 1927, vă reamintim, cu toată considerația, adresa noastră nr. 5967/5173-1528 din 13 decembrie 1927, prin care v-am solicitat plata facturii aferente transportului special al delegației de universitari americani.

Vă rugăm să ne comunicați, în cel mai scurt timp, decizia dumneavoastră în această privință.

Cu deosebită considerație, P. Inspectorul Principal Șef de Divizie

77. TELEGRAMA 14052 / 29/11/928

Boncescu⁷⁷

Romanoleg

WASHINGTON

Rog soluționare urgentă adresa 69847

Olănescu

COMPANIA INTERNAȚIONALĂ⁷⁸

VAGOANELOR CU PATURI ȘI A MARELOR EXPRESSE EUROPENE

COMPAGNIE INTERNATIONALE DES WAGONS-LITS ET DES

GRANDS EXPRESS EUROPÉENS

București, 17 Avril 1928

MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

REGISTRATURA GENERALĂ No 28985 * 27.APR. 1928

Ministère des Affaires Etrangères

Direction de la Presse⁷⁹

⁷⁶ *Ibidem*, f.243.

⁷⁷ *Ibidem*, f.244.

⁷⁸ *Ibidem*, f.244.

⁷⁹ *Ibidem*, f.245.

Bucarest

Nous référant à votre lettre No. 72901 du 20 Décembre 1927 nous avons l'honneur de rappeler à votre bon souvenir nos lettres N-ros 5967/5L73-L528 et 553/853-235 des 13.XII.1927 et 14. II 1928 relatives au règlement de notre facture pour le voyage spécial des Universitaires américains.

Nous vous serions très obligés de nous faire connaître la date de paiement étant donné que notre Direction nous réclame de liquider ce litige.

Dans cette attente, veuillez agréer l'assurance de notre parfaite considération.

L'INSPECTEUR PRINCIPAL, CHEF DE DIVISION

(Traducerea în limba română)

În legătură cu adresa dumneavoastră nr. 72901 din 20 decembrie 1927, vă reamintim, cu toată considerația, adresele noastre nr. 5967/5L73-L528 din 13 decembrie 1927 și 553/853-235 din 14 februarie 1928, prin care v-am solicitat plata facturii aferente transportului special al delegației de universitari americani.

Vă rugăm să ne comunicați, în cel mai scurt timp, data la care va fi efectuată plata, întrucât conducerea noastră ne solicită soluționarea acestei probleme.

Cu deosebită considerație, Inspectorul Principal, Șef de Divizie

78. ROMÂNIA

București, la 27 Septembrie 1927

MINISTERUL DE INTERNE
DIRECTIUNEA JUDEȚEANĂ
No.10937. J. 1927

Domnule Președinte al Societății „Amicii Statelor Unite al Americii”⁸⁰

Avem onoare a vă înainta copie după raportul Prefecturii județului Muscel No.8970/927, însoțit de 2 chitanțe copii, în sumă totală de 8.000 lei, prin care numita Prefectură cere a’i se achita suma mai sus menționată, ce reprezintă costul transportului cu automobilul a oaspeților americani, făcut în drumul de la Câmpulung-Curtea de Argeș, Via Pitești, precum și o copie după raportul Prefecturii județului Argeș No.10011/927, însoțit de o copie după adresele Primăriei Curtea de Argeș No.1719 și 2223/927 și de o factură în sumă de lei 27860, reprezentând costul meselor și hotelului pentru zilele de 14,15,16 și 17 Iulie, când ivindu-se unele neînțelegeri între vizitatori, s-au despărțit în două grupuri, din care un grup de 19 persoane au rămas în Curtea de Argeș, iar restul a urmat programul, și vă rugăm să binevoiți a lua cunoștință, făcându-vă cunoscut că Ministerul de Interne nu dispune de fonduri pentru a suporta asemenea cheltuieli și a făcut destule sacrificii pentru primirea oaspeților americani, organizând recepții în toate localitățile vizitate, detașând pe lângă ei personal din Minister și avansând și suma de bani.

Ministru,

⁸⁰ *Ibidem*, f.248.

Director general

79. Copie după raportul Prefecturei județului Muscel No.8970.- către Ministerul de Interne

Domnule Director General⁸¹,

Avem onoare a vă înainta alăturatele chitanțe în valoare de lei 8000/opt mii/ cu data 15 Iulie 1927, pe care această prefectură a achitat-o pentru transportul oaspeților Americani în drumul de la Câmpulung - Curtea de Argeș, Via Pitești.-

Vă rugăm să binevoiți a ne restitui suma achitată. de noi.-

Prefect,

ss/ N.D.Nicolau.

80. Copie după chitanța Șoferului Stan S.M.Voicu⁸².

Chitanță,

Adică lei patru mii am primit de la Prefectura județului Muscel, pentru cursa „Oaspeților Americani” făcută de mașina de piață No.163 Tx., de la Câmpulung, Curtea de Argeș, Via Pitești, dus-întors, adică total /200/ două sute de km. socotit a 20 lei kilometru.

Câmpu-Lung 15 Iulie 1927.

Șofer

ss/ Stan I.M.Voicu

p.Conf.

81. Copie după raportul Prefecturei județului Argeș No.10011 din 6 August 1927.

Domnule Ministru⁸³

În referire la ordinul Dvs.No.1719, avem onoare a înainta odată cu aceasta o factură în sumă de lei 27860, pentru plata hotelului și a meselor date cu ocazia vizitei făcută orașului C.de Argeș de către profesorii și studenții americani și vă rugăm să binevoiți, a dispune ordonanțarea plăței pe numele D-lui D.Lazărescu, primarul aceluia oraș.-

Totdeodată înaintăm și copie după adresa No. 1719 a acelei primării, prin care justifică depășirea sumei stabilită de Dvs. pentru aceste cheltuieli și pe care o atribuie unor împrejurări neprevăzute, survenite în localitate.-

Prefect/ss/M.Ioanițescu

Șeful serviciului

/ss/Ștefănescu

p.conf.

⁸¹ *Ibidem*, f.249.

⁸² *Ibidem*, f.250.

⁸³ *Ibidem*, f.252.

**82. Copie de pe adresa orașului C.de Argeș No.1719 din 19 Iulie 1927.-
DOMNULE PREFECT⁸⁴**

În referire la adresa Dvs. No.8714 din 30 Iunie a.c., și la ordinul D-lui Ministru de Interne No.8601/1927, primit în copie pe lângă citata Dvs. adresa, apoi anexat, avem onoare a vă înainta o factură în sumă de lei două zeci și șapte opt sute șase zeci (27.860) cheltuieli ce au ocazionat cu șederea în localitate în zilele de 14, 15, 16 și 17 Iulie a.o.a Oaspeților Americani, rugându-vă să binevoiți a interveni de urgență către Dl. Ministru de Interne, pentru înaintarea acestei sume, spre a se putea achita masa și găsduirea la cei ce le-au procurat.-

Cauzele de s-au depășit suma de lei două zeci mii ce s-a acordat de Dl. Ministru de Interne prin suscitatul ordin au fost independent de voința noastră după cum relatăm aci;

Prin acel ordin s-a dispozat a se da masa în seara zilei de 14 /gustarea/cafea cu lapte în dimineața zilei de 15, masa în seara zilei de 15 /gustarea/ cafea cu lapte în dimineața zilei de 16 Iulie; ori lucrurile nu s-au petrecut așa din cauza voinței oaspeților Americani, asupra căreia noi nu puteam impieta și iată dece:

În ziua de 15 iulie 12 oaspeți nu au voit a călătorii la Cumpăna și au rămas în oraș unde au luat masa.-

În dimineața zilei de 16 Iulie după luarea cafelei cu lapte, conform programului, urmau să plece la Brezoi, ori nici aceasta nu s-a executat din cauza că 19 oaspeți nu au voit a pleca voind a rămâne la Curtea de Argeș, până în dimineața zilei de 17 Iulie astfel că au survenit în plus dejunul și masa de seară în ziua de 16 Iulie și cafeaua cu lapte / gustarea/ în dimineața zilei de 17 Iulie după care acești oaspeți la orele 8/1/2 au părăsit orașul.-

PRIMAR SS LAZARESCU.

**83. Copie de pe raportul Primăriei orașului Curtea de Argeș No.2223/
DOMNULE MINISTRU⁸⁵,**

În referire la ordinul Dvs. cu No.8601 din 27 Iulie a.c. primit în copie pe lângă adresa No.8714/1927, a Prefecturii de Argeș, cu onoare va rugăm să binevoiți a dispune achitarea sumei de lei 27.860, costul meselor date celor 36 profesori și studenți Americani, cari au vizitat acest oraș în cursul lunei Iulie a.c. deoarece restauratorul ne cere zilnic achitarea.-

Actele justificative le vom înainta Prefecturii de Argeș în ziua de 19 Iulie, pe lângă raportul nostru No.1719 am raportat și Prefecturii această cerere cu raportul No. 2082 din 23 August însă fără nici un rezultat .-

PRIMAR

Ss.Lazarescu

Secretar

ss A.Constantinescu.

⁸⁴ *Ibidem*, f.253.

⁸⁵ *Ibidem*, f.254.

84. Copie după factura No.212 din 18 Iulie 1927.

să se dea pentru masa și hotelul servit intelectualilor americani⁸⁶.

Specificări	total
Masa pe ziua de 14 Iulie 1927 seara 30 persoane	
a 200 lei tacâmul și cafea cu lapte	6000
Masa pe ziua de 15 Iulie 1927 1a dejun a profesorilor americani din grupul Maning cari nu s-a putut duce la Cumpăna, a șoferilor și însoțitorilor lor	5600
Masa pe ziua de 15 Iulie seara a intelectualilor americani și însoțitorilor	8000
Masa și cafea cu lapte pe 16 Iulie la Dejun	3800
Masa pe 16 Iulie seara și cafea cu lapte pe 17/7	3800
7 camere la hotel	660
Total general	27860.-

Lei două zeci și șapte mii opt sute șase zeci.-

/ss/R.Alecu

p.conf.

85. SOCIETATEA «AMICII STATELOR UNITE ALE AMERICII»

«FRIENDS OF THE UNITED STATES OF AMERICA»

BUCUREȘTI, STR. PARIS No. 8

București 14 Decembrie 1927

MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

REGISTRATURA GENERALĂ NO.78590 19.DEC. 1927

DOMNULE DIRECTOR GENERAL, D-Sale Domnului Director General

Diracțiunea Presei

Ministerul de Externe⁸⁷

Cu referire la adresa pe care v-am trimis-o la data de 14 Octombrie 1927, la care v-am alăturat copii de chitanțe cari reprezentau cheltuielile făcute de către escursionisți americani sosiți în țară sub conducerea Profesorului C. Manning, avem onoare a vă anexa și notele complimentare de cheltuieli;

1) „Taxi” cu suma de lei 25.800

2) Dl. în E. Balteanu cu 20.400

Total 46.200

Vă rugăm să binevoiți a lua dispozițiuni ca prin Legațiunea Română de la Washington să se intervină la Carnegie Endowment pentru despăgubirea reclamanților cu sumele menționate.

Primiți, Domnule Director General, asigurarea distinsei considerațiuni.

PRESEDINTE,

⁸⁶ *Ibidem*, f.255.

⁸⁷ *Ibidem*, f.256.

86. „TAXI” INTREPRINDERI DE AUTOBUZE
SOCIETATE în NUME COLECTIV
BUCUREȘTI, 14 Decembrie 1927
Biroul: Str. Râureanu, 2

Hon. Societe „Friends of The United-States”
8 Str. Paris
Bucharest

Messieurs,

Nous vous prions de bien vouloir prendre les mesures nécessaires pour nous faire payer la somme de lei 25.800.- (vingt cinq milles huit cent leis) reste du montant 107.500.- (cent sept milles cinq cent leis) représentant le compte total du transport des excursionnistes américains (Carnegie Endowment) exécuté avec nos autos pendant l'été 1927.-

Cette demande est conforme a l'engagement que nous avons contracté avec votre représentant et le représentant du groupe des excursionnistes Mr. le Professeur Manning du „Columbia” University.-

Domnilor,

(Traducere în limba română)

Vă rugăm să luați măsurile necesare pentru a ne achita suma rămasă de 25.800 de lei (douăzeci și cinci de mii opt sute de lei) din totalul de 107.500 de lei (o sută șapte mii cinci sute de lei), reprezentând contravaloarea transportului efectuat cu autovehiculele noastre, în vara anului 1927, pentru delegația de universitari americani (Carnegie Endowment).

Această solicitare este în conformitate cu angajamentul pe care l-am contractat cu reprezentantul dumneavoastră și cu profesorul Manning de la Universitatea „Columbia”, în calitate de reprezentant al grupului de excursioniști.

87. „TAXI” soc. în sume colective
Legățiunea României-
•Washington D.C. •
No.1189/P-148 10 Martie 1928
Anexa: 2 și un cec de \$172.75
MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE
REGISTRATURA GENERALĂ
N°24032 *3-APR. 1928
Domnule Ministru Ion G. Duca,
Ministru ad interim al Afacerilor Străine⁸⁸,

⁸⁸ *Ibidem*, f.258.

Referindu-mă la adresa ministerială no.69847 din 15 februarie a.c., am onoarea a aduce la cunoștința Excelenței Voastre că am comunicat Fundațiunii Carnegie pretențiile de bani ale Companiei Internaționale a vagoanelor de dormit, precum și ale diferitelor municipii și particulari, despre care tratează adresele ministeriale no.41177 din 10 Octombrie 1927 și 58589 din 22 Octombrie 1927.

Ca răspuns, Fundațiunea mi-a transmis un cec în valoare \$172,75, reprezentând suma de Lei 27.860, costul camerelor de la hotel și al meselor date celor 36 profesori și studenți americani cari s-au despărțit de grup și au stat câteva zile la Curtea de Argeș. Aceasta este singura pretențiune pe care Fundațiunea Carnegie o găsește justificată.

Pentru rest, Fundațiunea menține că D-l Manning, înainte de a părăsi România, a întrebat pe conducătorii români ai excursiei în fața D-rului Healy, dacă toate cheltuelile au fost achitate.

88. MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE
DIRECȚIUNEA PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE
REGISTRATURA GENERALĂ
No.43929 *1.JUL. 1928
REFERAT⁸⁹

Intelectuali americani au întreprins în cursul verii anului 1927 o excursiune în România, sub Spre a răspunde vizitei pe care un grup de intelectuali români au făcut-o în Statele Unite, un grup circa 50 auspiciile fundațiunii Carnegie și sub conducerea D-lui Profesor Clarence A.MANNING, șeful departamentului de limbi slavonice la Universitatea „Columbia” din New York.

Cheltuelile necesitate de această excursiune priveau în totalitatea lor Fundațiunea Carnegie, acest Departament având numai îndatorirea de a organiza programul de primire în toate amănuntele lui și a interveni pe lângă autoritățile competente pentru obținerea înlesnirilor obișnuite în asemenea împrejurări: reduceri pe căile ferate, găzduirea în căminuri, organizarea banchetelor date de diferite Prefecturi, Societăți petrolifere, miniere, etc.

Acest Departament și-a asigurat, în această împrejurare, concursul Societății „Amicii Statelor Unite” care a delegat pe Dl. BALTEANU, Secretar General al Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale și al Ministerului de Interne care a însărcinat pe Dl. Director General MODOLEA să însoțească grupul de excursioniști pe tot timpul șederii în țară.

După plecarea excursioniștilor acest Departament a fost sesizat de o serie de reclamațiuni bănești, câteva cheltueli rămânând neachitate fără nici

⁸⁹ *Ibidem*, fila.260-261.

o intenție din partea D-lui profesor MANNING conducătorul excursiunii, simple omisiuni inerente unor asemenea împrejurări:

1) Litigiul cu Compania Vagoanelor de dormit: Această Companie neavând putința să acorde gratuitatea a consimțit să aplice tariful minimal la cele 3 vagoane de dormit care au transportat excursioniștii. Factura prezentată se ridica la suma de lei 184.114.

Pentru achitarea acestei sume Dl. Profesor MANNING a emis la plecare cecul No.19 de 780 dollari tras asupra acestui Departament și care la data de 16 August 1927 reprezenta suma de lei 124.800, rămânând astfel o diferență a lei 59.314 la care, cu toate intervențiile acestui Departament, Compania nu a avut putința să renunțe și a cerut în nenumărate rânduri achitarea ei.

Pretențiile Companiei Wagons-Lits sunt justificate de oarece angajarea vagoanelor s-a făcut prin acest Departament care a garantat plata. Ministerul având interes să respecte angajamentele delegaților săi și să păstreze bunele raporturi cu întreprinderile în chestiune, socotesc că datoria aceasta trebuie neapărat achitată.

2) Ministerul De Interne, Direcțiunea Județeană cere achitarea sumei de lei 35.860 pentru Prefectura județului Argeș, care se decompletează astfel:

Lei 8.000, costul transportului excursioniștilor cu automobilele pe distanța Câmpulung - Curtea-de-Argeș, via Pitești, și

Lei 27.860, costul meselor și hotelului la Curtea-de-Argeș în zilele de 14, 15, 16 și 17 Iulie.

3) Societatea „Amicii Statelor Unite” cere restituirea sumei de lei 20.400 care se decompletează astfel:

Lei 9.400 dați D-lui Director General MODOLEA pentru preîntâmpinarea cheltuielilor mărunte,

Lei 11.000 plata automobilelor suplimentare pe parcursul Sinaia - Curtea-de-Argeș.

4) Societatea „TAXI” cere plata sumei de lei 25.800 rămasă neachitată din suma de lei 107.500 care reprezintă costul total al transportului excursioniștilor cu automobilele acelei Societăți, potrivit angajamentului încheiat.

Ținând seama de faptul că toate cheltuielile necesitate de această excursiune priveau în întregime la Fundația CARNEGIE acest Departament a intervenit pe lângă Legațiunea noastră din Washington cerându-i să obțină achitarea lor.

Legațiunea din Washington ne-a comunicat cu adresa po.1189 din 10 Martie 1928 că Fundațiunea CARNEGIE a recunoscut ca justificată numai suma de lei 27.860 (punctul 2) și a trimis pentru achitarea ei un cec în valoare de 172.75 dollari.

Pentru restul cheltuielilor Fundațiunea CARNEGIE afirmă că Domnul profesor MANNING înainte de a părăsi România a întrebat pe conducătorii români ai excursiunii dacă toate cheltuielile au fost achitate, iar Dl. Director General MODOLEA l-a asigurat că nu mai există nici o pretenție.

Dat fiind faptul că Legațiunea noastră din Washington atrage atențiunea asupra efectului deplorabil pe care l'au făcut asupra Fundației CARNEGIE intervențiile ulterioare de plată a sumelor de mai sus și că cere stăruitor să se găsească o modalitate de plată fără a mai solicita citata Fundațiune, cu onoare Vă rog să binevoiți a aviza asupra putinții de achitare a sumei de lei 113.514, care se decompunează astfel :

Lei 59.314.- Companiei Wagons-Lits

" 8.000.- Prefecturii Argeș

" 20.400.- Societății „Amicii Statelor Unite”

" 25.800.- Societății „TAXI”

Lei... 113.514.-

27 860

Total: 141 374

DIRECTOR

E . Filotti

89. 4. JÚL. 1928 URGENT

Domnule MINISTRU DIRECTOR,

LEGATIUNEI REGALE ROMANE din WASHINGTON⁹⁰

Ca urmare la adresa D-voastre No.1189/P-148 din 10 Martie 1928 avem onoare a vă face cunoscut că supunând Domnului Ministru Titulescu chestiunea sumelor rămase neachitate în urma excursiunii intelectualilor americani din Iulie 1927, Domnia Sa a dispus ca ele să fie în întregime suportate de acest Departament, iar cecul de 172.75 dollari reprezentând suma de lei 27.860 a cărei achitare D-l profesor Manning și Fundația Carnegie au recunoscut-o îndreptățită, să fie înapoiat acelei Fundațiuni.

În consecință, vă rugăm să binevoiți a comunica Fundației Carnegie dispozițiile luate în această privință, arătându-i că intervențiile noastre ulterioare sunt datorite unei regretabile erori administrative.

Nădăjduim că în acest mod tristul efect pe care acele intervenții l'au produs, în Consiliul de Direcție al Fundației Carnegie va fi atenuat spre marea noastră satisfacție.

Alăturăm cecul de 172.75 dollari spre a fi restituit acelei Fundațiuni.

⁹⁰ *Ibidem*, f.262.

**90. SOCIETATEA „AMICII STATELOR UNITE ALE AMERICEI”
„FRIENDS OF THE UNITED STATES OF AMERICA”
BUCUREȘTI, STRADA PARIS No. 8**

București, Iulie 1928

la MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE
REGISTRATURA GENERALĂ
No 49002, 24 JUL 1928
DOMNULE MINISTRU⁹¹

Avem onoare a vă comunica că nici până în prezent chestiunea transportului pe C.F.R. a intelectualilor americani, încă nu s-a soluționat de oarece din corespondența făcută taxele de călătorie în sumă de lei 1.274.752 nu s-a achitat de D-vs și nici nu s-a întocmit un Jurnal al Consiliului de Miniștri care să aprobe gratuitatea acestui transport.-

Pentru ca această chestiune să se pună la punct, vă rugăm să binevoiți a dispune ca în baza celor arătate de D-vs în adresa nr.57455 din 26 Octombrie 1922, să întocmiți un Jurnal la Consiliul de Miniștri prin care să se aprobe gratuitatea acestui transport și care jurnal vă rugăm a ni-l trimite spre a-l alătura documentele de transport al trenului special, pentru a justifica cheltuiala sumei de mai sus.-

DIRECTOR GENERAL,
DIRECTORUL COMERCIALULUI,
MINISTERULUI DE EXTERNE
LOCO

**91. SOCIETATEA „AMICII STATELOR UNITE ALE AMERICEI”
„FRIENDS OF THE UNITED STATES OF AMERICA”
BUCUREȘTI, STRADA PARIS No. 8**

MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE
REGISTRATURA GENERALĂ
NO.50121 *30 JUL 1928
DOMNIEI SALE

DOMNULUI MINISTRU AL AFACERILOR STRĂINE⁹²

Am onoarea a de a comunic primirea sumei de lei 46.000 (patruzeci și șase mii două sute) pentru acoperirea cheltuielilor rămase neacoperite, ocazionate de excursioniștii Americani, în vara anului 1927.

Vă trimit alăturat piesele justificative prin care Societatea Amicii Statelor Unite a transmis această sumă celor în drept, conform scrisoarei Dv. din 4.Iulie 1928.

Primiți, Domnule Ministru, asigurarea osebitei mele considerațiuni.

⁹¹ *Ibidem*, f.263.

⁹² *Ibidem*, f.264.

**92. „TAXI“ INTREPRINDERI DE AUTOBUZE
SOCIETATE în NUME COLECTIV
BUCUREȘTI, 26/VII, 1928
CHITANȚA⁹³.-**

Lei 25,800 (două zeci și cinci de mii opt sute) am primi de la D-l .In. E. Bălțeanu în contul costului transporturilor făcute în țară cu excursioniștii americani în zilele de 14-21 Iulie 1927 cu autobuzele Societății Taxi.-

Cu această sumă se achită complet pretențiunile noastre.-

Directorul Societății Taxi

93. Chitanță⁹⁴

20.400 – (două zeci mii patru sute lei) am primit de la Ministerul de Externe - Direcțiunea Presii și Informațiunilor, prin Societatea Amicii Statelor Unite ale Americii și anume:

Lei 9.400.- ce am dat Domnului P. Modolea pt. diverse cheltuieli întâmpinate cu prilejul însoțirii oaspeților americani.-

Lei 11.000.- ce am plătit automobilelor suplimentare luate pe parcursul Sinaia-Curtea de Argeș.

28 Iulie 26.

Bălțeanu

**94. MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE
REGISTRATURA GENERALĂ
No.52092 *8.AUG. 1928 *
Domnilor Miniștri⁹⁵**

Cu prilejul vizitei făcute în România în Iulie 1927 de un grup de 60 intelectuali americani sub auspiciile Fundațiunei „Carnegie” Onor Consiliul de Miniștri, în urma propunerii Domnului Ministru al Comunicațiilor, a binevoit a acorda în principiu, gratuitatea transportului pe Căile Ferate a acestui grup de excursioniști în diferitele centre culturale și industriale din țară, potrivit programului de recepțiune întocmit cu acel prilej.

Pentru regularitatea scriptelor Direcțiunei Generale a Căilor Ferate Române, avem onoare a Vă supune spre aprobare alăturatul Jurnal rugându-Vă să binevoiți a-l semna.

Acest Jurnal va fi alăturat la documentele de transport al trenului special și va justifica cheltuelile de 1,274,752 lei ce acest transport a necesitat.

Ministrul Afacerilor Străine
ad-interim,
Directorul

⁹³ *Ibidem*, f.265.

⁹⁴ *Ibidem*, f.266.

⁹⁵ *Ibidem*, f.267.

Presei și Informațiilor,

95. SECȚIUNEA GENERALĂ
CĂILOR FERATE ROMÂNE

București, Octombrie, 1928

.....Comerciantului

No.66610 Dg/33416 C/15362 C2/928

MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

REGISTRATURA GENERALĂ

No.67017*30 OCT.1928 *

DOMNULE MINISTRU⁹⁶,

Avem onoare a reveni la adresa noastră No.66610 Dg/ 33416 C/15362 C2 din 14 Iulie a. c. prin care vă rugăm a întocmi jurnal la Consiliul de Miniștri prin care să aprobe gratuitatea transporturilor pe C.F.R. a intelectualilor americani ce s-a efectuat anul trecut în luna Iunie, rugându-vă să binevoiți a ne comunica în ce stadiu se află această chestiune.-

DIRECTOR GENERAL,
DIRECTORUL COMERCIALULUI,
MINISTERULUI de EXTERNE
LOCO

96. MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE
DIRECȚIUNEA PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR

București,
REFERAT⁹⁷

Cu prilejul vizitei intelectualilor americani în România în Iulie 1927, s-a cerut Direcțiunii Generale a Căilor Ferate Române, prin delegatul acestui Departament, să se pună la dispoziție 2 vagoane speciale pentru transportul excursioniștilor, cari să fie atașate la diferite trenuri, potrivit itinerarului stabilit, bine înțeles în mod gratuit.

Direcțiunea Generală C.F. R. (Subsecretariat de Stat în 1927) înțelegând însă ca transportul acestor 2 vagoane să fie plătit, cu adresa no.8584 din 27 Iunie 1927, a cerut acestui Departament plata „sumei totale și globale de lei 200.000”. Pe această adresă Domnul consilier de Legație N. DIANU, Directorul Presei și Informațiilor la acea dată, a pus următoarea rezoluțiune: „Domnul Ministru Dimitriu a fost ieri 28 Iunie la Minister și a aranjat chestiunea cu Domnul Prim Ministru. Ministerul nu are nimic de plătit.”

Cu adresa No. 48554/C/2789 C020 din 17 Octomvrie 1927, Direcțiunea Generală C. F. R. revine asupra acestei chestiuni și cere, de data aceasta, plata sumei de lei 1.274.752. Pe această adresă Domnul N. DIANU a pus următoarea rezoluțiune :

⁹⁶ *Ibidem*, f.267.

⁹⁷ *Ibidem*, f.269.

„Se va răspunde. Transportul conform hotărârii Consiliului de Miniștri s-a făcut gratuit. Această rezoluțiune a fost comunicată Direcțiunii Generale C.F. R. cu adresa no.57455 din 26 Octomvrie 1927.”

La această adresă, Direcțiunea Generală C.F.R. răspunde cu no. 68514 arătând că „gratuitatea transportului se pe C. F.R., acordată de Consiliul de Miniștri înțelegem că a fost dată în sensul de a fi suportată de Departamentul Dvs., urmând ca Administrația noastră să-și încaseze taxele cuvenite.”

Acest Departament a răspuns Direcțiunii Generală C. F. R. arătându-se surprinsă, de ciudata interpretare dată cuvântului „gratuitate” și stăruind asupra faptului că prin hotărârea sa, Consiliul de Miniștri, a înțeles să acorde gratuitatea efectivă.

Consideram această chestiune cu drept cuvânt închisă, când Direcțiunea Generală a C.F. R. cu adresa no.6610 din 24 Iulie 1928, a cerut acestui Departament întocmirea unui Jurnal al Consiliului de Miniștri prin care să se aprobe gratuitatea acestui transport. Acest Jurnal ar urma să fie atașat la documentele de transport special și ar justifica cheltuelile de lei 1.274.752.

Supunându-vă această chestiune, cu onoare vă rog să binevoiți a dispune întocmirea unui Jurnal al Consiliului de Miniștri, aprobând gratuitatea transportului.

În acest mod și ultima chestiune rămasă în impas în urma călătoriei intelectualilor americani în România va fi soluționată.

DIRECTOR,

3 August 1928.

97. 14. DEC. 1928

Domniei Sale

Domnului Director General al Căilor Ferate Române

Direcția Comercialului⁹⁸.

Răspunzând adresei D-Voastre No.66610, Dg/33416, C/15362, C2/1928, avem onoarea a vă face cunoscut că prin Jurnalul No.2902, Consiliul de Miniștri în ședința de la 13 Decembrie a. c., a acordat gratuitatea transportului pe Căile ferate române pentru grupul de intelectuali americani cari în Iulie 1927 au făcut o călătorie de studii în România.

Anexat vă înaintăm copia certificată a suscitativului Jurnal spre a fi atașată de D-Voastră la documentele de transport al trenului special pentru a justifica suma de lei 1.274.752, care reprezintă taxele tarifare de transport al trenului special.

⁹⁸ *Ibidem*, f.270.

98. MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE
REGISTRATURA GENERALĂ
No.76941*14DEC.1928 *
JURNAL No. 2902.

Consiliul de Miniștri în ședința de la 13 Dec. 1928 luând în discuțiune referatul Domnului Ministru al Afacerilor Străine, No din. 12. Dec. 1928

Hotărește⁹⁹

Acordă gratuitatea transportului pe Căile Ferate Române a unui grup de 50 intelectuali americani, cari sub auspiciile Fundațiunii „Carnegie” a făcut o călătorie de studii în România, în Iulie 1927.-

G. G. Mironescu

99. Primirea Intelectualilor Americani la Castelul Peleş¹⁰⁰

Intelectualii americani cari au fost oaspeții capitalei timp de 4 zile au plecat ieri dimineața 13 crt. cu un tren special spre Sinaia la orele 9 dimineața. Pe lângă grupul de 40 americani cu însoțitorul lor Dl. Modolea, director general la Ministerul de Interne, au mai plecat spre a asista la ședința solemnă al Societății „Amicii Statelor Unite” fixată pentru orele 5 la Castelul Peleş, sub înaltul patronaj al M. S. Regina și membrii acestei Societăți precum și Dl. Dimitrie I. Ghika, Secretar General al Departamentului Afacerilor Străine, Nicolae Dianu, Directorul Presei, și Al. Duiliu Zamfirescu, Prim Secretar de Legațiune.

Atât în gara Ploești cât și la Sinaia autoritățile locale au pregătit o călduroasă primire intelectualilor americani, cari au fost găzduiți la Sinaia la hotelul Caraiman. La orele 1 a avut loc un banchet oferit de autoritățile locale la restaurantul Caraiman iar apoi grupul a vizitat Mănăstirea și împrejurimile. La orele 5 oaspeții au sosit în corpore la Castelul Peleş unde se aflau adunați membrii Societății „Amicii Statelor Unite”. În sala mare a Castelului s-a făcut cerc în așteptarea M.S. Regina. Precedată de aghiotanții regali coloneii Atanasescu și Iosipovici și înconjurată de damele de onoare Procopiu, Lahovary, și Cantemir, Suverana având la dreapta și la stânga Ei pe M. S. Regina Maria a Jugoslaviei și Principesa Ileana, purtând câteși trele costumul național și-a făcut apariția la orele 5 și un sfert în mijlocul aplauzelor generale.

⁹⁹ *Ibidem*, f.271.

¹⁰⁰ *Ibidem*, f.274.

100.Dl. Dimitrie Ghika în numele D-lui Titulescu pronunță următoare alocuțiune:

Discursul Domnului Ghika

Vă mulțumesc la toți pentru frumoasele cuvinte ce Mi le-ați adresat, Mie și Țării Mele. Vă asigur că Regele regretă foarte sincer de a nu fi putut să asiste în persoană. Regele este încredințat că voi ști să vă spun cu toată inima bucuria Sa de a vă ști oaspeții țării, care în toate timpurile a primit cu brațele deschise pe concetățenii voștri. Cu acest gând EL M-a rugat să vă urez bun venit pe acest pământ unde frații voștri au luptat împreună cu ostașii noștri și Eu, Mă asociez din tot sufletul. Mulțumesc cu acest prilej Universităților americane pentru atențiunea lor și vă rog să exprimați la întoarcerea voastră în America acelor Instituțiuni de cultură pe cari nu le-am putut vizita, regretul Meu că din cauza timpului prea scurt ce l-am petrecut în Statele Unite în ultima Mea călătorie nu am putut să le văd pe toate și aduceți salutul Meu Țării voastre pe care am admirat-o și unde nădăjduiesc să mai pot merge odată. Aplauzele cele mai vii au primit cuvintele Suveranei noastre care a invitat apoi pe oaspeții americani la o ceașcă de ceai în Sala de arme, unde s-a făcut cerc, Majestatea Sa Regina întreținându-se cu cea mai mare afabilitate cu toți cei de față. De acolo oaspeții au trecut în sala de muzică, unde D-șoara Bobescu, talentata copilă de 7 ani a cântat din vioară mai multe bucăți foarte aplaudate.

La orele 7 invitații au părăsit castelul entusiasmați de primirea ce li s-a făcut și de valorile artistice ale Castelului Peleş.

101.Spusele D-lui W. S. Culbertson, 13 Iulie 1927 la Castelul Peleş, Sinaia, la întrunirea Societății „Amicii Statelor Unite”

Majestate,¹⁰¹

Primele mele cuvinte trebuie să exprime sincera noastră dorință Majestății Voastre, Regele, să se îmbunătățească sănătatea și să-i crească puterea. Să-i dea Dumnezeu ani mulți pentru a servi și conduce poporul său. Rog spuneți-I că astăzi îi onorăm sacrificiile și devotamentul precum și caracterul său generos și curajul sa neclintit.

Majestate, și prietenii mei români și americani;

Prima legătură de interes pe care o amintește istoria între ținuturile care sunt azi America și ținuturile care sunt acum România ..., este căpitanul John Smith. Eroul coloniei engleze din Virginia, ... fost în pământurile poporului românesc în timpul anilor 1601-1602. A venit aici în serviciul Împăratului dela Viena, sa se lupte contra turcilor. Ne spune că în prezența celor două armate, el, cea champion al creștinilor, ar fi ucis trei ostași turci unul după altul. în bătălia de la Turnul Roșu una din trecătorile în Transilvania, a fost rănit și prins; apoi dus la Constantinopol și de aici, probabil trecând peste

¹⁰¹ *Ibidem*, f.275.

pământurile Moldovei și Basarabiei, a fost luat în Tartaria de pe Don, unde a fost tratat foarte crud ca rob creștin. În cele din urmă, a ucis pe Pașa în ale cărei haine a scăpat în Moscova și de aici în Anglia. Aci a devenit interesat în colonizarea Lumii noi, iar spiritul sau aventuros l-a îndreptat în spre America. În jurul numelui său s-a adunat puțină istorie de multă romanță din zilele dela începutul erei coloniale din Virginia.

Românii și americanii nu numai în căpitanul John Smith au interes comun, avem un interes comun mai mare în acele multiple forțe cari conduc lumea către o cultură comună. Nu vom fi mai puțin loiali națiunilor noastre respective pentru că fiecare din noi își trag inspirațiile din rezultatele celorlalte. Să ne amintim că diferențele dintre state sunt adeseori superficiale și că dedesupt zac principiile cari dau naștere și cari silesc la o înțelegere comună. Scrierile internaționale nu există în cadrul acestor ideale, care omenirea și cari sunt inspirațiile fiecărei rase și fiecărei ...

Ne minunăm zilnic de rezultatele științei din lumea moderna. recente peste Atlantic ne reamintesc că geniul și curajul omului nu are limite. Trebuie scos în relief, totuși, ca marile rezultate ale ariei mecanice, ale biologiei, ale fizicei și ale chimiei sunt numai atunci bune, când sunt îndreptate către un scop social. N'avem decât să ne amintim de metodele moderne de război spre a vedea că știința poate fi în același timp și un distrugător teribil.

Pe de alta parte, știința, controlată și pusă în serviciul omului ne oferă perspective de fericire și prosperitate omenească care ajung până dincolo de limita celei mai bogate imaginații ale noastre.

Prietenii Statelor-Unite din România și prietenii României din Statele-Unite au marea răspundere de a contribui, din punctele noastre național-respectiv de vedere, către o cultură mondială comună. D-voastră, concetățenii mei americani, înconjurați astăzi aici de memoriile istorice ale castelului Peleş, aveți ocazia să înțelegeți realitățile și caracterul poporului român. Ați fost bine veniți prin ospitalitatea neîntrecută a Majestății Sale. Aveți privilegii neobișnuite, ale vizitei d-voastră, să cunoașteți viața și condițiunile din această parte a Europei răsăritene. Sunteți prin urmare mai mult decât mulți din cetățenii americani din străinătate. Sunteți ambasadorii priceperei și buneii voințe. Aveți o misiune, totodată un prilej înalt. Totul va eșua, dacă din vizita d-voastră aici nu va rezulta o simpatie și o înțelegere mai adâncă între poporul român și american.

Îmi pot închipui fără multă greutate cum căpitanul John Smith când se străduia cu problema pionierului Americii coloniale, își amintea adeseori de dealurile înverzite ale munților Carpați și de viața pitorească și sănătoasă a țaranului român; probabil, că știți și d-voastră, că el a amintit despre o zi ca aceasta la una din curțile unui prinț local.

./.

Ani de zile, de acum încolo, vă veți aminti și voi, concetățenii mei, de această zi la castelul Peleş. Atunci nu vă veți aminti altceva decât de măreția

acestor munți, de buna ospitalitate a prietenilor noștri români, de resursele bogate și variate ale acestui pământ, de caracterul curat al acestui popor și de gloria strălucitoare a reginei lor.

102. Madame, ladies et gentlemen¹⁰²,

Discursul d. Ghica la Peleş

Au nom du Ministre des Affaires Etrangères souffrant et son très vif regret dans l'impossibilité de venir à la Royak prendre part à la réception d'aujourd'hui j'ai de Mr. Titulesco mandat d'exprimer en présence notre Auguste Souveraine,, au seuil des dernières étapes que nos américains vont parcourir sur le chemin du retour, les sentiments chaleureux qui les accompagnent et l'espoir qu'ils garde-..... de leur trop court passage à travers la Roumanie une impression favorable et de bons souvenirs qui correspondront à ceux qu'ils laissent de leur visite parmi nous.

Notre pays, Mesdames et Messieurs, n'est pas entouré que et les nouvelles qui circulent sur les choses roumaines ne pas toujours inspirées par le plus pur esprit de bienveil -.... et d'impartialité; après la dernière guerre mondiale, il y a des vainqueurs et des vaincus, des gains pour les uns et de lour- spertes pour les autres, et jusqu'à ce que le temps et le tra-.... de reconstitution dans le nouvel état de choses amène finalement la résignation, puis l'apaisement et le retour à la vie norma-..., il faut accepter une situation difficile et se défendre de son deux contre les informations malveillantes qui voudraient attacher vilain masque sur le vrai visage de la Roumanie. Défense malaisée, partout lorsqu'il s'agit de terres lointaines par delà des mers, et ... vaste continent américain du Nouveau Monde.

Laissez-moi vous dire que nous comptons sur vous pour contribuer à cette défense, car bien qu'en courant, vous avez pu tout même apercevoir ce vrai visage de la Roumanie et ./.. vous serez à même de déorire et d'en fixer les traits. En recueillant là-bas vos souvenirs, qu'en penserez-vous?

J'ai idée que dans vos conversations de famille, de bureau ou bien entre collègues à votre Université vous nous décrirez comme un peuple facile à vivre, paisible de mœurs, accueillant, d ,intelligence rapide, trop rapide même peut-être quelquefois car cette rapidité risque de dispenser de creuser
10

Sillon et d'approfondir les choses, au total une nation Jeune avec la sommes de défauts et de qualités que cet état agréable et malheureusement passager comporte; le tout saupoudré d'un sourire bon enfant.

Et comme chez le peuple américain, il y a un mélange étonnant de force réaliste qui veut étreindre la vie et dompter la nature pour le progrès matériel de l'humanité et d'élans idéalistes qui tendent passionnément à s'élever dessus de la lutte quotidienne vers les sphères harmonieuses où les âmes

¹⁰² *Ibidem*, f.277.

peuvent se chercher, se rejoindre et s'aimer, c'est à cet idéalisme dont l'enseignement des Universités américaines est nourri et que vous représentez ici si excellemment, que la Roumanie fait confiance pour qu'à votre retour en Amérique, à la lumière de la simple vérité loyalement proclamé d'après votre conscience, notre pays trouve par la voix de témoins tels que vous, la place de choix qu'il ambitionne de conquérir et de garder parmi vous, au plus près de votre cœur.

(Traducerea în limba română n.n.)

Doamnelor și domnilor,

În numele Ministrului Afacerilor Externe, care regretă profund să nu poată fi prezent astăzi la această recepție regală, am mandatul domnului Titulescu să vă transmită, în prezența Augustei noastre Suverane, la pragul ultimelor etape pe care distinșii noștri oaspeți americani le vor parcurge pe drumul întoarcerii, sentimentele noastre calde și speranța că vor păstra din prea scurtul lor sejur în România o impresie favorabilă și amintiri plăcute, care să corespundă celor pe care ei înșiși le-au lăsat în urma vizitei lor printre noi.

Țara noastră, doamnelor și domnilor, nu este înconjurată doar de prieteni, iar știrile care circulă despre lucrurile românești nu sunt întotdeauna inspirate de cel mai pur spirit de bunăvoință și imparțialitate. După ultimul război mondial, au existat învingători și învinși, câștiguri pentru unii și pierderi grele pentru alții, și până când timpul și efortul de reconstrucție într-o nouă ordine de lucruri vor aduce în cele din urmă resemnarea, apoi liniștea și întoarcerea la viața normală, trebuie să acceptăm o situație dificilă și să ne apărăm singuri împotriva informațiilor malițioase care ar vrea să lipească o mască urâtă pe adevăratul chip al României. O apărare dificilă, mai ales când este vorba despre țări îndepărtate, dincolo de mări, și despre vastul continent american al Lumii Noi.

Permiteți-mi să vă spun că contăm pe dumneavoastră pentru a contribui la această apărare, deoarece, deși ați stat doar puțin timp, ați putut observa măcar în parte acest adevărat chip al României și veți fi în măsură să-l descrieți și să-i fixați trăsăturile. Când vă veți aminti de această vizită, ce veți gândi?

Cred că în conversațiile dumneavoastră de familie, la birou sau cu colegii de la universitate, ne veți descrie ca un popor ușor de trăit, cu obiceiuri pașnice, primitor, inteligent, poate chiar prea rapid uneori, deoarece această rapiditate riscă să ne dispenseze de a săpa adânc și a aprofunda lucrurile. În total, o națiune tânără, cu toate defectele și calitățile pe care le implică această stare plăcută, dar din păcate trecătoare, totul presărat cu un zâmbet prietenos.

Și așa cum în poporul american există un amestec uimitor de forță realistă care vrea să îmbrățișeze viața și să stăpânească natura pentru progresul material al umanității, și de elanuri idealiste care tind cu pasiune să se înalțe

deasupra luptei cotidiene către sferele armonioase unde sufletele se pot căuta, reuni și iubi, așa și României îi pasă de acest idealism, pe care învățământul universitar american îl cultivă și pe care dumneavoastră îl reprezentați aici atât de bine. Sperăm ca la întoarcerea în America, în lumina adevărului simplu și loial proclamat conform conștiinței dumneavoastră, țara noastră să găsească, prin vocea unor martori ca dumneavoastră, locul de cinste pe care și-l dorește să-l cucerească și să-l păstreze printre dumneavoastră, cât mai aproape de inima dumneavoastră.

103. Cuvântul profesorului Healy, adresat Reginei Maria¹⁰³

Vizita ce ați făcut în America a deșteptat dorința vie de a cunoaște frumoasa țară, pe care ați reprezentat-o atât de fericit.

Universitarii americani au primii menirea de a călca pe acest pământ ospitalier.

În numele lor, ca semn de gratitudine, de respect și de admirație, Vă prezint această diplomă.

Să trăiți mulți ani fericiți împreună cu întreaga Dinastie.

Trăiască România Mare!

104. Madame, Mesdames et Messieurs¹⁰⁴.

Il nous revient le grand honneur de recevoir parmi nous, société si jeune encore, les professeurs américains, venus pour visiter le pays et connaître notre vie scientifique, politique et sociale.

Il est des occasions, où, tout un passé doit être évoqué, pour montrer à la fois ce que l'on a souffert ou ce dont on a jouit, et en même temps penser à développer, ce que l'on veuille faire.

Celle-ci est une de ces occasions.

Laissez moi donc, Mesdames et Messieurs, vous dire que vous parcourrez un pays, lequel, il y a 60 ans, était encore sous une suzeraineté étrangère, qui n'avait aucun souci de le développer.

Nous n'existons donc pas, dans l'histoire de la civilisation telle que l'entend les temps modernes, que depuis ces 60 ans.

Je rappelle ce point du passé à vos souvenirs d'histoire, pour que vous vous rendiez compte, de l'effort que nous avons fait, pour que vous nous trouviez tels que nous sommes aujourd'hui.

Si vous avez, sans cesse en vue ce fait, je suis sûr de votre bon jugement, car vous êtes connus et admirés partout, autant pour votre sens du réel, que pour votre droiture.-

Vous avez parcouru, une partie de notre pays et vous aurez à visiter encore bien d'autres endroits; il vous semblera peut-être que les habitudes, les

¹⁰³ *Ibidem*, f.279.

¹⁰⁴ *Ibidem*, f.287.

meurs, la façon d'agir, les institutions, parfois et surtout l'aspect des villes, et souvent disparates.

Il faut vous souvenir, que la grande Roumanie d'aujourd'hui n'est âgé que de 8 ans, qu'elle est assez développée, pour cet âge que les 4 parties qui la composent, ne sont définitivement réunies que depuis ce ./ . temps, qu'il a bien fallu que ces parties fussent roumaines, bien roumaines, pour que, malgré la longue séparation, le pays présente l'aspect général que vous avez rencontré et que vous verrez encore.-

Vous pourrez, alors, avoir la fierté de vous dire; nous y sommes pour quelque chose dans cette grande Roumanie, car sans la guerre elle ne serait pas ce qu'elle est, et sans nous les Américains, la guerre n'aurait pas été ce qu'elle l'a été."

Et voilà pour notre passé.

Vous êtes venu nous voir. On dirait que vous avez pressenti que l'on a encore besoin de vous. Et en peuple qui a donné au monde les plus grandes démocraties avec le summum de liberté, vous venez nous donner le courage du travail. Car à vous entendre parler de votre pays, du magnifique effort, de redressement après la guerre- redressement fini depuis longtemps chez vous - on dirait que vous travaillez nous adressez la parole fraternelle „faites comme nous travailler, travaillez toujours et vous arriverez à notre civilisation!"

Si je ne me trompe, on vous écoute, et quand vous nous reviendrez tels des hirondelles comme vous disait un de mes compatriotes, soyez sûrs que vous trouverez ici un monde meilleur, chaque année meilleur.

La société des amis de votre pays, est heureuse que votre visite l'aura aidé à accomplir un de ses buts, de resserrer les liens entre nos deux pays, car nous sommes certains qu'en allant chez vous, vous emporterez un peu du charme de nos champs, vous raconterez que les vestiges laissés par nos ancêtres, que vous avez rencontrés partout, prouvent à n'en plus douter, notre grande origine comme une à tous les composants de la grande Roumanie et vous aurez ./ . rempli par là aussi votre rôle humanitaire de la vérité quelque en soient les conséquences.

De notre part nous vous avons envoyé tout ce que nous avons de plus gracieux et en même temps de plus cher, notre Reine; elle est revenue de chez vous en nous disant, „prenez en exemple," et c'est ce que nous nous efforçons de faire.

C'est là l'acte de justice et la preuve d'amitié la plus grande que nous puissions vous donner.

(Traducerea în limba română)

Doamnelor și domnilor

Este pentru noi o mare onoare să vă primim în mijlocul nostru, într-o societate încă tânără, pe profesorii americani, veniți să viziteze țara noastră și să cunoască viața noastră științifică, politică și socială.

Sunt ocazii când trebuie să evocăm întregul trecut, pentru a arăta atât ceea ce am suferit, cât și ceea ce ne-am bucurat, și în același timp să ne gândim la ceea ce dorim să realizăm. Aceasta este una dintre acele ocazii.

Permiteți-mi, așadar, doamnelor și domnilor, să vă spun că străbateți o țară care, în urmă cu 60 de ani, se afla încă sub o suzeranitate străină și nu avea nicio preocupare pentru a se dezvolta.

Așadar, în istoria civilizației așa cum o înțeleg timpurile moderne, noi existăm doar de 60 de ani. Vă reamintesc acest punct din trecut pentru a vă da seama de efortul pe care l-am depus și pentru a înțelege de ce ne găsiți astăzi așa cum suntem.

Dacă aveți mereu în vedere acest fapt, sunt sigur de bunăvoința dumneavoastră, căci sunteți cunoscuți și admirați pretutindeni, atât pentru simțul realității, cât și pentru dreptatea dumneavoastră.

Ați străbătut o parte din țara noastră și veți mai avea de vizitat multe alte locuri; s-ar putea să vă pară că obiceiurile, moravurile, modul de a acționa, instituțiile, uneori și mai ales aspectul orașelor, sunt dispărute. Trebuie să vă amintiți că Marea Românie de astăzi are doar 8 ani, că este suficient de tânără pentru ca cele patru părți care o compun să fie unite definitiv de atât de puțin timp. A fost necesar ca aceste părți să fie românești, foarte românești, pentru ca, în ciuda lungii separări, țara să prezinte aspectul general pe care l-ați întâlnit și pe care îl veți mai întâlni.

Veți putea, atunci, să fiți mândri să vă spuneți: „Noi am contribuit la această Mare Românie, căci fără război nu ar fi fost ceea ce este, iar fără noi, americanii, războiul n-ar fi fost ceea ce a fost.”

Și atât despre trecutul nostru.

Ați venit să ne vizitați. Se pare că ați simțit că încă avem nevoie de dumneavoastră. Și ca un popor care a dat lumii cele mai mari democrații, cu maxim de libertate, veniți să ne dați curajul muncii. Căci ascultându-vă vorbind despre țara dumneavoastră, despre magnificul efort de redresare după război – redresare încheiată de mult timp la dumneavoastră – parcă ne adresați o vorbă frățească: „Faceți ca noi, munciți, munciți mereu și veți ajunge la civilizația noastră!”

Dacă nu mă înșel, vă ascultăm și când ne veți reveni ca niște rândunele, așa cum spunea unul dintre compatrioții mei, fiți siguri că veți găsi aici o lume mai bună, în fiecare an mai bună.

Societatea prietenilor țării dumneavoastră este fericită că vizita dumneavoastră a ajutat-o să-și îndeplinească unul dintre obiectivele sale, acela de a strânge legăturile dintre cele două țări, căci suntem siguri că, întorcându-vă acasă, veți duce cu dumneavoastră o parte din farmecul câmpurilor noastre, veți povesti că vestigiile lăsate de strămoșii noștri, pe care le-ați întâlnit pretutindeni, dovedesc fără îndoială marea noastră origine comună tuturor componentelor Marii Românii și veți fi îndeplinit astfel și rolul dumneavoastră umanitar de a spune adevărul, oricare ar fi consecințele.

Din partea noastră, v-am trimis tot ce aveam mai grațios și în același timp mai de preț, regina noastră; s-a întors de la dumneavoastră spunându-ne: „Luați-vă exemplu,” și asta ne străduim să facem. Acesta este actul de dreptate și dovada de prietenie cea mai mare pe care v-o putem oferi.

105. Mesdames et Messieurs¹⁰⁵,

Nous nous trouvons ici au-dessus d'un temple a la science, le symbole le plus récent de la civilisation roumaine, à 40 mètres au-dessus du niveau de la terre.

De cette hauteur permettez-moi de rappeler à votre souvenir des paroles historiques.-

./.

Lorsque Napoléon est allé conquérir l'Egypte, pour encourager ses soldats il prononça les mots célèbres que nous connaissons tous : „Soldats ! du haut de ces pyramides 40 siècles vous contemplent”. Oui, c'étaient 40 siècles de civilisation égyptienne qui les contemplaient, mais c'était une civilisation éteinte, d'un peuple épuisé, disparu.-

Ici, non pas 40 mais sûrement 10 siècles nous contemplent; non pas d'un civilisation éteinte, mais d'après ce que vous avez vu et que vous verrez encore 10 siècles de la civilisation étouffée d'un peuple fortifié par les luttes et les souffrances, mais que le poison du désespoir a épargné.-

Cette civilisation, après l'union du pays, va paraître à la lumière, aux yeux du monde contemporain entier.-

Notre peuple recherche votre collaboration et celle d'autres grands peuples contemporains, qui ne viennent pas à nous pour ce que Napoléon cherchait

.....
- les Daces, -nous avons la mauvaise réputation de grands buyeurs, permettez-moi de lever aussi le Second verre - en renouvelant les libations de nos ancêtres romains - à la santé de notre distingué collègue économiste, comme nous le nommons ici, de Monsieur le Ministre des Etats-Unis, Monsieur Culberston, qui par son activité et son amabilité a répandu en Roumanie tant de sympathies américaines.

(Traducerea în limba română)

Doamnelor și domnilor,

Ne aflăm aici, deasupra unui templu al științei, cel mai recent simbol al civilizației române, la 40 de metri deasupra nivelului solului.

Din această înălțime, permiteți-mi să vă reamintesc niște cuvinte istorice.

Când Napoleon a pornit să cucerească Egiptul, pentru a-și încuraja soldații, a rostit celebrele cuvinte pe care le cunoaștem cu toții: „Soldați! De pe aceste piramide, patruzeci de secole vă privesc!”

¹⁰⁵ *Ibidem*, f.290.

Da, erau patruzeci de secole de civilizație egipteană care îi priveau, dar era o civilizație stinsă, a unui popor epuizat, dispărut.

Aici, nu patruzeci, ci cu siguranță zece secole ne privesc; nu dintr-o civilizație stinsă, ci, după cum ați văzut și veți mai vedea, zece secole ale unei civilizații sufocate, ale unui popor întărit de lupte și suferințe, dar pe care otrava disperării nu l-a atins.

Această civilizație, după unirea țării, va ieși la lumină, în fața ochilor întregii lumi contemporane.

Poporul nostru caută colaborarea dumneavoastră și a altor mari popoare contemporane, care nu vin la noi pentru ceea ce căuta Napoleon...

... Dacii – avem reputația de a fi mari bețivi, permiteți-mi să ridic și eu al doilea pahar – reînnoind libațiile strămoșilor noștri romani – în sănătatea distinsului nostru coleg economist, cum îl numim noi aici, a domnului ministru al Statelor Unite, domnul Culberston, care prin activitatea și amabilitatea sa a răspândit în România atât de multe simpatii americane.

106. „Viitorul”

VIZITA PROFESORILOR americani, în România¹⁰⁶

Așezământul pentru pacea internațională „Carnegie Endowment” al cărui președinte este dr. Nicholas Murray Butler, rector al Universității „Columbia” din New York, acorda anual fonduri grupelor de intelectuali, pentru excursii de studii.

Recenta vizită a M. S. Regina în Statele Unite, a suscitat în intelectualitatea americană un viu interes pentru România și poporul său. Prin binevoitorul concurs al așezământului Carnegie și sub auspiciile societății „Amicii Statelor Unite”, s-a organizat pentru luna Iulie a. c. (dela 1 la 23) excursia a 50 personalități profesori și reprezentanți din 15 cele mai bine cunoscute Universități, Facultăți și Institute din centrele Statelor Unite. Parte dintre personalitățile cari ne vor vizita sunt factori de mare importanță în determinarea opiniei publice în Statele Unite.

Din grupul Universității „Georgetown” din Washington, menționăm: Rev. Fr. Walsh, fost șef al misiunii Papale din Rusia, vice-rector al Universității „Georgetown” și decan al facultății „School of Foreign Service”; de asemeni, dr. Thomas H. Healy, vice-rector dela „School of Foreign Service”. Dela Universitatea „Columbia” din New-York profesor David S. Muzzey, unul dintre cei mai distinși savanți și istoric al Statelor Unite. care s-a ocupat îndelung cu problemele privitoare la chestiunile din Sud-Estul Europei. Profesorul Yrwing Brown, binecunoscutul filolog american. De asemeni d-nele prof. Clara L. Kellogg, dela „Shorter College” Georgiay și prof. Sophie Hart dela „Wellesley College” (Wellesley Massachusetts), distinsele reprezentante ale intelectualității feminine din Statele Unite. Profesor Clarence

¹⁰⁶ *Ibidem*, f.293.

A. Manning, dela Universitatea „Columbia” (Catedra limbilor slave). d-sa este și leaderul grupului de excursioniști. Apoi prof. Ester C. Cary, catedra de limbi romanice dela „Connecticut College”. Miss Helen Gray și profesor Jessie L. Cook, prof. George L. Clark. prof. Colette de Duras - Hoffman (Gulldford College), Mrs. Susan K. Noel (Kentucky College), Mr. C. Bryan Walker, („Georgetown” University), Miss Elizabets Stumpf (Syracuse High School), Miss Winifred Gray, Miss Kathleen Mc. Bride. Miss Jennie Bear, directoare la „Hom Information Center”. Mr. Gordon, P. Cadish și Mr. W. A. Fisher dela „Georgetown” University, Dr. Stephen Wesko, profesor la facultatea de medicina („Georgetown” University), Mr. Leon Dester, conferențiar de limba franceză la School of Foreign Service). Mr. Edward R. Bolknep, („Georgetown” University), dr. W. C. Greet, („Columbia” University), locot. și Mr. Jean Labat („Georgetown” University), William W. Stewart. etc.

Comitetul societății „Amicii Statelor Unite”, a alcătuit, pentru primirea distinșilor oaspeți, un interesant, agreabil și instructiv program pentru vizitarea întregii țări, care va da posibilitate prietenilor țării noastre de a ne cunoaște și aprecia.

107. „*Universul*” Intelectuali americani vor vizita țara noastră¹⁰⁷

Așezământul pentru pacea internațională „Carnegie Endowment” al cărui președinte este dr. Nicholas Murray Butler, rector al Universității „Columbia” din New York, acordă anual fonduri grupurilor de intelectuali, pentru excursii de studii.

Recenta vizită a M. S. Regina în Statele Unite, a produs în intelectualitatea americană, un viu interes pentru România și poporul său. Prin concursul așezământului Carnegie și sub auspiciile societății „Amicii Statelor Unite” dela noi, s-a organizat pentru luna Iulie (dela 1 la 23) excursia a 50 personalități: profesori și reprezentanți din 15 cunoscute Universități, facultăți și institute din centrele Statelor Unite.

Din grupul Universității „Georgetown” din Washington, menționăm: Rev. Fr. Walsh, fost șef al misiunii papale în Rusia, dr. Thomas H. Healy, vice-rector dela „School of Foreign Service”, dela Universitatea „Columbia” din New-York: profesor David S. Muzzey, unul dintre cei mai distinși savanți și istorici ai Statelor Unite. care s-a ocupat îndelung cu problemele privitoare la chestiunile din sud-estul Europei; profesorul Yrwing Brown, bine cunoscutul filolog american; apoi d-nele profesor Clara L. Kellogg, dela „Shorter College”; Sophie Hart dela „Wellesley College”. Profesor Clarence A. Manning, dela Universitatea „Columbia” (catedra limbilor slave), - d-sa este și leaderul grupului de excursioniști – și alții.

Comitetul societății „Amicii Statelor Unite” a alcătuit, pentru primirea distinșilor oaspeți, un interesant, agreabil și instructiv program pentru

¹⁰⁷ *Ibidem*, f.294.

vizitarea întregii țări, care va da posibilitate prietenilor țării noastre de a ne cunoaște și aprecia.

108. „*Dimineața*” 2/VII/927 Sosirea oaspeților americani la Oradea Mare¹⁰⁸
CLUJ (Rador). Astăzi, la o rele 4 d. a., au sosit la Oradea-Mare, oaspeții americani, sub conducerea profesorului Manning și Haely.

Oaspeții americani au fost salutați la gară de prefectul județului Bihor, d. Templeanu, și de inspectorul administrativ Modolea, delegatul ministerului de interne din București.

A răspuns d. Manning, accentuând că vizita americanilor este o modestă revanșă a vizitei făcute Americii de M. S. Regina Maria, anul trecut.

Cei 40 de oaspeți americani, profesori și studenți, au fost conduși, în mijlocul unui grandios cortegiu, până în oraș.

La orele 6 d. a., oaspeții americani au vizitat Băile Felix. Seara a avut loc un splendid banchet, dat în onoarea lor, tot orașul fiind iluminat.

Măine dimineață, oaspeții americani pleacă la Cluj, spre a vizita orașul.

OASPETII SUNT AȘTEPTAȚI LA IAȘI

IAȘI, 30.- Luni dimineață va sosi în stația locală un tren special cu 55 de profesori americani ce au venit să ne viziteze țara.

Luni după amiază oaspeții vor părăsi orașul plecând spre Chișinău iar de acolo la Cetatea Albă.

109. „*Universul*” Vizita grupului de intelectuali americani

Grupul intelectualilor americani la Oradea¹⁰⁹

Cititorii au luat cunoștință despre vizita grupului de intelectuali americani - profesori și studenți de peste ocean - veniți să ne viziteze țara spre a o cunoaște așa cum este ea în lumina realității și adevărului, după cum s-a exprimat ilustrul profesor C. Manning dela universitatea „Columbia”, și a întoarce vizita colegilor români.

Primul oraș în care oaspeții au descins după trecerea prin Viena și Budapesta a fost Oradea.

Am fost martorii celor dintâi impresiuni căpătate de acești călători ce vor rămâne prin plaiurile noastre până la 24 Iulie c. și mărturisim că au fost plăcut interesant impresionați de modul cum au fost întâmpinați, mai ales din punctul de vedere al ospitalității românești. Fiecare membru al grupului a fost obiectul unei atenții speciale și suntem nespuse de fericit că sentinelele românismului la Oradea, profesorii și studenții facultății de drept de aci, alături de neobositul primar al municipiului, d. Gh. Tulbure, au știut să-și facă datoria.

¹⁰⁸ *Ibidem*, f.293.

¹⁰⁹ *Ibidem*, f.297.

Vizitând orașul cu tot ce are el de văzut, oaspeții americani s-au putut convinge că în România există ceva de văzut și care fără îndoială nu se poate realiza decât cu muncă.

„Cercul ziariștilor români și minoritari” de aci a prilejuit un moment de admirabilă expansivitate a studențimii române, care a arătat că, pe lângă calitățile de trimiși studioși, pot fi și „de lume”.

Deasemenea excursiunea bine organizată la băile dela Episcopie a arătat spiritul în care grupul intelectualilor americani va fi primit în România ca și adevăratul scop al acestei vizite la noi.

Declarațiile d-lui prof. Clarence Manning, conducătorul grupului de profesori americani

Cluj, 3 Iulie

Cu prilejul vizitei profesorilor americani la Cluj, am putut să stăm de vorba cu d. prof. Clarence Manning, conducătorul excursioniștilor americani, care a făcut ziarului nostru declarațiile ce urmează:

„Vizita noastră are de scop, recunoștința noastră către M. S. Regina României pentru vizita ce a făcut-o Statelor Unite.

De altfel, eu nu vin întâia oară în România. Acum trei ani, am avut prilejul să fac o călătorie dela Rusciuc la Cernăuți și grație acestui fapt am fost însărcinat cu conducerea grupului de excursioniști.

Cât privește țara dv., trebuie să declarăm că frumusețea ei ne surprinde plăcut, ca și primirea mai mult decât cordială ce ni s-a făcut în toate centrele țării, pe cari am avut plăcerea să le cercetăm până acum.

Ne simțim fericiți că întoarcem vizita profesorilor dv, bucuroși să contribuim la încheierea unor legături cât mai strânse și cordiale între poporul României și cel al Statelor Unite

De altfel, călătoria noastră credem că este foarte interesantă, folositoare, și sub raportul științific. Vom căuta deci să studiem pe cât ne va sta în putință, situația economică și socială a României în ce privește situația politică, acesta ne interesează mai puțin. Noi ne amintim că, în cursul alegerilor trecute dela noi, au venit câțiva nu ne-a prea convenit, nu am vrea să provocăm la dv. aceleași impresii.

Așa dar, rămânem strict în cadrele preocupărilor științifice și turistice”.

Acestea sunt declarațiile d-lui prof. Manning.

Nu putem trece peste un moment jenant al aceste convorbiri, provocat de un mic slujbaș al ministerului de externe, un oarecare Diamantescu, care a căutat să oprească pe d. Manning de a face declarațiuni presei, sub motiv că ar trebui să le facă prin ministerul de externe.

D. prof. Manning a rămas vădit surprins, de nechemata și nepoliticoasa intervenție de care, bine înțeles, n’a ținut seama.

Ar fi de dorit ca ministerul de externe să nu mai dea asemenea însărcinări, decât funcționarilor cu mai mult tact și bun simț.

Conferința d-lui prof. Thomas Healy Atitudinea politică a Statelor Unite față de Europa.

Cluj, 3 Iulie

Cu prilejul vizitei făcute de grupul profesorilor americani la Cluj, d. prof. Thomas Healy, decanul școlii serviciului străin dela Universitatea din „Georgetown” (Washington), a ținut o conferință foarte interesantă în sala de ședințe a Universității.

D-sa face istoricul relațiilor Statelor Unite cu puterile din Europa. După războiul de independență - spune d. Th. Healy - marele George Washington dă deviza: „amiciție cu toată lumea, alianță cu nimeni”.

Ce rost putea avea această politică de izolare a Statelor Unite, menținută cu hotărâre și consecvență până în preajma războiului mondial? Oricât ar părea ea de curioasă, a fost singura politică cuminte pe care Statele Unite o puteau face împrejurările acelea. Ele au văzut că națiunile din Europa, secole dearândul au continuat să considere America drept un fel de colonie a lor și Statele Unite trebuiau să se emancipeze odată. La început însă, ele aveau o bogăție națională redusă, populația ora mică la număr și împrejurările au fost de așa natură, încât, țara nu putea fi ferită de un amestec străin, decât printr’o izolare politică. Dar această izolare mai avea un mare rost. Bărbații de stat ai Statelor Unite, din experiența proprie și din exemplele altora, au văzut că orice conflagrațiune politică împiedică dezvoltarea națiunilor, ba chiar le aruncă înapoi cu decenii și secole întregi. Înlăturând, prin izolare, posibilitatea acestor conflagrațiuni, Statelor Unite li s-a dat posibilitatea de a se desvolta în pace și liniște, iar ele s’au și folosit de timpurile favorabile.

Așa au ajuns Statele Unite ca azi să aibă o populație de 120 de milioane de locuitori, iar bogăția națională să treacă de 400 de milioane de dolari, comerțul cu străinătatea atingând și el suma de 10 milioane dolari anual. Cu alte cuvinte, din Statul sărac și cu populație mică, el a devenit azi unul de frunte, ceeace de sigur nu mai justifică politica de izolare inaugurată în alte împrejurări. Dar această izolare nici nu mai continuă de o bună vreme și ea ar fi chiar imposibilă, din moment ce Statele Unite din debitor a devenit creditor al statelor din Europa și comerțul lor a ținut o rețea în jurul lumii întregi.

Supuși din toate statele lumii se stabilesc în Statele Unite, americanii vizitează toate părțile lumii.

Progresele de tot felul realizate de Statele Unite explică de ce ele au un rol atât de mare azi în afacerile internaționale. Participarea activă la aceste chestiuni internaționale pretinde însă o cunoaștere aprofundată și sistematică a treburilor din toate țările interesate.

Acesta este rolul școlii superioare, pe care am onoarea să o reprezint azi, - spune d. prof. Th. Healy.

Deviza noastră este - continuă d-sa - pacea internațională, bazată pe o înțelegere internațională.

Venind în acest important centru de cultură, care este Clujul românesc, vă aduc omagiul școalei serviciului străin din „Georgetown”.

Acum veți înțelege care este scopul vizitei noastre în Romania. Voim să cunoaștem această țară, să vă cunoaștem pe dv. și să ne apropiem sufletește de șampionul tradițiilor și al civilizației latine din orient, care este țara d-voastră și pe care Romanii au numit-o: „Dacia Felix”.

A. Gociman

Excursioniștii americani la Dej

PRIMIREA LA GARĂ. –

PLECAREA

Dej, 3 Iulie

Sâmbătă, 2 Iulie cu trenul de 10 dimineața au sosit în gara Dej, venind dela Cluj unde li s-a făcut o primire strălucită, 50 de excursioniști din Statele-Unite ale Americii, cari ne vizitează țara, făcând și o călătorie de studii.

Clădirea gării orașului nostru unde excursioniștii s-au oprit numai pentru 15 minute - în vederea vizitei iluștrilor oaspeți, a fost frumos pevoazată cu steaguri românești și americane. Publicul în frunte cu prefectul județului, d. Nicu Grosu și dr. Cornel Pop, primarul orașului, d. Sliam, șeful poliției Dej, d. Cotișel, directorul poliției etc. au întâmpinat pe reprezentanții culturii continentului nou, iar în mijlocul strigatelor de „Trăiască America” muzica intonează imnul american, în sunetele căruia oaspeții încep să descindă din vagoane.

Sunt salutați printr’o scurtă cuvântare de prefectul județului și de primar. După ce se fac prezentările, oaspeții se întrețin foarte amabil cu șefii autorităților locale un sfert de ceas, când apoi în mijlocul uralelor excursioniștii americani pe deplin mulțumiți de primirea călduroasă ce li s-a făcut au plecat spre Bistrița.

110. „Aurora” Vizita intelectualilor americani¹¹⁰

Ne bucură pentru că vor fi descoperit realmente țara românească, despre care se spunea că americanii nici pe hartă nu știu unde este așezată. Să recunoaștem însă că e și un semn de deosebită simpatie pe care ne-o arată transoceanicii, vizitându-ne. În Europa ei au avut alte țări poate mai interesante, în orice caz însă cu o propagandă atrăgătoare mult mai dezvoltată, de vizitat. Au preferat România. Ne simțim măguliți și primirea noastră, ospitalitatea noastră recunoscută, va contribui de sigur ca așteptările intelectualilor americani să fie întrecute.

Dacă în călătoria lor prin Europa intelectualii americani au fost doriți în primul rând de-a se desfăta cu priveliștile naturale pe cari pământul Europei le poate oferi, trecerea prin țara românească nu va fi dintre cele mai puțin satisfăcătoare. Creatorul ne-a dăruit cu cele mai strălucitoare peisagii

¹¹⁰ *Ibidem*, f.297.

fie în câmpurile încărcate cu holde, fie în defileele și regiunile prăpăstioase ale munților, fie pe orizonturile dulci ale grădinei bucovinene.

Dacă oaspeții noștri sunt mânați numai de dorul studiului putea cunoaște un popor tânăr plin de calități pășind cu repeziciune pe calea civilizației. Exemplul creării și dezvoltării statului român nu poate fi lipsit de interes pentru intelectuali. Chiar dacă anumite realități politico-economice sunt dintre cele mai îmbucurătoare, totuși năzuința și râvna depusă în această țară pentru ridicare ei la un nivel superior au fost la înălțime.

Le vor afla cu lux de amănunte vizitatorii noștri.

Și astfel poate, ducând nouile lor impresii în patria lor, vom fi mai cunoscuți și așezați într'o lumină mai favorabilă decât până acum, când toate năzbâtiile inventate pe socoteala noastră erau crezute.

Vizita din luna aceasta înseamnă însă că și activitatea depusă până azi pentru întărirea relațiilor româno-americane și-a dat roadele. Cei cari au contribuit la această operă, pot fi pentru un început, mulțumiți.

111. „Dimineața” Vizita misiunii americane în țară¹¹¹

CERNĂUȚI, 5. - Eri dimineață au sosit în localitate, grupul de excursioniști americani. S-a făcut oaspeților o frumoasă primire la gară, de către autorități, profesori universitari, ofițeri și intelectuali.

Au rostit cuvântări de bun sosit d-nii Drăgănescu, rectorul universității, Dragoș Protopopescu și Iliuț.

A răspuns în limba engleză d. Manning.

În două grupuri, oaspeții americani au vizitat orașul, după care a avut loc la orele 11, o recepție oficială la universitate. Au asistat toate autoritățile din oraș în frunte cu d. general Florescu, comandantul diviziei a 8-a.

D. rector Drăgănescu a arătat dragostea poporului român, față de reprezentanții Americii și mulțumește pentru primirea frumoasă făcută reginei la New-York.

D. prof. universitar Dragoș Protopopescu, a arătat influența Americii în cultura universală și rolul ei pentru realizarea păcii mondiale.

Din partea misiunii americane a răspuns miss Elly, care a ținut o conferință în limba franceză, asupra educației în școalele americane.

La 12 a avut loc un banchet, iar seara oaspeții au părăsit orașul.

LA IAȘI

IAȘI, 5. Oaspeții americani au sosit în localitate în ziua de 4 Iulie și cu această ocazie și-au serbat independența Statelor Unite.

La banchetul dat la restaurantul Elysée, s-au ridicat mai multe toasturi pentru sărbătorirea acestei aniversări.

D. Vasile Butureanu a închinat pentru prezidentul Coolidge și pentru poporul român.

¹¹¹ *Ibidem*, f.299.

D. Healy, a închinat pentru regele Ferdinand și pentru poporul român. Au mai vorbit d-nii Manning, Parterom, Lobal, Baleanu și prof. Șerban. La ora 4 după amiază, oaspeții americani au plecat spre Chișinău.

LA CHIȘINĂU

CHIȘINĂU, 5. - Eri la orele 7 și 30 au sosit la Chișinău 36 profesori americani și 10 studenți. Oaspeții au fost primiți în gară de către reprezentanții autorităților civile și militare din localitate. Profesorii și studenții au vizitat muzeul național, localul Sfatului Țării și localul primăriei.

La orele 9 a fost oferită de către primărie, în onoarea americanilor, o masă, la care au luat parte peste 200 de persoane.

La orele 10 oaspeții au plecat spre Tighina.

112. „Lupta” Reprezentanții culturii și civilizației americane la Cernăuți O frumoasă primire la Universitate¹¹²

CERNAUTI, IULIE - 36 profesori universitari americani și 10 studenți. Oaspeții însoțiți de d. Modolia, director general în Ministerul de Interne, d. Pretorian fost director general al C.F.R., d. Bălțeanu, secretar general al Acad. de Înalte Studii Comerciale București.

Oaspeții au descins în gara Cernăuți la orele 8.30 unde au fost primiți de autoritățile cernăuțene în frunte cu d-na și d. rector prof. dr. Drăgănescu care îi întâmpină cu cuvintele calde de bun venit.

D-sa relevă amicitia pe care a arătat-o poporul Statelor Unite pentru țara noastră și mai cu seamă grandioasa primire făcută Suveranei noastre în America.

D-na rector întâmpină pe d-na profesoară Mizzey predându-i un frumos buchet de flori.

D. profesor Protopopescu salută pe oaspeți în limba engleză scoțând în relief legăturile științifice și culturale între Statele Unite și România.

D. prefect Iliuț vorbește în numele județului.

Între cei prezenți remarcăm pe d-nii profesori universitari V. Gheorghiu, C. Rădulescu, D. Protopopescu, C. Pârvulescu, d. general Florescu, comandant al div. 8, d. Posner, director la C.F.R., d. prefect Bolocan, studenți etc. etc.

La ceasurile 9 a avut loc o gustare în restaurantul gării.

La orele 9.30 oaspeții au plecat cu automobilul în oraș, pe tot parcursul străzile fiind pavoate; oaspeții au fost salutați cu urale entuziaste de populație.

Prima stațiune s-a făcut în strada Iancu Flondor No. 11 unde oaspeții au vizitat bazarul industriei casnice române de sub conducerea d-nei profesoare Hacman.

¹¹² *Ibidem*, f.300.

Plecați de aci prin oraș au vizitat catedrala și au făcut a doua stațiune la palatul Mitropoliei unde au rămas uimiți de frumusețile arhitecturii prețioaselor monumente istorice al acestui edificiu.

PRIMIREA LA UNIVERSITATE

Stațiunea a treia au făcut-o la Universitate unde li s-a făcut o solemnă primire de d. rector Drăgănescu în Aula Universității. Încă dela ora 11 publicul cel mai ales din Bucovina nu mai putea găsi loc în sala cea mare a Universității.

D. rector într'o călduroasă cuvântare ținută în limba franceză salută pe iluștrii reprezentanți ai culturii și civilizației insistând asupra însemnătății vizitei, pentru cimentarea raporturilor dintre România și America.

Apoi vorbește d. prof. Protopopescu în limba engleză aducând elogii Americii și profesorilor americani.

A urmat apoi o conferință a domnișoarei profesoare dr. Cary asupra sistemului învățământului și educației americane în special cu privire la educația femeii. Publicul a ascultat cu foarte mare interes această substanțială conferință.

BANCHETUL

La orele 12 a avut loc un banchet în sala mare a Hotelului Palace.

S-au ținut mai multe cuvântări.

Cel dintâi a luat cuvântul d. rector al Universității prof. dr. George Drăgănescu, relevând importanța acestei vizite și în deosebi importanța ce a avut-o profesorul universitar, marele om de stat dr. Wilson, pentru triumful cauzei române, reușind să pue la baza păcii generale principiile naționalității și autodeterminării. Relevă deasemenea importanța zilei de 4 Iulie 1776, împărtășind alături de iluștrii oaspeți nespusa bucurie, triumful cauzei lor prin întronarea independenței și întemeierii Statelor Unite.

D. rector relevă apoi însușirile mari ale poporului american și închină în sănătatea reprezentanților culturii americane, a șefului Statelor Unite terminând cu cuvintele: Trăiască America.

Orchestra militară întonează imnul american.

Prof. american Manning, conducătorul excursiuni, spune că este adânc mișcat de această caldă manifestare și închină pentru reprezentații culturii române și pentru Suveranul țării.

D. prof. Antonescu arată că la triumful cauzei noastre a contribuit și soldatul necunoscut american.

D. Sandu vorbește în numele Arhiepiscopului și a bisericii române.

Profesorul american Laba mulțumește reprezentanților guvernului pentru concursul dat la reușita acestei grandioase primiri.

D. prof. Protopopescu închină în limba engleză pentru d-nii profesori.

Mai vorbesc d-nii prof. Muzzei, consul polonez Lorenowicz, d. Pretorian și d. Frunză din partea Camerei de Industrie și comerț.

La sfârșit d. prof. Manning în numele profesorilor americani mulțumește d-lui rector pentru primire și tuturora celor cari, au contribuit la reușita ei.

La orele 4 oaspeții americani au vizitat grădina botanică admirând îngrijirea cu care diferite plante și flori sunt cultivate și multiplele specii ce se găsesc.

La ora 5 a urmat ascensiune pe vârful Țoținoi de unde se vede întreaga panoramă a Cernăuțului și a împrejurimilor.

La ora 8.30 seara s-a servit masa în restaurantul gării.

La 10 seara distinșii oaspeți au părăsit Cernăuții plecând cu cele mai frumoase impresii admirând progresul făcut de acest oraș în ultimul timp.

113. „*Universul*” Profesorii universitari și studenții americani în București¹¹³

În ziua de 10 Iulie, ora 11 dim., se va face recepția oficială a universitarilor și studenților americani de către reprezentanții culturii românești.

Palatul Academiei Comerciale, unde se face această recepție, va fi pavozat cum se cuvine pentru o astfel de solemnitate.

Cuvântarea de recepție și salutul oaspeților va fi ținută de rectorul Academiei, d. prof. dr. I. N. Angelescu.

Va răspunde d. prof. D. S. Muzzey, dela Universitatea din „Columbia”.

Solemnitatea se va încheia cu discursul d-lui ministru N. Titulescu, care probabil va răspunde d-lui ministru al Americii. La recepție va lua parte și ministrul Americii d. W. S. Culbertson.

114. „*Dimineața*” Vizita oaspeților americani în țară¹¹⁴

GALATI 6. - Azi dimineață a sosit în orașul nostru grupul de intelectuali americani.

La debarcader oaspeții au fost întâmpinați de reprezentanții autorităților și de d. ing. Deleanu, președintele Camerei de comerț.

Ei vor vizita bazinul nou, portul și întreprinderile industriale. La orele 5 li se va servi un ceai la Grand Hotel iar la orele 6 vor pleca cu trenul de Constanța.

CONSTANTA. 6. - Mâine dimineață sosesc în localitate profesorii americani cari ne vizitează țara.

Oaspeții cari vor sosi cu un tren special din Brăila, se vor îmbarca pe vaporul „Principesa Maria” care va pleca spre Balcic. După ce vor vizita Coasta de Argint, ei se vor înapoia în ziua de 8 crt. la Constanța, când li se va face o primire oficială.

¹¹³ *Ibidem*, f.301.

¹¹⁴ *Ibidem*, f.302.

Sosirea oaspeților americani în Capitală

În ziua de 10 Iulie, orele 11 a. m. se va face recepția oficială, în Capitală a universitarilor și studenților americani de către reprezentanții culturii românești.

Palatul Academiei de înalte studii comerciale, unde se face această recepție, va fi pavoazat în mod deosebit pentru această solemnitate.

Cuvântarea de recepție și salutul oaspeților vor fi ținute de rectorul academiei, d. prof. dr. I. N. Angelescu.

Va răspunde d. prof. D. S. Muzzey. dela universitatea din „Columbia”.

Solemnitatea se va încheia cu discursul ministrului Americii. d. W. S. Culbertson. Va lua parte la recepție și d. ministru N. Titulescu. care probabil va răspunde d-lui ministru al Americii. Va urma vizitarea interioară a palatului, a muzeelor, laboratoarelor și a bibliotecii.

115. „Lupta” Intelectualii americani la Galați¹¹⁵

GALATI, 7 - Eri după amiază a sosit cu vaporul „Domnul Tudor” grupul de intelectuali americani.

La debarcader oaspeții au fost întâmpinați de d-nii Gr. Mihăilescu, primarul municipiului, Economu, ajutor de primar, Deleanu, președintele Camerei de comerț și numeroși cetățeni.

Muzica regimentului 11 Siret a intonat imnul american.

Oaspeții au vizitat bazinul nou și docurile, interesându-se de aproape de activitatea economică a portului nostru.

În automobile, intelectualii americani au vizitat apoi Brateșul, grădina publică și institutul Notre Dame de Sion.

La orele 8 și jumătate s-a servit la Grand Hotel un banchet la care a luat cuvântul d-nii Gr. Mihăilescu, inginer Deleanu, Apostol Popa, etc. Cu trenul special oaspeții americani au părăsit orașul nostru, plecând spre Constanța,

*

CONSTANȚA, 7. - Cu un tren special au sosit azi intelectualii americani cari ne vizitează țara.

Oaspeții au descins direct în port unde au fost salutați de d. Sacheti, ajutor de primar.

Ei s-au îmbarcat imediat pe vaporul Regele Carol, plecând spre Balcic.

116. „Viitorul” AMICIȚIA ROMÂNNO-AMERICANĂ¹¹⁶

Activitatea societății „Prietenii României din Statele-Unite”

Ca semn de dragoste, de admirație și de recunoștință față de marele popor american, pentru interesul ce l’a arătat țării noastre și pentru puternicul ajutor pe care ni l’a dat în timpul marelui război de întregire a neamului, și

¹¹⁵ *Ibidem*, f.302.

¹¹⁶ *Ibidem*, f.304.

după încheierea păcei, un grup de Români patrioți au întemeiat la București, acum câțiva ani, societatea „Prietenii Americii”.

La rândul lor, americanii, ca o delicată atențiune față de țara noastră, au întemeiat la New-York societatea „Prietenii României” din Statele Unite, a cărei frumoasă activitate o vom expune aci pe scurt în cele ce urmează.

Comitetul

Comitetul societății „Prietenii României” este pus sub augustul patronaj al M. S. Regina Maria a României.

D. George Cretzeanu, ministrul României în Statele-Unite, vice-președinte de onoare.

D-nii William Nelson Cromwell, președinte, dr. T. Tileston Wells, consul general al României, vice-președinte; maior Radu Irimescu, casier general; John Foster Dulles secretar general; Leon Feraru, președintele comitetului literar și consul onorar al României.

Comitetul executiv se compune din d-nii T. Tileston Wells, președinte; William Nelson Cromwell ex-officio, Radu Irimescu, John Foster Dulles, L. Livingston Seaman și Șerban Drutzu.

Directorii d-nii Frederic H. Albu, William Nelson Cromwell, Right. Rev. James Darlington, Șerban Drutzu, John Forster. Dulles, Albu W. Dulles, Samuel W. Fairchild, Roger L. Farnham, Percival Farquhar, Leon Feraru, James Watson Gerard, Radu Irimescu, Walter Littlefield. Mihail Marian, Ira Nelson Marris. George L. Raverat, S. Albert Reed, John W. Riddle, L. Livingston Seaman, T. Tileston Wells, John Wells.

D. Radu T. Djuvara. consilier la legațiunea României, director, consultativ onorar.

Buletinul

Societatea „Prietenii României” a tipărit un „Buletin”, dedicat M. S. Reginei Maria a României. „Buletinul” este pe cât de interesant pe atât de elegant - o adevărată operă de artă - și cuprinde pe lângă text, numeroase ilustrațiuni foarte reușite, în fruntea cărora cel mai frumos și artistic portret al Reginei noastre.

Primul articol din aceasta excelentă lucrare de propaganda în favoarea țării noastre este „Un omagiu” adus M. S. Reginei Maria, în numele „Prietenilor României din America”, de către d. Wm. Nelson Cromwell, președintele societății. Un al doilea articol intitulat „Cedant Arma Togae” al d-lui Edmond A. Walsh, vice-președinte al Universității „Georgetown” din Washington.

Urmează o mișcătoare descriere a suferințelor noastre din timpul războiului, sub titlul Reînvierea de M. S. Regina Maria, cu data de Iunie 1918.

D. Walter Littlefield descrie personalitatea Reginei Maria și Curtea de Argeș.

D. general Rudeanu scrie un important articol istoric „De la Roma la București”.

Urmează apoi articolele „România și poporul său”, de d. James T. Shotwell; „Noul stat român, regimuri și resurse”. de d. E. M. Sadlers. dela Furzedown College din Londra; „Transilvania și Dinastia României Mari”, de d. Andrei Popovici, atașat la legațiunea României din Washington; „Problema Basarabiei”, de d. Charles Upson Clark; „Noaptea”, versuri de P. Cerna, traduse în limba engleză de d. Leon Feraru; „Obiceiuri și costume”, de D. Dimăncescu, atașat la legația română din Washington: „Prietenie”, de Daniela Antonescu: „Avântul artei și arhitecturii în România”, de d. N. Iorga, tradus de d. C. U. Clark; „Noui aspecte ale României literare”, de Walter Littlefield: „Programul financiar al României dela războiu încoace”, de d. maior Radu Irimescu; Considerațiuni generale asupra industriei din România” de d. Victor Slavesen: „Educația în România” de d-na Christine Galatzi: „Jurisprudența română”. de d. John Forter Dulles: „România Democratică”, de d. Edward Herbert : „Medicina română”. de d. Kendall Emerson.

Vederi din țară

Toate aceste articole, scrise în limba engleză, sunt însoțite de splendide ilustrațiuni și anume: o casă țărănească, catedrala Curtea de Argeș, Cetatea dela Soroca, Castelul Reginei de la Bran, Monastirea Horez, Țărance țeșând, Exploatarea forestiere din Reșița, Harta României, o țărancă în pitorescul costum național, O moară pe Prut, Cetatea din Hotin, Palatul Brâncovanu dela Mogoșoaia, Ruinele bisericii Sf. Împărați din Târgoviște, stațiunea petroliferă Câmpina, Exploatarea miniere din Reșița, Biserica Brâncovanu din Făgăraș. O troiță, precum și portretele președintelui și vice-președintelui societății „Prietenii României”.

„Buletinul” constituie astfel una din cele mai reușite lucrări de propagandă pentru țara noastră în toată lumea unde se vorbește limba engleză.

Propășirea economică

Societatea „Prietenii României” a mai tipărit o foarte interesantă statistică asupra întregii mișcări economice din România.

În această statistică găsim interesante și foarte documentate articole despre „România și problemele sale” de d. James T. Shotwell; „Reforma agrară”, de d. Walter Littlefield. Urmează apoi o descriere asupra relațiilor noastre internaționale, precum și a întregii mișcări economice, financiare și culturale a României. În acest volum sunt numeroase tabele și diagrame asupra cheltuiunilor financiare. a bugetelor țării importului et exportului, a agriculturii și industriei, etc.

Lucrarea mai cuprinde numeroase ilustrații foarte artistice executate.

GH. C.

117. „*Universal*” Sosirea profesorilor și studenților americani la Cetatea-Albă¹¹⁷

Iulie 6

La 5 Iulie, ora 10 dim. a sosit în orașul nostru, venind dela Chișinău, cu tren special grupul de profesori și studenți americani însoțiți de câteva doamne, ca să ne viziteze țara, sub conducerea profesorilor Menning dela Universitatea din „Columbia” și Haely dela universitatea din „Georgetown”. Grupul era însoțit de d. Modolea, director general în ministerul de interne și câteva persoane oficiale.

Locomotiva trenului, îmbrăcată în drapele române și americane, trăgea după ea 3 vagoane Pullman internaționale, un vagon de bagaje și un vagon cl. I, cu personalul și aparatele de fotografiat și cinematografiat ale serviciului armatei.

Pe peronul gării așteptau d-nii: col. Petrovicescu, comand. reg. 35 inf., Demetrescu, sub-prefectul județului, șefii de autorități, echipă de bicicliști împodobiți în tricolore, a liceului de băieți, elevii șc. de meserii „General St. Poetaș” în costume naționale, muzica militară și populația orașului.

La intrarea trenului în gară, muzica militară a intonat imnul american.

A urat bun sosit în limba franceză d. Paul Corciovescu, avocat și ajutor de primar, la care răspuns un profesor american.

S-a format apoi un mare convoi de automobile ce s-a îndreptat spre Cetate, trecând prin centrul orașului.

Profesorii și studenții americani, au vizitat ca amănuntul toate colțurile și subteranele cetății, luând mai multe fotografii, apoi d. I. Avachian, profesor de istorie la liceul de băieți C.-Albă, un perfect cercetător și cunoscător al trecutului acestei cetăți, a dat relațiuni în limba română, asupra trecutului ei, dela întemeiere și până azi.

Traducerea din limba română, în limba engleză, a făcut-o Elizeu Săndulescu, sublocot. din reg. 35 infanterie, care a fost atașat pe lângă grup.

După vizitarea cetății, distinșii oaspeți au vizitat orașul până la ora 12, când au venit în grădina publică unde au luat parte la banchetul oferit de primăria municipiului.

Aci s-au ținut câteva toasturi din care mai interesante au fost acel al d-lui Petre Dragomiresco profesor universitar și al profesorului Haely dela universitatea „Georgetown”, care după ce a vorbit în limba franceză, la urmă a spus: Acum dați-mi voe să spun în frumoasa limbă românească: „Trăiască România Mare! Trăiască Dinastia!” Vorbitorul a fost călduros aplaudat.

După masă, oaspeții americani, au amânat plecarea care urma să aibă loc la ora 3 și au făcut o excursiune cu trenul în stațiunea balneară Bugaz, care are în apropiere marea insulă Carolina, ce leagă malul românesc de cel ruses, formând o mare punte între limanul Nistrului și Marea Neagră.

¹¹⁷ *Ibidem*, f.305.

La ora 5, exact în momentul plecării din stație a trenului personal, a intrat în stație venind de la Bugaz, trenul cu oaspeții americani.

Odată cu grupul american, a sosit cu acelaș tren și o echipă de eleve a liceului de fete, îmbrăcate în costume naționale, precum și intelectuali din orașul nostru.

Elevele au jucat pe peronul gării, în fata vizitatorilor „Banul Mărăcine” care a fost mult aplaudat și admirat.

Înainte de plecare, întrebând pe câțiva studenți, ce impresii le-au făcut locurile pe care le-au vizitat, mi-au declarat că pretutindeni au fost primiți cu multă dragoste și că nu se așteptau să găsească în România, atâta, dragoste și să vadă peisagii așa de frumoase și locuri așa de bogate, încât să le rămână adânc imprimate în suflete, ducând cu ei peste ocean, amintirea clipelor ce le vor trăi în mijlocul nostru, în timpul șederii lor în țara noastră.

La ora 6 distincții oaspeți au părăsit orașul, plecând spre Constanța, cu acelaș tren special, condus de d. Abramov controlor de tracțiune în sunetele imnului american, și salutați de intelectualii și populația orașului.

Coresp.

118. „Universul” Vizita preoților americani la Cluj¹¹⁸

Cluj, 9 Iulie

Preoții americani de diferite confesiuni, cari au venit în țară spre a o cunoaște, au sosit ieri și la Cluj, unde au vizitat bisericile și instituțiunile culturale și religioase din localitate.

De aci vor pleca la Blaj, unde vor vizita pe Mitropolitul Suci.

119. „Universul” Oaspeți americani în Capitală¹¹⁹

Eri dim. a sosit în Capitală grupul de profesori și studenți americani, conduși de d-nii Manning, profesor la Universitatea din „Columbia” și Haely, profesor la Universitatea din „Georgetown”, cari au venit să viziteze țara.

Trenul special, în care se aflau oaspeții americani, a oprit în halta Mogoșoaia, unde au fost întâmpinați de reprezentanții ministerului de externe d. Culberston, ministrul Americii, Eft. Antonescu și dr. N. Minovici, prof. universitari; Modole director în min. de interne etc.

D. prof. EFTIMIE ANTONESCU luând cuvântul, le-a urat oaspeților americani „bun sosit” în Capitala ospitalierei noastre țări.

A răspuns d. MANIGH, profesor la universitatea din „Columbia”, mulțumind pentru călduroasa primire făcută pretutindeni în România grupului intelectualilor americani.

Dela Mogoșoaia, oaspeții au venit în automobile în oraș și au fost găzduiți la hotelul Athenée Palace,

¹¹⁸ Ibidem, f.306.

¹¹⁹ Ibidem, f.307.

La ora 11 dim. oaspeții au fost în parcul Carol, unde au depus o coroană pe mormântul eroului necunoscut.

Cu acest prilej. d. MANIGH a rostit o cuvântare, aducând elogii eroilor români, cari alături de ceilalți aliați, au luptat pentru triumful dreptului și civilizației.

A răspuns d. general BARZOTESCU, din comitetul de conducere al Muzeului militar.

Au urmat două minute de pioasă reculegere, după care s-a trecut la vizitarea muzeului militar, conduși fiind de d. general Bârzotescu, care le-a dat toate explicațiunile.

*

La orele 12, a fost vizitată „Fundația universitară Carol I”, unde oaspeții americani au fost primiți de către directorul acestei instituții.

Seara, primăria le-a oferit un banchet la restaurantul de pe insula din parcul Carol.

Banchetul din parcul Carol

Aseară, la ora 8, primăria municipiului București a dat în cinstea oaspeților americani banchet, pe insula din parcul Carol.

La banchet au luat parte: d-na și d. Stelian Popescu, ministrul justiției, d. dr. N. Lupu, ministrul muncii. d. Smith Culbertson, ministrul Statelor Unite cu întreg personalul legației, d-na Simona Lahovary, Anibal Teodorescu, primarul municipiului, M. Berccanu cu d-na, general Nicoleanu prefectul poliției cu d-na, A. D. Mincu, primarul sect. IV (Verde) cu d-na, d. D. Grozdea, primarul sect. II (Negru), Cerchez, președintele Camerei de comerț, Barbu Dumitrescu, I. Săbăreanu, M. Georgescu, col. M. Șeinescu, consilieri comunali, dr. N. Minovici, Dianu, Țițeica, Gongopol, Mircea Angelescu cu d-na., maior Berteza cu d-na. etc.

ANIBAL TEODORESCU în numele cetățenilor Capitalei a urat bun sosit oaspeților.

În numele municipiului București a închinat pentru prosperitatea civilizației și pentru legăturile de amicitie și stimă reciprocă între poporul român și american.

Au mai toastat d-nii: Musoy, Hiley, dr. N. Lupu, Sofie Hart, Țițeica, Jean Labat și Westerr.

În tot timpul banchetului, oaspeții au fost delectați de muzica aviației și o orchestră națională

La ora 12, banchetul a luat sfârșit.

*

Azi dim., oaspeții vor lua ceaiul la bufetul de la șosea, la ora 9 jum. dim. vor vizita muzeul zoologic, la ora 11 va fi o recepție la Academia comercială, la ora 1 d. a., vor lua masa la Athenée Palace, vor vizita ruinele Palatului dela Mogoșoaia, apoi se vor duce să asiste la alergările dela hipodrom. Seara li se va oferi un banchet pe terasa Academiei.

Luni, la ora 8 dim., vor lua ceaiul pe insula Monte Carlo din Cișmigiu, la ora 10 vor vizita Banca Națională, la ora 11 banca Marmorosch Blank, ora 12, Casa de depuneri, la ora 6, Camera de comerț, iar la ora 8 seara, oaspeții vor oferi demnitarilor noștri un banchet la restaurantul Chateaubriand

M. L.

120. „Universul” Vizita oaspeților americani în Capitală¹²⁰

- Recepția dela Academia comercială –

Oaspeții americani la Academia comercială

Grupul de intelectuali americani a fost primit Duminică la Academia de Înalte studii comerciale și a fost întâmpinat de d-nii: prof. dr. I. N. Angelescu rectorul Academiei comerciale și alți profesori ai Academiei.

D. prof. I. N. ANGELESCU a salutat pe oaspeții americani, ... sentimentele pe cari le pentru democrația americană, al cărei rol în procesul auto-determinării popoarelor, a fost hotărâtor.

A mulțumit apoi în numele intelectualilor români și al Academiei comerciale pentru cinstea ce sa făcut României prin vizita de azi.

D. MRAZEK, ministrul industriei și comerțului, după ce scuză lipsa d-lui Emil Pangrati, rectorul Universității din București, arată simpatia de care poporul american se bucură la noi.

Au răspuns din partea oaspeților d. prof. MUSEY, mulțumind pentru ospitalitatea cu care intelectualii americani au fost primiți dela sosirea lor la graniță; expune în urmă scopul vizitei.

D-sa spune că, în numele democrației americane, care stă veșnic în slujba pacifismului internațional, a venit să se apropie și să cunoască sufletul românesc.

D. CULBERSTON, ministrul Statelor Unite la București, mulțumește în numele guvernului american pentru modul cum au fost primiți concetățenii săi și societății „Amicii Statelor-Unite” pentru munca depusă.

*

După ce oaspeții au vizitat sălile Academiei comerciale, biblioteca, etc., au făcut o vizită la „Institutul Social-Român” fiind conduși de d. prof, D. Gusti.

D. prof. GUSTI a arătat oaspeților activitatea depusă de Institut, prezentând și conferința ținută la timp de prof. Schottwell, care conferință a fost tipărită în limba engleză.

La recepția oaspeților a asistat și d. prof. dr. Marinescu.

BANCHETUL

Seara Academia comercială a oferit intelectualilor americani pe terasa Academiei un banchet la care au luat parte d-nii: Vintilă Brătianu, ministru de finanțe, N. Titulescu. ministru de externe, Stelian Popescu, ministru

¹²⁰ *Ibidem*, f.308.

de justiție, Culberston, ministrul Satelor-Unite, dr. C. Angelescu, ministrul instrucției, I. G. Duca, ministru de interne, dr. N. Lupu, ministrul muncii, C. Dimitriu, ministrul comunicațiilor, prof.dr. I. N. Angelescu, rectorul Academiei cu d-na, dr. Mina Minovici, prof.dr. Gh. Marinescu, Ern. Miclaescu, președintele Curtii de casație, Ștefan Cerchez, președintele Camerei de comerț Ilfov, prof. Eft. Antonescu cu d-na, prof. Sabba cu d-na., prof. Tutuc cu d-na, Sp. Iacobescu cu d-na., N. Dianu, prof I. Gr. Dumitrescu, St. Pretorian.

Au toastat la șampanie d-nii: N. Titulescu, Culberston, prof. dr. I. N. Angelescu, prof. Healey, prof. dr. Marinescu, prof. dr. Labott și Eftimie Antonescu.

Oaspeții americani au luat eri dim. ceaiul la restaurantul „Monte Carlo”, din Cișmigiu. Au vizitat apoi Parcul Calinderu, Banca Națională și banca Marmorosch.

După masă au vizitat ruinile dela Mogoșoaia și fabrica de ciocolată Zamfirescu.

PRIMIREA LA CAMERA DE COMERȚ

În cursul zilei de eri, distinșii oaspeți americani au vizitat Camera de comerț și industrie din Capitală unde au fost primiți la ora 7 d.a. de o numeroasă delegație în frunte cu d. dr. Ștefan Cerkez, președintele Camerei și al Uniunii Camerelor de comerț.

În asistență erau d-nii Jean Luca Niculescu, prof. Em. Brancovici, ing. Al. Bădescu, Barbu Dumitrescu, M. Welssengrün, ing. Solacoglu, Toma Dobrescu, Ștefan Ardeleanu, Al. Dimitriu, M. A. Georgescu, Niculescu-Duvăz, V. Stolcovici, Manissalian. N. Butculescu, M. Frigador, N. T. Ioanțiu, Al. Matac, I. Michelsolin, S. Focșăneanu, etc.

După ce au vizitat localul bursei, oaspeții americani au fost primiți în sala de ședințe a Camerei, unde d. dr. Ștefan Cerkez a ținut următorul discurs:

„Permiteți-mi - distinși oaspeți să vă urez bun venit în Casa muncii, comerțului și industriei și în loc de lungi discursuri să vă ofer câteva broșuri asupra importanței Camerelor de comerț și a bogăției României.

Grație, dvs. și d-lui ministru Culbertson - un disting amic al țării noastre - România e cunoscută în țara dvs., cu care sperăm să avem legături comerciale cât mai întinse”.

A răspuns un reprezentant al delegației americane, mulțumind pentru primirea ce le-a făcut.

*

Oaspeții americani au vizitat apoi galeriile, biblioteca și birourile Camerei, rămânând încântați de cele văzute.

BANCHETUL DE ASEARA DE LA CHATEAUBRIAND

Aseară, la ora 9, a fost un banchet la restaurantul „Chateaubriand”, la care au participat d-nii: N. Titulescu, ministru de externe, C. Argetoianu ministru agriculturii și domeniilor, C. Dimitriu ministrul comunicațiilor, Culberston ministrul Statelor Unite cu d-na, d-nii I. Gr. Periețeanu, subsecretar de stat

la cfr., Eftimie Antonescu, M. Oromulu cu d-na, Saba Ștefanescu, Brăznea Greceanu, N. Dianu, Manning. I. Rădescu, prof. Burileanu, AL. D. Zamfirescu, Healey, Labat, Trifu, Modolea etc.

La șampanie, primul a toastat d. Culberston, ministrul Statelor Unite, care în câteva cuvinte bine simțite a arătat importanța vizitelor compatrioților săi în România, care prin bogățiile sale poate înjgheba legături serioase comerciale cu America.

Au vorbit apoi d-nii: Manning, prof. Burileanu, M. Oromulu, I. Gr. Perieteanu, Healey etc.

*

Banchetul s-a terminat la ora 12 noaptea în mijlocul unei însuflețiri generale.

121. „Dimineața” 21 Iulie 1927 Intelectualii americani la Sibiu¹²¹

Aseară cu trenul de 7 au sosit în localitate, dela R.-Vâlcea, însoțiți de d. Modoran, director din ministerul de interne, o parte din intelectualii americani cari ne vizitează țara.

În fața hotelului Bulevard, unde au fost găzduiți distinșii oaspeți, au fost întâmpinați de un public numeros și au fost salutați în numele autorităților de d. prefect Regman.

La orele 9 seara, escursioniștii au luat parte la un banchet, care le-a fost oferit de primăria orașului. Primul toast la ținut d. prefect Regman.

A vorbit apoi unul din oaspeți, din partea fundației Carnegie, d. general Marcovici din partea armatei și d. judecător Petrescu, în numele magistraturei.

Cu ocazia banchetului, s-a petrecut și un incident care e viu comentat în localitate.

E vorba de un articol special apărut în ziarul local „Tageblatt”, prin care se protestează contra reformei agrare și care a fost înmânat vizitatorilor.

După ce au vizitat catedrale escursioniștii americani au luat parte la recepția organizată în cinstea lor de asociațiunea culturală „Astra”.

Întâmpinați cu imnul american executat de corul soc. „G. Dima”, oaspeții au fost obiectul unei manifestații călduroase de simpatie, iar d. dr. Preda, vicepreședintele asociației, a ținut în franțuzește frumoasă cuvântare, scoțând în relief calitățile poporului american și făcând istoricul asociației „Astra”.

Au răspuns doi dintre escursioniști, mulțumind pentru primirea prietenească ce li s-a făcut și spunând că de acum au învățat să ne cunoască și să ne prețuiască, iar o doamnă americană, prin câteva cuvinte rostite în românește, a asigurat pe cei de față că va duce cu sine din România mare, amintiri ce nu se vor șterge niciodată.

¹²¹ *Ibidem*, f.309.

În urmă, intelectualii americani au vizitat muzeul Brukenthal, iar la orele 12 li s-a oferit un banchet de prefectură, în parcul Dumbrava.

La orele 4 p.m., excursioniștii au plecat la Săliște, unde deasemenea li s-a făcut o primire entuziasmantă din partea autorităților și a publicului.

Mâine dimineață oaspeții americani pleacă la Petroșani.

122. Pentru ziare.-

Discursurile ținute la primirea intelectualilor americani din ziua de 10 iulie, la Academia de Înalte Studii Comerciale.

Discursul Domnului Rector Angelescu¹²²

Mesdames et Messieurs,

La science, au service du progrès économique et du perfectionnement de l'âme humaine, ouvre la voie à la paix entre les sommes et entre les peuples. Vous qui arrivez d'au-delà de l'océan, de votre grande patrie, vous êtes les représentants d'une pareille science et les missionnaires de la paix, désirée par votre grand peuple.

Vous trouvez ici un petit peuple tranquille, avide lui aussi de paix et de progrès, mais que la destinée a obligé de combattre presque 19 siècles pour obtenir son existence entière. Les colons établis ici par l'empire romain, à l'époque de sa gloire, sont les aïeux de notre peuple. Mais la destruction de l'empire romain a fermé à ces colons les portes de l'histoire et ce n'est que 11 siècles plus tard qu'ils apparaissent de nouveau, ayant une organisation d'Etat et une civilisation relativement avancée; dans deux jours vous visiterez Curtea de Argeș et vous verrez, dans une petite église l'église des princes les corps de ces princes, portant les costumes du moyen âge, traces de cette civilisation très ancienne, 11 siècles après la colonisation romaine et 8 siècles avant nous, alors que l'Europe ne connaissait et ne soupçonnait même pas l'existence de l'Amérique.

A Curtea de Argeș, et dans un autre petit village de la Bucovine que vous avez visitée, se posaient, à cette époque, les fondements de petits Etats indépendants, phares lumineux vers lesquels devaient se diriger les regards de tous les roumains, morcelés et assujettis par les peuples étrangers, Trois siècles ne se sont pas écoulés et ces Etats, arrivés à une époque de développement économique et à une grande puissance politique, deviennent les défenseurs de la chrétienté en Europe, contre l'invasion conquérante des musulmans. Le Pape de Rome, écrivait à Etienne le Grand, prince de Moldavie, dont la se trouve dans la Bucovine, que vous avez visitée, et le nommait le défenseur de la chrétienté, C'était à la fin 15-ème siècle, au moment où Colomb découvrait pour les européens quel que petites parcelles de ce continent que l'on appelle aujourd'hui Amérique, et où les colons qui

¹²² *Ibidem*, p.310.

ont créés le grand peuple des Etats Unis, n'étaient pas encore partis d'Europe pour l'Amérique.

Mais, à partir du 16-ème siècle, le peuple roumain au lieu de progresser dans le sens de l'union de sa race a dû vivre des jours plus sombres. Certaines parties du corps des Etats qui s'étaient formés, et même les lieux où reposaient pour l'éternité les héros nationaux des roumains, les voévodes Etienne le Grand et Michel le Brave, ont passé sous la domination étrangère. La guerre mondiale avec toutes ses horreurs, a dû venir, pour réparer l'injustice historique et l'immoralité du passé, et à sa suite, à l'aide de votre grand peuple, la paix universelle, rêvée par beaucoup de visionnaires des générations passées, a pu se rendre maîtresse du monde.

Et maintenant, pour la première fois dans sa longue histoire, le peuple roumain réuni, vient avec toutes ses forces, apporter sa contribution à la civilisation universelle et au progrès général de l'humanité. Nous vous suivons dans toutes les voies de la civilisation et du progrès avec une énergie fondée sur une existence millénaire et avec une juvénile vigueur que l'on ne peut soupçonner ... Nous désirerions seulement que vous nous connaissiez avec exactitude.

De notre côté nous savons ce que le jeune peuple des Etats-Unis donne comme apport au progrès du monde et spécialement dans la technique de la production destinée à faciliter l'existence des populations. Au dessus de tout, nous apprécions et nous avons les masses ouvrières, à laquelle vous avez donné naissance, et qui représente le premier pas et le plus hardi, vers la solidarité nationale, qui doit être suivie par la solidarité internationale.

En effet, l'évolution économique de la vieille Europe nous a conduit à la situation que chaque peuple était obligé à se partager en deux classes: les possesseurs et les non possesseurs de biens et d'instruments de production.

C'est là, l'origine de l'activité de culture intellectuelle de plus d'un siècle, différente et contraire à l'activité de culture intellectuelle officielle des Etats; ce fut cette activité qui provoqua la formation d'un esprit, d'une mentalité, d'une âme de classe; c'est ainsi que s'est formée une solidarité patronale et une solidarité ouvrière, contraire à la solidarité nationale qui a réussi toutefois à se maintenir et à s'imposer dans les moments historiques importants, mais qui conduisait à des luttes fratricides et à la destruction de la civilisation acquise jusqu'à ce jour, si c'était l'esprit de classe qui continuait à se fortifier au lieu de l'esprit national et de l'esprit humanitaire.

Vos grandes entreprises économiques, qui ont créé de nouveaux courants, ont unis les intérêts des patrons et des ouvriers au succès et au perfectionnement technique, en redant dans le monde scientifique et ont laissé tomber leurs fruits dans le monde artistique et moral, en créant ainsi la solidarité nationale complète.

Ces débuts, nés chez vous, ont attiré l'attention de la vieille Europe, et sont suivis de près par nous. Nous croyons fermement qu'ils représentent le

commencement de la paix entre les hommes et de l'entente, et de la solidarité internationale.

La Roumanie, à laquelle les grands peuples qui se partagent la direction de la vie de l'humanité, ont accordé la place qui lui est due, est un pays riche, aux ressources nombreuses et variées, qui lui permet une économie intégrale et, à ce point de vue, emblable aux Etats-Unis de l'Amérique.

Le peuple roumain est un peuple actif qui accepte avec énergie la lutte pour l'existence, désireux de progrès et de civilisation, hostile au mysticisme des peuples slaves, qui conduit aux utopies destructives de la civilisation, comme cela s'est passé chez nos voisins les russes.

C'est pour cela qu'après la guerre mondiale, il y eut un moment où la Roumanie a formé une île de salut aux confins de l'Orient Européen, Ce fut le refuge, où les vaisseaux, en danger de naufrage, de certains peuples voisins vinrent jeter l'ancre.

Mesdames et Messieurs

Vous, qui nous faites aujourd'hui l'honneur, de nous rendre visite, vous avez aussi été attirés vers notre pays par la lumineuse trace qu'a laissée en Amérique le voyage récent de notre et grande Reine, qui, avec notre sage Souverain, a conduit les destinées de la nation roumaine à la réalisation de la Roumanie actuelle.

Nous remercions à l'Amérique pour le geste fait par notre visite.

Au nom de l'intellectualité de la capitale de la Grande Roumanie, et au nom de l'Académie des Hautes Etudes Economiques nous vous adressons notre salut et nous vous disons: soyez les bienvenus parmi nous. Nous désirons que vous conserviez un agréable souvenir de ce que vous aurez connu de la Roumanie et que vous la satisfaction de savoir que nos cœurs ont battu à l'unisson des vôtres devant les grands devoirs d'ordre moral de notre temps.

Je suis particulièrement heureux de pouvoir en cette seconde qualité, joindre aux cordiales paroles de bienvenue que vous adressera adressées le Recteur de l'Académie de Commerce, car cet enseignement supérieur, si important pour le développement de notre vie économique, se trouve nécessairement par sa situation actuelle et sa fonction, englobé dans l'aire d'activité du Ministère de l'Industrie et du Commerce.

Veuillez, je vous prie, considérer ces paroles non pas simplement comme une expression de courtoisie envers des collègues très estimés, mais aussi comme un témoignage de grande amitié et de profonde sympathie que nous observons tous à la grande république américaine, que vous représentez.

Car, à l'heure la plus terrible par laquelle ont jamais passé les peuples d'Europe, les Etats Unis d'Amérique ont su s'élever en un rôle qui restera inoubliable dans l'histoire du monde, par l'enthousiasme avec lequel ils ont embrassé la cause de l'humanité, en se jetant dans la plus terrible des fournaises avec le noble cri: pour la liberté et pour la justice, assurant de la

sorte la victoire et la paix durable, avec le même cri avec lequel jadis, ils ont gagné leur indépendance.

Actuellement, les Etats Unis représentent, à part leur puissance politique, une force économique, se trouvant dans un équilibre sain et parfait d'esprit et d'organisation, base sur laquelle ce peuple a pu continuer se développer si rapidement dans l'ordre intellectuel aidé par son indépendance d'esprit et par ses moyens illimités.

En sauts rapides, vous avez pu ainsi rejoindre la vieille Europe et, par votre merveilleuse aptitude d'organisation qui a trouvé un terrain propice chez un peuple jeune et libre de certains préjugés, vous avez pu gravir avec le même enthousiasme les marches qui mènent à la perfection des recherches scientifiques.

Au sol béni par des richesses, que la Nature prodigue a jeté sur les terres où flotte fièrement le drapeau rouge, blanc et bleu des stripes and stars s'est joint cet admirable esprit d'initiative frisant souvent crânerie, qui caractérise le peuple américain, esprit pour lequel le ... „impossible” n'existe pas.

Sur cet ensemble de qualités, se développe votre civilisation vos écoles.

Je ne sais pas s'il existe un pays au monde où l'enseignement supérieur a pu prendre un essor si rapide dans un délais si court et dans les conditions aussi favorables qu'aux Etats Unis, ce qui s'explique par volonté de s'instruire le plus et le mieux possible, et par la magnanimité de vos concitoyens qui ont créé au service de l'humanité les plus magnifiques des institutions de culture générale et de recherches qui embrassent presque tous les domaines des sciences et dont les bienfaits s'étendent loin par dessus les mers et les continents.

Nous, en Roumanie, comme d'ailleurs c'est le cas pour beaucoup d'autres Etats, nous avons, et nous aurons encore le privilège de pouvoir puiser dans cette source de bonté infinie laquelle par ses moyens vient en aide surtout au malheur et à la souffrance de l'humanité.

Je me borne de rappeler seulement l'action bienfaisante de „The Rockefeller Foundation” qui donne largement son aide pour former des spécialistes, principalement par ses „Sections for the International Health Board” et „Division of Medical Education”, auquel s'est joint sa „Division of Studies”.

Faut-il vous dire combien j'ai été impressionné dans mes randonnées et voyages en votre chère Amérique, combien j'ai été impressionné par vos institutions et œuvres scientifiques?

Je m'arrête à ma spécialité, et je dois vous avouer sincèrement que j'ai admiré l'organisation large et tout de même très scientifique de „Geological Survey of United States” qui embrasse également la topographie et l'Hydrographie de vos états, la géologie et ses sciences connexes, dans toute leur étendue et ampleur scientifique et économique.

Vos institutions et services fédéraux de recherches en général par la largeur de vue de leurs organisateur et de leurs structures.

Nos connaissances de la Physique du globe terrestre ont pu être confondues, dans ces dernières dizaines d'années en grande partie par les recherches faites, dirigées ou subventionnées par le Geophysical Laboratory Department of terrestre magnétisme de la „Carnegie Foundation of”, qui d'ailleurs comprend également des sections pour l'astronomie Mount Wilson Observatory, Department of meridian Astronomy et des richement dotées pour l'étude biologique des mers et des terres. Et, je ainsi citer un grand nombre de ces institutions où l'on travaille où l'on produit des choses merveilleuses.

A ces quelques exemples il faut encore ajouter toutes ses expéditions dirigées vers tous les continents pour la recherche du passé de l'humanité, voie dans laquelle vous avez su vous mettre à la tête de ce

Chers collègues

Je me suis permis de tracer en quelques lignes ce que vous avez dans cette partie de la civilisation.

Devant cette image, par laquelle je crois avoir exprimé la pensée de votre peuple a su conquérir une place d'honneur parmi les pays qui sont ... tête des grands mouvements civilisateurs, se dresse la situation de l'Europe.

Chaque échelon gravi en Europe par la civilisation et tout progrès le domaine intellectuel en spécial, est en général souvent gagné péniblement, à défaut de moyens, et par une lutte très âpre contre des préjugés des traditions. Ceux-ci cependant ont imprimé parfois un caractère de progrès à notre civilisation; d'autres ont pu malheureusement souvent rendre ... dur le moindre effort en vue d'un progrès scientifique et social.

Dans ce cadre de conditions difficiles le peuple roumain lui a fait son chemin et a pu développer sa culture intellectuelle. Fier de passé, plein de luttes pour la liberté et la civilisation, il a ... le but de ses aspirations nationales et peut dorénavant consacrer ses forces au travail pacifique par sa consolidation économique et œuvre culturelle.

Parmi les différents moyens qui permettront de faire face à cette ... tâche, je considère et je suis sûr d'être approuvé par vous- ... change des intellectuels entre les représentants autorisés de votre pays entre mes collègues compatriotes qu'un moyen de plus efficace qui permette-... à vous et à vos concitoyens de connaître notre pays, ses ressources et son peuple, ce peuple qui, en dépit des rafales qui ont balayé les pays carpa-..... au cours des siècles, a pu maintenir son individualité grâce à ses ...ités exceptionnelles.

Vous avez pu, j'espère, vous rendre compte des sentiments sincères cordiaux que le peuple roumain garde au peuple américain. Nous sommes convaincus que votre aimable visite sera suivie d'un rapprochement plus intime par tous les terrains d'activité et principalement dans l'ordre intellectuel que des liens d'amitié indissolubles pourront s'établir entre les deux pays et leurs peuples.

C'est à ce vœu, pour la réalisation duquel vous pouvez compter ... l'appui de tous mes collègues de l'enseignement supérieur de notre pays, ... je joins le désir que vous emportiez, en quittant la Roumanie, le sentiment d'avoir laissé un peu de votre cœur chez nous et d'avoir emporté peut-être tout notre cœur avec vous.

(Traducerea în limba română)

Doamnelor și domnilor,

Știința, în slujba progresului economic și a perfecționării sufletului omenesc, deschide calea către pacea dintre națiuni și popoare. Dumneavoastră, care veniți de dincolo de ocean, din marea voastră patrie, sunteți reprezentanții unei astfel de științe și misionarii păcii, dorite de marele vostru popor.

Aici găsiți un mic popor liniștit, la fel de dornic de pace și progres, dar pe care destinul l-a obligat să lupte aproape 19 secole pentru a-și obține întreaga existență. Colonii stabilite aici de Imperiul Roman, în vremea gloriei sale, sunt strămoșii poporului nostru. Însă distrugerea Imperiului Roman le-a închis acestor coloni porțile istoriei și abia 11 secole mai târziu reapar, având o organizare de stat și o civilizație relativ avansată; în două zile veți vizita Curtea de Argeș și veți vedea, într-o mică biserică – biserica domnilor – trupurile acestor domnitori, îmbrăcate în costume medievale, urme ale acestei civilizații foarte vechi, cu 11 secole după colonizarea romană și 8 secole înaintea noastră, pe când Europa nu cunoștea și nici nu bănuia măcar existența Americii.

La Curtea de Argeș, și într-un alt mic sat din Bucovina pe care l-ați vizitat, se puneau, în acea vreme, bazele unor mici state independente, faruri luminoase spre care trebuiau să se îndrepte privirile tuturor românilor, împrăștiați și asupriți de alte popoare. Nu au trecut nici trei secole și aceste state, ajunse la o epocă de dezvoltare economică și la o mare putere politică, devin apărătorii creștinismului în Europa, împotriva otomanilor. Papa de la Roma i-a scris lui Ștefan cel Mare, domnitorul Moldovei, al cărui cap se află în Bucovina, pe care ați vizitat-o, și l-a numit apărătorul creștinătății. Era la sfârșitul secolului al XV-lea, când Columb descoperea pentru europeni câteva porțiuni din continentul pe care astăzi îl numim America, iar coloniștii care au fondat marea națiune a Statelor Unite nu plecaseră încă din Europa spre America.

Însă, începând cu secolul al XVI-lea, poporul român, în dorința sa de a-și uni neamul, a trecut prin vremuri mai întunecate. Părți ale statelor care se formaseră, chiar și locurile unde își dorm somnul de veci eroii naționali români, Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul, au trecut sub dominație străină. Marele război, cu toate ororile sale, a trebuit să vină pentru a repara nedreptățile istorice și imoralitățile trecutului și, în urma lui, cu ajutorul marelui vostru popor, pacea universală, visată de mulți vizionari ai generațiilor trecute, a putut să domnească în lume.

Și acum, pentru prima dată în lunga sa istorie, poporul român, unit, vine cu toate forțele sale să contribuie la civilizația universală și la progresul general al umanității. Vă urmăim pe toate căile civilizației și progresului cu o energie bazată pe o existență milenară și cu o vigoare tinerească pe care nu o puteți bănuși...

Din partea noastră, știm ce aduce tânărul popor al Statelor Unite la progresul lumii, în special în domeniul tehnicii de producție, menite să ușureze viața oamenilor. Mai presus de toate, apreciem clasa muncitoare, căreia i-ați dat naștere și care reprezintă primul și cel mai curajos pas către solidaritatea națională, care trebuie urmată de solidaritatea internațională.

Într-adevăr, evoluția economică a vechii Europe ne-a condus într-o situație în care fiecare popor era obligat să se împartă în două clase: cei care posedă și cei care nu posedă bunuri și instrumente de producție. Aceasta este originea unei activități culturale intelectuale de peste un secol, diferită și contrară activității culturale intelectuale oficiale a statelor; această activitate a dus la formarea unui spirit, a unei mentalități, a unui suflet de clasă; astfel s-au format o solidaritate patronală și o solidaritate muncitoare, contrară solidarității naționale care a reușit totuși să se mențină și să se impună în momente istorice importante, dar care ducea la lupte frățești și la distrugerea civilizației dobândite până atunci, dacă spiritul de clasă continua să se întărească în locul spiritului național și al spiritului umanitar.

„Marile voastre întreprinderi economice, care au creat noi curenți, au unit interesele patronilor și ale muncitorilor în vederea succesului și perfecționării tehnice, au adus un aport în lumea științifică și și-au lăsat roadele în lumea artistică și morală, creând astfel o solidaritate națională completă.

Aceste începuturi, născute la voi, au atras atenția bătrânului continent și sunt urmate cu interes de noi. Credem ferm că ele reprezintă începutul păcii între oameni și al înțelegerii și solidarității internaționale.

România, căreia marile popoare care își împart conducerea vieții umanității i-au acordat locul care i se cuvine, este o țară bogată, cu resurse numeroase și variate, care îi permit o economie integrală și, din acest punct de vedere, asemănătoare Statelor Unite ale Americii.

Poporul român este un popor activ care acceptă cu energie lupta pentru existență, dornic de progres și civilizație, ostil misticismului popoarelor slave, care conduce la utopii distructive ale civilizației, așa cum s-a întâmplat la vecinii noștri ruși.

Este pentru aceasta că, după războiul mondial, a existat un moment când România a format o insulă de salvare la confinurile Orientului European. A fost refugiu, unde vasele în pericol de naufragiu ale unor popoare vecine au venit să arunce ancora.

Doamnelor și domnilor,

Voi, care ne faceți astăzi onoarea să ne vizitați, ați fost, de asemenea, atrași spre țara noastră de lumina lăsată în America de recentul voiaj al

Majestății Sale, Regina noastră, care, împreună cu înțeleptul nostru Suveran, a condus destinele națiunii române spre realizarea României actuale.

Mulțumim Americii pentru gestul făcut prin această vizită.

În numele intelectualității capitalei Marii Români și în numele Academiei de Înalte Studii Economice, vă adresăm salutul nostru și vă spunem: fiți bineveniți printre noi. Dorim să păstrați o plăcută amintire a ceea ce ați cunoscut din România și să aveți satisfacția de a ști că inimile noastre au bătut la unison cu ale voastre în fața marilor datorii de ordin moral ale timpului nostru.

Sunt deosebit de fericit să pot, în această dublă calitate, a adăuga la cordialele cuvinte de bun venit pe care vi le va adresa Rectorul Academiei de Comerț, căci acest învățământ superior, atât de important pentru dezvoltarea vieții noastre economice, se găsește... La aceste câteva exemple trebuie adăugate toate expedițiile organizate pe toate continentele pentru a cerceta trecutul umanității, un domeniu în care ați reușit să vă situați în fruntea... Dragi colegi, Mi-am permis să schițez în câteva rânduri ceea ce ați... în această parte a civilizației. În fața acestei imagini, prin care cred că am exprimat gândul că poporul dumneavoastră a reușit să-și cucerească un loc de onoare printre țările care se află... în fruntea marilor mișcări civilizatoare, se ridică situația Europei."

Cu salturi rapide, ați reușit astfel să vă alăturați vechii Europe și, prin remarcabila voastră capacitate de organizare, care a găsit un teren propice într-un popor tânăr și liber de anumite prejudecăți, ați putut escalada cu același entuziasm treptele care conduc spre perfecțiunea cercetării științifice. Pe pământul binecuvântat de bogățiile pe care natura le-a presărat pe meleagurile unde flutură mândru tricolorul american, s-a adăugat acel admirabil spirit de inițiativă, care frizează adesea îndrăzneala, caracteristic poporului american, un spirit pentru care „imposibilul” nu există. Pe acest ansamblu de calități, s-a dezvoltat civilizația voastră... școlile voastre. Nu știu dacă există vreo țară în lume unde învățământul superior să fi putut cunoaște un avânt atât de rapid într-un interval atât de scurt și în condiții atât de favorabile ca în Statele Unite, ceea ce se explică prin dorința de a se instrui cât mai mult și cât mai bine posibil și prin magnanimitatea concetățenilor voștri care au creat, în slujba umanității, cele mai magnifice instituții de cultură generală și de cercetare, care cuprind aproape toate domeniile științei și ale căror beneficii se extind departe dincolo de mări și continente. Noi, în România, ca de altfel și multe alte state, avem și vom avea în continuare privilegiul de a putea să ne inspirăm din această sursă de bunătate infinită, care, prin mijloacele sale, vine în ajutor, mai ales, necazurilor și suferinței umanității."

Mă voi limita doar la a aminti acțiunea benefică a „The Rockefeller Foundation” care oferă generos ajutor pentru formarea de specialiști, în principal prin „Secțiunile pentru Sănătate Internațională” și „Divizia de Educație Medicală”, la care se alătură și „Divizia de Studii”.

Trebuie oare să vă spun cât am fost impresionat, în călătoriile mele prin dragă America, de instituțiile și realizările voastre științifice?

Mă voi opri la specialitatea mea și trebuie să vă mărturisesc sincer că am admirat organizarea amplă, dar totodată foarte științifică a „Geological Survey of United States” care include și topografia și hidrografia statelor voastre, geologia și științele conexe, în toată întinderea și amploarea lor științifică și economică.

Instituțiile și serviciile voastre federale de cercetare... în general, prin lărgimea de viziune a organizatorilor și structuratorilor lor.

Cunoștințele noastre despre fizica globului terestru au putut fi consolidate, în ultimele decenii, în mare parte datorită cercetărilor efectuate, conduse sau finanțate de „Geophysical Laboratory Department of terrestrial magnetism” al „Carnegie Foundation of...”, care include, de altfel, și secțiuni pentru „astronomic Mount Wilson Observatory”, „Department of meridian Astronomy” și laboratoare bogat dotate pentru studiul biologic al mărilor și al uscatului. Și aș putea astfel cita un număr mare de astfel de instituții unde se lucrează și se produc lucruri minunate.”

„La aceste câteva exemple trebuie adăugate toate expedițiile sale, întinse pe toate continentele, în căutarea trecutului umanității, domeniu în care ați știut să vă situați în fruntea acestui...”

Stimați colegi,

Mi-am permis să schițez în câteva rânduri ceea ce ați... în această parte a civilizației. În fața acestei imagini, prin care cred că am exprimat gândirea, poporul dumneavoastră a știut să-și cucerească un loc de onoare printre țările care se află... în fruntea marilor mișcări civilizatoare, se ridică situația Europei. Fiecare treaptă urcată în Europa de către civilizație și orice progres... în domeniul intelectual, în special, este, în general, adesea câștigat cu greu, din lipsă de mijloace și printr-o luptă acerbă împotriva prejudecăților și tradițiilor. Acestea, totuși, au imprimat uneori un caracter de... profunzime civilizației noastre; altele au putut, din păcate, adesea să facă... dificil cel mai mic efort în vederea unui progres științific și social. În acest cadru de condiții dificile, poporul român și-a... făcut drumul și a putut să-și dezvolte cultura intelectuală. Mândru de... trecutul său, plin de lupte pentru libertate și civilizație, și-a... propus să...”

„Își poate îndrepta acum aspirațiile naționale și poate dedica toate forțele sale spre munca pașnică pentru consolidarea economică și culturală a țării.

Printre mijloacele care vor permite să facem față acestei... sarcini, consider – și sunt sigur că veți fi de acord cu mine – schimbul de intelectuali între reprezentanții autorizați ai țării dumneavoastră și colegii mei compatrioți ca fiind unul dintre cele mai eficiente mijloace care vor permite... atât dumneavoastră, cât și concetățenilor dumneavoastră, să cunoașteți țara noastră, resursele și poporul ei, un popor care, în ciuda furtunilor care au măturat

țările carpatice de-a lungul secolelor, și-a putut păstra individualitatea datorită calităților sale excepționale.

Ați putut, sper, să vă dați seama de sentimentele sincere și cordiale pe care poporul român le nutrește față de poporul american. Suntem convinși că amabila dumneavoastră vizită va fi urmată de o apropiere mai strânsă pe toate planurile de activitate și, în special, în domeniul intelectual, astfel încât să se poată stabili legături de prietenie indestructibile între cele două țări și popoarele lor.

La acest dor, pentru realizarea căruia puteți conta pe sprijinul tuturor colegilor mei din învățământul superior al țării noastre, adaug dorința ca, părăsind România, să aveți sentimentul că ați lăsat o parte din inima dumneavoastră aici și că ați luat poate toată inima noastră cu dumneavoastră."

123. Discursul Domnului Ministru al Americii

(în traducere română)

Doamnelor și Domnilor,
României moderne

Printre faptele ce urmează să fie mai mult apreciate și care merită o deosebită atenție este sistemul ei de educație și instrucție școlară. În școli elevii sunt învățați de profesori instruiți și capabili. Acum de curând în cursul călătoriei plăcute ce am făcut în regiunile retrase din Delta Dunărei, am găsit, chiar în micul sat de pescari din Morughiol, profesori capabili, ai căror elevi au luat parte cu bucurie la salutul de bună venire ce ni s-a adresat.

În București, în Cluj și peste tot în România veți găsi oameni de știință, scriitori și artiști de o înaltă valoare. D-voastră știți - și cu toții aveam cunoștință - de opera celor patru universități ale României. Astăzi ne găsim adunați în această eminentă Academie de Comerț și Industrie. Felicit pe Dr. Angelescu și pe colaboratorii săi pentru această minunată aducere la îndeplinire. Deasemenea important în viața intelectuală a națiunii este Institutul Român al Științelor Sociale, și mai important ca toate, este Academia română cu distinșii ei membri.

Nu putem în destul reaminti, cu toate că istoria actualului Stat Roman datează doar de 50 ani în urmă, că poporul român a existat timp de secole și și-a păstrat și dezvoltat tradiția națională și cultura ei printr'un șir nenumărat de greutăți. Acest trecut ni se arată în arta națională a țării, în covoarele din Oltenia în picturile din biserici, și în tablourile lui Grigorescu. Dovada vitalității culturei române este faptul că ea a supraviețuit.

Deaceia educația în România reprezintă mai mult decât o îngrădădire de fapte; ea este interpretarea, dezvoltarea, transmiterea către noua generație a idealului național. Această educație îndeplinește în Europa de Răsărit ceea ce noi îndeplinim în America - adică contribuția concretă la civilizația și progresul mondial. Trebuie să reamintim că păstrarea credinței față de naționalitate și cultura națională nu este o piedică ci din potrivă ajută la

cooperarea strânsă între națiuni în chestiunile ce privesc progresul și buna stare comună.

Astăzi reprezentăm aci viața intelectuală a două mari națiuni. Suntem datori să afirmăm din nou credința noastră în țelul înalt ce trebuie să ne călăuzească. Acum câteva sute de ani, într'un mic sat din Iudea un mare învățător cina cu câțiva prieteni. O femeie, dorind să arate devotamentul și dragostea ei, își unse capul, - după un obicei oriental - cu un parfum prețios. Câțiva dintre invitați începură să critice spunând: „Pentru ce se face această risipă de parfumuri? Pentru ce nu sunt vândute și câștigul împărțit săracilor?” Marele învățător răspunse: „Voi aveți întotdeauna pe săracii voștri, această femeie însă a făcut o faptă frumoasă ce va rămâne deapănarea amintită”. Sistemele noastre de educație, desigur pot să dea bărbați și femei destul de capabili pentru lupta vieții; dar ar trebui să facă mai mult; ar trebui mai înainte de toate să-i învețe valoarea unei acțiuni frumoase și a lucrurilor bune numai pentru faptul că ele sunt frumoase și bune; ar trebui să releve importanța valorii morale în viața personală și națională; ar trebui să treacă în mâna tineretului căruia îi aparține viitorul făclia adevărului și să-i dea curajul și credința de a o duce mai departe.”

124. ROUMANIA

Societatea „Amicii Statelor-Unite ale Americii”

The Society The Friends of the United-States of America under The High Patronage of HER MAJESTY QUEEN MARIE

American Intellectuals Visiting Roumania under the auspices of „The Carnegie Endowment for International Peace” and „The society The Friends of the United-States”

PROGRAM

JUNE 30th - 23rd of JULY 1927
8, STR. DOAMNEI – Bucharest

PROGRAM

Arrival în Roumania et Episcopia
Bihorului *Thursday 30.VI.1927.*
Episcopia Bihorului-Oradea; E.
6 - 14,30- 14,40
ORADEA
Assignment of rooms
Reception
Leave by special train; 16h.
Visit of the Bathes Felix and
Episcopiei
Dinner at Felix bathes

Saturday 2 nd VII.1927
Cluj-Apahida-Dej - Local special
train dep. 7h a.m.
Dep. Bistritza - Local special train

Bistritza-Prundul Bărgăului -
Local special train
PRUNDUL BĂRGĂULUI
Roumanian Lunch
Prundul Bărgăului-Dorna Helgii -
Local special train 13h.
Dorna Helgii-Vatra Dornii – Local
special train
VATRA DORNII
Visit of the climaterical station
Night in Sleeping-Cars
Vatra Dornii-Dărmănești - M.
4062 19,40 - 3,15
Dărmănești-Cernautzi - P. 413
3,40 - 7.30

Sunday 3 rd. VII.927

CERNAUTZI

Breakfast

Visit of the Metropolitan

Cathedral

American Lecture

Lunch

Cernautzi-Dornești - Dep. by special train 13h.

Dornești-Gura Putnei

Gura Putnei-Putna

PUTNA

Visit of the Monastery XVth Century

Putna-Gura Putnei - Dep. by special train

Gura Putnei-Dornești

Dornești-Pășcani - A.56 20,19 - 23,11

Lunch în vagon-restaurant

Night în Sleeping-Cars

Pășcani-Iassy P. 467 0,05 - 2.-

Monday 4th VII.927

IASSY

Breakfast în W. R. at 7,30 h.

Visit of the city

Visit of the Universities

American Lecture

Afternoon free

Iassy-Kishinaw P. 501 6,35 - 20,55

KISHINAW

Visit the city

Dinner

Kishinaw-Basarabeasca - P. 487-482 23 - 6,10

Tuesday 5 th VII.927

BASARABEASCA

Breakfast

Basarabeasca-Cetatea Alba P. 441

CETATEA-ALBA

Visit the city and old fortifications

..... în W. R.

Alba Basarabeasca P. 442

.....

.....-Galatz P. 442 21,55—

Wednesday 6 th VII.927

Galatz-Braila P. 406 6,50-754

BRAILA

Reception

Breakfast

Visit of the harbour and city

Lunch on board of N. F. R.

N. F. R. Braila-Galatz-Danube

Tour

GALATZI

Visit of the harbour and city

Galatz-Faurel P. 424 18,40-21,38

Faurel-Felești P. 428 22.15-1,20

Thursday 7 th VII.927

Fetești-Constantza A. 65 35,7-6,14

Constantza-Constantza-Port -

Special train to harbour

Embarking on S / S KING CAROL

Sea-Tour

CONSTANTZA-PORT on THE BLACK-SEA

S. M. R. Route; CONSTANTZA-MAN-GALIA-SURTUKIOI-CAP-CALIACRA

BALCHIK-EKRENE and

RETURN

On board of S/S KING CAROL

Breakfast

Lunch

Dinner

Night on board

Friday 8 th VII.927

Breakfast

Visit of the harbour and city of

Constantza

Visit of the Docks and Oil Stations

Constantza port-Constantza--

Special train

Constantza-Mamaia-B.515

11,30-12

MAMAIA

Sandy-beach

Bath

Lunch 13 h.

Mamaia-Constantza-Dep. by special train at 15 h.

Constantza - Carmen - Sylva -

special train

CARMEN-SYLVA

Sandy-Beach

Carmen-Sylva - Constantza -

Special train at 16 h.

CONSTANTZA

Dinner

Constantza-Mogosoia A.66 23,30-6

Saturday 9 th VII.927

BUCHAREST

MOGOSOIA-STATION

Breakfast at Villa Dr. Minovici at
7 h. a. m. (Assignment of rooms
at Excelsior-Hotel)
9 h. Visit of the Roumanian
„ATHENEUM”
10 h. Carol Park-GRAVE of UNK-
NOWN SOLDIER
11 h. Visit of. Military Museum
12,39 Lunch given by the
City-Hall
16,30 Reception and Tea at the
American Legation
20,30 Dinner at „COLONADE
IORDACHE”

Sunday 10 th VII.927

Breakfast at the Chaussée-
Bouffet a h. 9 h. Visit of the
Zoological Museum Reception
at the Comercial and Industrial
Academy
13 h. Lunch at „ATHENEE
PALACE”
16,30 Drive to the Palace
MOGOSHOAIA
20 Banquet given by the
COMMERCIAL ACADEMY
Roumanian
BUCHAREST

Monday 11 th VII. 927

8 h. Breakfast at the public Park
MONTE-CARLO”
9 h. Visit of the Museum
KALINDERU”
10 h. Visit of the ROUMANIAN
NATIONAL BANK
11 h. Visit of the Bank M. BLANK
12 h. Visit The TREASURY
13 h. Lunch at OTETELEȘANU
16,30 Visit of the Chocolate
Factory „ZAMFIRESCU”
18 Visit of the CHAMBER of
COMMERCE
20 Banquet at
„CHATEAUBRIAND”

Tuesday 12 th VII.927

Bucharest-Câmpina P. 201
8.50-11.37
CAMPINA-OIL FIELDS
Visit of the Wells
Lunch
Visit of the Refineries
Assignment of rooms
Dinner

Wednesday 13th VII.927

Câmpina-Sinaia
SINAIA
Assignment of Rooms
Visit of the Royal Palace
„PELESCH”
Solemn Assembly of the Society
„The Friends of the Uniten States”
under the High patronage of HER
MAJESTY THE QUEEN at Castel
„Pelișor” fire oclock.
Tea offered by Her Majesty the
Queen at Castel Pelisor” at 5 ½ .
Visit of the old Monastery
Lunch
Afternoon Free
Dinner
Night în Hotel

Thursday 14 th VII.927

Sinaia-Brashov Dep. by Autos af
6 a.m.
BRASHOV
Breakfast
Brashov-Bran Dep. by Autos at 6
a. m.
BRAN
Visit of the Royal Palace
Lunch at A. C. R. at 12 h.
Bran-Peștera Dâmbovicioarei –
dep. by Autos at 14,30 h.
PEȘTERA-DAMBOVICIOAREI
Visit of the Shell-Work
Peștera-Dâmbovicioarei - Câmpu-
Lung Dep. by autos at 15.30 h.
Câmpu-Lung - Curtea de Argeș
- Dep.by autos at 16,15 h.
CURTEA de ARGESH
Arrival at 18 h.
Visit of the Cathedral and Palace
Visit of the Monastery
Visit of the Tombs King CAROL
and Queen ELISABETH
Dinner
Assignment of rooms

Friday 15 th VII.927

Curtea de Argeș-Cumpăna -
Decovil Soc. „ARGESH”
CUMPĂNA
Visit of the forester installations
of the society „ARGESH”
national-Lunch
Cumpăna-Curtea de Argeș -
Decovil Soc „ARGESH”
Dinner and assignments of
rooms în Curtea de Argeș

Curtea de Argeş-Brezoi - Dep.
by Autos at 6 a. m. roule: R.-
Vâlcii, Călimăneşti and Caciulat

Saturday 16 th VII.927

BREZOI

Visit of the forester installations
of forest society „Carpatina”
National Lunch

Brezoi-Căineni-Sibiu - Dep. by
Autos at 15, 30 h.

SIBIU

Arrival at 18, 30 h.

Reception

Assignment of Rooms

Dinner

Sunday 17 th VII.927

10. Reception at The Soc. „ASTRA
ROMANA” National Lunch at
„Jungerwald”

Sibiu-Sălişte - Dep. by Autos at
16 h

SALISTE

National Festivity

National Lunch

Sălişte-Sibiu - Ep. by Autos

Monday 18 th VII.927

Sibiu-Govora - Dep. by Autos at
10 h - visit of the city

Govora-Horez - Dep. by Autos at
10h.

HOREZ

Visit of the Monastery XVII
Century

Horez-Mănăstirea Polovraci

POLOVRACI

Visit of the Monastery

Reception given by Mrs. and.

Mr. Mihail Oromulu President
of the society „The Friends of the
United- States”

Polovraci-Petroshani - Dep. by
Autos at 16 h.

PETROSHANI

Arrival at 18 h.

Assignment of rooms

Dinner

Tuesday 19 th VII.927

Petroshani and Lupeni Visit of the
Installations of mines

Lunch

Night in the Monastery

Petroshani-Tg. Jiu-Tismana - Dep.
by Autos at 14, 30

The MONASTERY TISMANA

Arrival at 19 h.

Visit of the Monastery

Dinner

Night in the Monastery

Wednesday 20 th VII.927

Monastery Tismana-Baia de
Arama - Dep. by Autos at 7 h.

BAIA DE ARAMA

Breakfast

Baia de Aramă-Turnu-Severin –

Dep. by Autos at 8,30h

TURNU-SEVERIN

Arrival at 10,30 a. m.

Visit of the City

American Lecture

Lunch

15h. Embarking on S/S of N. F. R.
tour on the Danube

IRON GATES

Turnu-Severin-Ada-Kaleh - Iron

Gates-Cazane - Orşova

Orşova - Băile Herculane

BĂILE HERCULANE

Visit of the city

Assignment of rooms

Dinner

Thursday 21 st VII.927

Băile Herculane-Lugoj

LUGOJ

Visit of the city

Lunch

Lugoj-Timişoara Dep. 15h.

TIMIŞOARA

Assignment of rooms

Visit the city

Dinner

Friday 22 nd VII.927

Timişoara-Reshitza Dep. 17 h.

RESHITZA

Reception at 30,30h.

Visit of the Factory

Lunch at Cazino

Visit of the manufactories N.D.R.

Visit of the Gipsy tribus

Saturday 23 rd VII.927

Reshitza-Anina Deb. at 7h.

ANINA

Visit of the mines

Lunch

Anina - Oravitză - Dep. by special
train 13,30h.

ORAVITZA

National reception 16h.
Dinner

Sunday 24 th VII.927
Oravitza-Arad - Dep. 9 h. a. m.
ARAD
Reception at the station
Visit of the city
Lunch
Arad-Oradea Mare - Dep. 15,30 h.
ORADEA-MARE
Assignment of rooms at Park
Hotel

AFTERNOON FREE
Dinner

Monday 25 th VII.927
Oradea Mare-Halmei - A. 43/46
8,10.
HALMEI
Roumanian Frontier al 13,05
Lunch
13,05 hLeave Roumania

GOOD-BY
DO NOT FORGET ROUMANIA,

125.LISTA INTELECTUALILOR AMERICANI CARE VIZITEAZĂ ȚARA ÎNTRE 30 Iunie – 25 Iulie sub AUSPICIILE SOCIETĂȚII „AMICII STATELOR UNITE ALE AMERICEI”

Profesor Clarence A.Manning,
.....entul limbelor slavonice
Facultate din „Columbia”.

Profesor David. S.Muzzey
.....de istorie la Universitatea din
„Columbia”, cu doamna.

...mas H.Healy
asistent
serviciului strein la
Universitatea din „Georgetown”

Profesor Sophie C.Hart.
.... de limba engleză-la
Universitatea din Wellesley.

Profesor Esther C.Cary.
.... de limbele romanice
Universitatea Connecticut.

Profesor Clara Louise Kellog
Profesoară de istorie.
Universitatea Shorter.

Bryan Walker
.... asistent
serviciului extern
Universitatea „Georgetown”.
Elizabeth Stumpf
Profesoară în liceul Syracuse

Winifred Gray

Profesoară în liceul Syracuse.

... Kathllen Mc.Bride
..... biuroului casnic
.... de extensiune cooperativă
agricultură și în economia cas-
din New-York.

... Jennie Bear.
....toarea centrului de infor-
.... casnică.
....ke, Mass.

Profesor George L.Clark.
Universitatea din New-York.

Profesor Colette de
Duras-Hoffmann
Universitatea din Guildford
Gordon P.Cadish

15.Mr.W.A.Fisher
Universitatea din Georgetown

16.Dr.Esther Blair
Universitatea din Pittsburgh

17.Dr.Stephen Yesko
medic-profesor
Universitatea Georgetown.

18.Leon Destert
Conferentiar de limba franceză

Scoala serviciului strein
Universitatea din Georgetown.

Deasemenea și următorii
studenți:

Mr.Rebert W.Babcock

H.R.Campbell

A.Touceda

Augusto Diaz

Maric de la Huerta

Patrick

Window

Dezack

M.V.Taylor.

Universitatea din Vermont

Miss Isabel Lawrance

Universitatea Lake Erie

Mr.A.H.Donnell

Universitatea din „Columbia”

Profesor Irving Brown

profesor de limbele romanice la

Universitatea din „Columbia”,

cu dna

Dr.W.C.Greet

Profesor de limba engleză, cu dna

Lt.și dna Jean Labat cu fiul

Universitatea Georgtown

Dr. și dna Williams Stewart

ABSTRACT

*The visit of the delegation of American intellectuals
under the auspices of the Carnegie Foundation to Romania
(July 1-21 1927)*

Following the First World War, Romania became one of the largest countries in Central and Southeastern Europe. Balancing arguments included in the 1916 Agreement with Wilsonian principles that enshrined the right of self-determination of the peoples of the former Austro-Hungarian Monarchy, Romania received, at the Paris Peace Conference, recognition of the acts of union with Romania of Bessarabia, Bukovina, and Transylvania. As Margaret Macmillan noted, of all the victorious states at the Peace Conference, Romania emerged the most victorious from the war, having doubled both its population and territory. As a result, the defense of the borders consecrated at the end of the Great War became a priority for Romania's interwar foreign policy. All political parties, except for the Communist Party and the Hungarian and Ukrainian minority parties, supported the defense of the Versailles system. All of Romania's alliances aimed to defend its borders by signing international conventions that guaranteed peace and the status quo enshrined in the Treaties of Paris. France and Great Britain were considered the main guarantors of peace in Europe, and the governments in Bucharest paid special attention to relations with these two states, which could protect the country from the revisionist policies of the Soviet Union, Hungary, and Bulgaria. Also, through its economic, political, and cultural power, the USA represented a true moral authority for peace among nations, especially through the American model of political democracy and its international policy in favor of peace. The adoption of the American societal model and the benevolent attitude of Washington became an important reference in the foreign policy strategies promoted by Romanian politicians in Bucharest. State institutions, universities, and cultural associations have therefore identified the tools for cooperation and promoting Romania's interests overseas. In this sense, the volume *Politics and Propaganda. The visit of the delegation of American intellectuals under the auspices of the Carnegie Foundation to Romania (July 1-21, 1927)* represents a sequence of the constant concerns of Romanian diplomacy to promote the country in cultural and university environments in the USA. Specifically, the volume presents the visit of 50 American academics from over 25 educational institutions, colleges, and universities, who

visited Romania in the summer of 1927. The visit was an event in cultural relations between Romania and the USA, including politically through the attention that members of the Averescu government and Romanian politicians and cultural figures paid to the event, present at all receptions organized in honor of American intellectuals in Bucharest or Sinaia. The importance of the visit was given by the university personalities who were part of the group of excursionists, led by Professor Clarence A. Manning, head of the Department of Slavic Languages at Columbia University in New York, but also by the fact that the excursion took place under the auspices of the Carnegie Foundation, an institution symbolizing the aspirations of peoples for world peace. Based on research at the Diplomatic Archive of the Ministry of Foreign Affairs and at the National Archives, where I consulted the „Propaganda” Fund, the volume reproduces almost all the correspondence between the Romanian Legation and the Ministry of Foreign Affairs on the subject of the visit, data on the financial efforts of the Government, the mobilization of political and cultural elites, the administrations of the visited cities involved in welcoming the excursionists, the concern of the Romanian authorities to promote the image of a country that deserves the world’s respect through its culture and civilization, through its options for consecrating understanding between the peoples of the world. In conclusion, a book about Romania and the USA in the interwar period, about cultural diplomacy, about the participation of university professors as messengers of the policy of understanding between states.

Tg. Mureș,
November 21, 2024

Intellectualii americani vor vizita țara noastră

Așezământul pentru pacea internațională „Carnegie Endowment” al cărui președinte este dr. Nicholas Murray Butler, rector al Universității „Columbia” din New-York, acordă anual fonduri grupurilor de intelectuali, pentru excursii de studii.

Recenta vizită a M. S. Regina în Statele-Unite, a produs în intelectualitatea americană, un viu interes pentru România și poporul său. Prin concursul așezământului Carnegie și sub auspiciile societății „Amicii Statelor-Unite” dela noi, s’a organizat, pentru luna Iulie, (dela 1 la 25) excursia a 50 personalități: profesori și reprezentanți din 15 cunoscutе Universități, facultăți și institute, din centrele Statelor-Unite.

Din grupul Universității „Georgetown” din Washington, menționăm: Rev. Fr. Walsh, fost șef al misiunii papale în Rusia; dr. Thomas H. Healy, vice-rector

dela „School of Foreign Service”, dela Universitatea „Columbia” din New-York: profesor David S. Muzzey, unul dintre cei mai distinși savanți și istorici ai Statelor-Unite, care s’a ocupat îndelung cu problemele privitoare la chestiunile din sud-estul Europei; profesorul Yrwing Brown bine cunoscutul filolog american; apoi d-nele profesor Clara L. Kellogg, dela „Shorter College”; Sophie Hart dela Wellslew-College. Profesor Clarence A. Manning, dela Universitatea „Columbia” (catedra limbilor slave), —d-sa este și leaderul grupului de excursioniști — și alții.

Comitetul societății „Amicii Statelor-Unite” a alcătuit, pentru primirea distinșilor oaspeți, un interesant, agreabil și instructiv program pentru vizitarea întregii țări, care va da posibilitate prietenilor țării noastre de a ne cunoaște și aprecia.

